

**Jilid I
Bil. 47**

**Hari Khamis
17hb Mac, 1983**

PENYATA RASMI PARLIMEN
PARLIAMENTARY DEBATES

DEWAN RAKYAT
HOUSE OF REPRESENTATIVES

PARLIMEN KEENAM
Sixth Parliament

PENGGAL PERTAMA
First Session

KANDUNGANNYA

JAWAPAN-JAWAPAN MULUT BAGI PERTANYAAN-PERTANYAAN
[Ruangan 6383]

RANG UNDANG-UNDANG:

Rang Undang-undang Bahasa Kebangsaan (Pindaan dan Perluasan)
[Ruangan 6467]

UCAPAN PENANGGUHAN:

Sekolah-sekolah di Kepong—Masalah [Ruangan 6534]

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT YANG KEENAM

Penyata Rasmi Parlimen

PENGGAL YANG PERTAMA

AHLI-AHLI DEWAN RAKYAT

Yang Berhormat Tuan Yang Dipertua, DATO' MOHAMED ZAHIR BIN HAJI ISMAIL,
S.P.M.K., D.S.D.K., J.M.N.

Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Menteri Pertahanan, DATO' SERI DR
MAHATHIR BIN MOHAMAD, S.S.D.K., S.S.A.P., S.P.M.S., S.P.M.J., D.P.,
D.U.P.N., S.P.N.S., S.P.D.K., S.P.C.M., S.S.M.T. (Kubang Pasu).

„ **Timbalan Perdana Menteri dan Menteri Hal Ehwal Dalam**
Negeri, DATO' MUSA HITAM, S.P.M.J., S.S.I.J., S.P.M.S., D.U.N.M.,
S.P.N.S., (Panti).

Yang Berhormat Menteri Pengangkutan, DATO' LEE SAN CHOON, S.P.M.J., S.S.I.J.,
K.M.N. (Seremban).

„ **Menteri Luar Negeri, TAN SRI HAJI MUHAMMAD GHAZALI BIN**
SHAFIE, P.M.N., S.S.A.P., S.I.M.P., S.P.D.K. (Lipis).

„ **Menteri Kebajikan Am, DATIN PADUKA HAJAH AISHAH BINTI**
HAJI ABDUL GHANI, D.P.M.S., J.M.N. (Kuala Langat).

„ **Menteri Perdagangan dan Perindustrian, Y.M. TENGKU DATO'**
AHMAD RITHAUDDEEN AL-HAJ BIN TENGKU ISMAIL, S.P.M.P., S.S.A.P.,
P.M.K. (Kota Bharu).

„ **Menteri Kewangan, Y.M. TENGKU TAN SRI RAZALEIGH HAMZAH,**
D.K., P.S.M., S.P.M.K., S.S.A.P., S.P.M.S. (Ulu Kelantan).

„ **Menteri Kesihatan, TAN SRI CHONG HON NYAN, P.S.M., J.M.N. (Batu**
Berendam).

„ **Menteri Perusahaan Utama, DATO' PAUL LEONG KHEE SEONG,**
D.P.C.M. (Taiping).

„ **Menteri Pertanian, DATO' ABDUL MANAN BIN OTHMAN, D.P.M.T.,**
P.P.T. (Kuala Terengganu).

„ **Menteri Tenaga, Telekom dan Pos, DATUK LEO MOGGIE ANAK**
IROK, P.N.B.S. (Kanowit).

„ **Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, DATO' DR NEO**
YEE PAN, S.P.M.J., B.S.I. (Muar).

„ **Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam, DATO'**
S. SAMY VELLU, S.P.M.J., D.P.M.S., P.C.M., A.M.N. (Sungei Siput).

„ **Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan, DATO' MOKHTAR BIN HAJI**
HASHIM, D.S.N.S. (Tampin).

„ **Menteri Perusahaan, Awam, DATIN PADUKA RAFIDAH AZIZ,**
D.P.M.S., A.M.N. (Kuala Kangsar).

Yang Berhormat Menteri Pelajaran, DATUK DR SULAIMAN BIN HAJI DAUD, P.N.B.S., J.B.S. (Santubong).

„ Menteri Wilayah Persekutuan, DATUK PENGIRAN OTHMAN BIN HAJI PENGIRAN RAUF, P.G.D.K., A.D.K. (Kimanis).

„ Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar, DATO' SANUSI BIN JUNID, D.S.D.K., S.M.K. (Jerlun-Langkawi).

„ Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATUK ABDULLAH BIN HAJI AHMAD BADAWI, D.M.P.N., D.J.N., K.M.N. (Kepala Batas).

„ Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah, DATO' RAIS YATIM, D.S.N.S. (Jelebu).

„ Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat, DATO' MAK HON KAM, D.P.M.P., J.M.N. (Tanjong Malim).

„ Menteri Penerangan, TUAN MOHD. ADIB BIN HAJI MOHD. ADAM (Alor Gajah).

„ Menteri Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, DATUK AMAR STEPHEN YONG KUET TZE, D.A., P.N.B.S. (Padawan).

„ Menteri, DATO MOHAMED BIN RAHMAT, S.P.M.J., S.S.I.J., D.P.M.J., P.N.B.S., J.M.N. (Pulai).

„ Timbalan Yang Dipertua, DATO' DR HEE TIEN LAI, D.S.I.J., A.M.N., P.I.S., B.S.I., J.P. (Ayer Hitam).

„ Timbalan Menteri Penerangan, DATO' CHAN SIANG SUN, D.I.M.P., J.S.M., A.M.N., P.J.K., J.P. (Bentong).

„ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DR GOH CHENG TEIK (Nibong Tebal).

„ Timbalan Menteri Kesihatan, DATO' K. PATHMANABAN, D.S.N.S., K.M.N. (Telok Kemang).

„ Timbalan Menteri Perdagangan dan Perindustrian, DATO' LEW SIP HON, D.P.M.S., J.M.N. (Shah Alam).

„ Timbalan Menteri Kewangan, DATO' DR LING LIONG SIK, D.P.M.P. (Mata Kuching).

„ Timbalan Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat, DATO' HAJI ZAKARIA BIN HAJI ABDUL RAHMAN, D.P.M.T., K.M.N., P.J.K. (Besut).

„ Timbalan Menteri Kerjaraya dan Kemudahan-kemudahan Awam, DATO' DR NIK HUSSAIN BIN ABDUL RAHMAN, D.P.M.K., K.M.N. (Kuala Krai).

„ Timbalan Menteri Tenaga, Telekom dan Pos, DATUK CLARENCE E. MANSUL, P.G.D.K., (Penampang).

„ Timbalan Menteri Pertanian, DATO' CHIN HON NGIAN, D.S.I.J. (Rengam).

„ Timbalan Menteri Perdagangan dan Perindustrian, DATO' SHAHRIR BIN ABDUL SAMAD, D.P.M.J., P.I.S. (Johor Bahru).

„ Timbalan Menteri Pengangkutan, DATO' ABU HASSAN BIN HAJI OMAR, D.P.M.S., S.M.T., P.I.S. (Kuala Selangor).

Yang Berhormat Timbalan Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat, DATUK WILLIAM LYE CHEE HIEN, P.G.D.K., A.S.D.K. (Gaya).

„ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, DATO' HAJI MOHAMED SUHAIMI BIN DATO' HAJI KAMARUDDIN, D.P.M.S., A.M.N. (Sepang).

„ Timbalan Menteri Perusahaan Utama, TUAN BUJANG BIN HAJI ULIS (Simunjan).

„ Timbalan Menteri Pertahanan, ABANG ABU BAKAR BIN DATU BANDAR ABANG HAJI MUSTAPHA, J.M.N. (Paloh).

„ Timbalan Menteri Pertanian, TUAN LUHAT WAN (Baram).

„ Timbalan Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri, TUAN MOHD. KASSIM BIN AHMED (Machang).

„ Timbalan Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan, DATIN PADUKA CHOW POH KHENG *alias* ROSEMARY CHONG, D.P.M.S. (Ulu Langat).

„ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, PUAN SHARIFFAH DORAH BINTI SYED MOHAMED, A.M.N., P.I.S., B.S.I. (Semerah).

„ Timbalan Menteri Wilayah Persekutuan, TUAN HAJI MUHYIDDIN BIN HAJI MOHD. YASSIN, S.M.J., P.I.S. (Pagoh).

„ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, TUAN S. SUBRAMANIAM (Segamat).

„ Timbalan Menteri Pelajaran, DR TAN TIONG HONG (Pahang).

„ Timbalan Menteri Penerangan, PUAN RAHMAH BINTI OTHMAN, J.S.M., S.M.S., A.M.N., P.J.K. (Selayang).

„ Timbalan Menteri Pelajaran, DATO' MOHAMED KHALIL YAAKOB (Maran).

„ Timbalan Menteri Kewangan, TUAN SABBARUDDIN CHIK (Temerloh).

„ Timbalan Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan, PUAN NAPSIAH BINTI OMAR (Kuala Pilah).

„ Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri, TUAN ANWAR BIN HAJI IBRAHIM (Permatang Pauh).

„ Setiausaha Parlimen Kementerian Sains, Teknologi dan Alam Sekitar, TUAN LAW HIENG DING, P.B.S. (Sarikie).

„ Setiausaha Parlimen Kementerian Kebajikan Am, TUAN JAWAN ANAK EMPALING, K.M.N. (Rajang).

„ Setiausaha Parlimen Kementerian Perusahaan Awam, TUAN HUSSEIN BIN MAHMUD (Tanah Merah).

„ Setiausaha Parlimen Kementerian Kesihatan, DATO' LEE BOON PENG, D.S.N.S., A.M.N., P.J.K., J.P. (Mantin).

„ Setiausaha Parlimen Kementerian Tenaga, Telekom dan Pos, TUAN AU HOW CHEONG, P.M.P. (Telok Anson).

Yang Berhormat Setiausaha Parlimen Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan, TUAN TING LING KIEW (Bintulu).

- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Luar Negeri, TUAN ABDUL KADIR BIN HAJI SHEIKH FADZIR (Kulim-Bandar Bahru).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah, TUAN ZAINAL ABIDIN BIN ZIN (Bagan Serai).
- „ Setiausaha Parlimen Kementerian Pembangunan Negara dan Luar Bandar, TUAN RADZI BIN SHEIKH AHMAD (Kangar).
- „ TUAN ABDUL GHAFAR BIN BABA (Jasin).
- „ TUAN ABDUL GHANI BIN MISBAH, P.P.N.. B.S.K. (Kinabatangan).
- „ DR ABDUL HAMID BIN PAWANTEH (Arau).
- „ TUAN HAJI ABDUL RAHIM BIN ABU BAKAR, A.M.N.. S.M.P. (Kuantan).
- „ TUAN ABDUL RAHMAN BIN SULIMAN (Parit Buntar).
- „ DATUK PATINGGI HAJI ABDUL TAIB BIN MAHMUD, D.P., D.A., S.P.M.J., P.G.D.K. (Samarahan).
- „ TUAN ABDILLAH BIN HAJI ABDUL HAMID (Silam).
- „ DATUK HAJI ABU BAKAR BIN UMAR, D.S.K.D.. S.D.K. (Kota Setar).
- „ TUAN HAJI AFFENDY BIN TUN HAJI MOHD. FUAD STEPHENS (Marudu).
- „ TUAN AHMED HAMBAL BIN YEOP MAJLIS (Parit).
- „ DATUK ALFRED JABU ANAK NUMPANG (Betong).
- „ TUAN ALIAS BIN MD. ALI, P.J.K. (Ulu Terengganu).
- „ TUAN ANDREW JANGGI MUYANG (Lubok Antu).
- „ TUAN AWANG BIN JABAR, P.J.K. (Dungun).
- „ TUAN HAJI AZHARUL ABIDIN BIN HAJI ABDUL RAHIM, A.M.P. (Batang Padang).
- „ TUAN BAHARI BIN HARON (Labis).
- „ TUAN BAN HON KEONG (Batu Gajah).
- „ DR GEORGE CHAN HONG NAM (Lambir).
- „ TUAN CHAN KOK KIT (Sungai Besi).
- „ TUAN DAIM ZAINUDDIN (Kuala Muda).
- „ DATO MICHAEL CHEN WING SUM, D.P.M.S. (Beras).
- „ TUAN PETER CHIN GAN OON (Ipoh).
- „ TUAN DAUD BIN DATO HAJI TAHA (Batu Pahat).
- „ TUAN HAJI DUSUKI BIN HAJI AHMAD (Tumpat).
- „ TUAN EDMUND LANGGU ANAK SAGA, P.B.S. (Saratok).

- Yang Berhormat DATUK EDWIN ANAK TANGKUN, P.N.B.S., P.B.S., A.B.S. (Batang Lupar).**
- „ **TUAN FUNG KET WING (Sandakan).**
- „ **TUAN NEWMAN GABAN (Bandau).**
- „ **TUAN GOOI HOCK SENG (Bukit Bendera).**
- „ **TUAN V. GOVINDARAJ. A.M.N., P.J.K. (Pelabuhan Kelang).**
- „ **DATUK HARRIS BIN MOHD. SALLEH. S.P.D.K., S.P.M.J. (Ulu Padas).**
- „ **TUAN HASSAN ALBAN BIN HAJI SANDUKONG, J.P. (Labuk Sugut).**
- „ **TUAN HASSAN BIN HAJI MOHAMED (Rantau Panjang).**
- „ **TUAN IBRAHIM AZMI BIN HASSAN (Kuala Nerus).**
- „ **TUAN ISMAIL BIN ARSHAD. A.M.K. (Jerai).**
- „ **TUAN ISMAIL BIN SAID. A.M.N. (Kemaman).**
- „ **DATO' JAMALUDDIN BIN HAJI SUHAIMI, A.M.N., P.J.K. (Sabak Bernam).**
- „ **TUAN JUSTINE ANAK JINGGOT (Ulu Rajang).**
- „ **DATO' SRI HAJI KAMARUDDIN BIN HAJI MOHD. ISA. S.P.M.P., K.M.N., J.P. (Larut).**
- „ **TUAN KAN YAU FA (Tawau).**
- „ **TUAN KARPAL SINGH (Jelutong).**
- „ **TUAN KHADRI BIN SABRAN (Tenggaroh).**
- „ **TUAN MARK KODING (Kinabalu).**
- „ **DR KOH TSU KOON (Tanjong).**
- „ **DATO' LEE KIM SAI (Ulu Selangor).**
- „ **TUAN LEE LAM THYE (Kuala Lumpur Bandar).**
- „ **TUAN LEO MICHAEL TOYAD (Mukah).**
- „ **DATUK LEONARD LINGGI ANAK JUGAH, P.N.B.S., J.B.S. (Kapit).**
- „ **TUAN LIM KIT SIANG (Kota Melaka).**
- „ **TUAN LIM LIANG SENG (Kinta).**
- „ **TUAN LING SIE MING (Sibu).**
- „ **TUAN MAMAT GHAZALEE BIN ABDUL RAHMAN (Ulu Nerus).**
- „ **TUAN MEGAT JUNID BIN MEGAT AYOB (Hilir Perak).**
- „ **TUAN AHMED SHAH BIN DATO' HUSSEIN (Keningau).**
- „ **TUAN MOHAMAD RAZLAN BIN HAJI ABDUL HAMID (Matang).**
- „ **TUAN MOHAMAD TAJOL ROSLI BIN MOHAMED GHAZALI, A.M.P. (Gerik).**
- „ **DATO' HAJI MOHAMED BIN HAJI ALI, K.M.N., A.M.N., P.B. (Nilam Puri).**
- „ **TUAN MOHAMED AMIN BIN HAJI DAUD (Pekan).**

Yang Berhormat DATO' HAJI MOHAMMAD ABU BAKAR BIN RAUTIN IBRAHIM (Kuala Kedah).

„ TUAN MOHAMMAD IDRIS BIN MOHAMMAD BASRI (Setapak).

„ TUAN MOHAMMAD YAHYA BIN LAMPONG (Kota Belud).

„ TUAN MOHAMMED YUSSOF BIN HAJI YAKOB (Hilir Padas).

„ TUAN HAJI MOHD. ZAIN BIN ABDULLAH, S.M.K. (Bachok).

„ TUAN MOKHTARAM BIN RABIDIN (Pontian).

„ TUAN MUTANG TAGAL (Bukit Mas).

„ TUAN MUSTAFFA BIN MOHAMMAD (Sri Gading).

„ TUAN NG CHENG KUAI (Lumut).

„ DATO' NGAH BIN A. RAHMAN (Ledang).

„ TUAN HAJI NIK ABDUL AZIZ BIN NIK MAT. K.M.N., J.P. (Pengkalan Chepa).

„ DATUK JAMES PETER ONGKILI, D.I.M.P. (Tuaran).

„ TUAN OO GIN SUN, A.M.K., S.D.K., J.P. (Alor Setar).

„ TUAN PATRICK ANEK UREN (Mas Gading).

„ TUAN QUAH WEE LIAM (Kluang).

„ TUAN RICHARD DAMPENG ANAK LAKI (Serian).

„ TUAN SAIDIN BIN HAJI MAT PIAH (Padang Rengas).

„ TUAN SEOW HUN KHIM (Bukit Mertajam).

„ TUAN HAJI SEROJI BIN HAJI HARON (Baling).

„ TUAN SHAMSURI BIN MD. SALEH, A.M.N., P.K.T., J.P. (Balik Pulau).

„ TUAN SIM KWANG YANG (Bandar Kuching).

„ TAN SRI DATO' SYED AHMAD SHAHABUDDIN AL-HAJ, P.S.M., S.P.M.K., S.S.D.K., P.N.B.S., P.G.D.K., J.M.N., J.P. (Padang Terap).

„ TUAN TAN KOON SWAN (Damansara).

„ TUAN TAN KOK HOOI (Padang Serai).

„ DR TAN SENG GIAW (Kepong).

„ TUAN THOMAS SALANG SIDEN (Julau).

„ WAN ABU BAKAR BIN WAN MOHAMAD (Jerantut).

„ WAN IBRAHIM BIN WAN ABDULLAH (Pasir Mas).

„ WAN MOHD. NAJIB BIN WAN MOHAMED (Pasir Puteh).

„ WAN ZAINAB BINTI M. A. BAKAR, A.M.N., P.J.K. (Sungai Petani).

„ TUAN YAHYA BIN HAJI ZAKARIA (Bagan Datok).

„ TUAN YEOH POH SAN (Petaling).

„ TUAN YEW FOO WENG (Menglembu).

„ DATIN PADUKA ZALEHA BINTI ISMAIL, D.P.M.S. (Tanjong Karang).

DEWAN RAKYAT

PEGAWAI-PEGAWAI KANAN

Setiausaha Dewan Rakyat: Datuk Azizul Rahman bin Abdul Aziz.

Timbalan Setiausaha: Haji Mohd. Salleh bin Abu Bakar.

Penolong Setiausaha: Ghazali bin Haji Abdul Hamid.

Penolong Setiausaha: Abdullah bin Abdul Wahab.

BAHAGIAN PENYATA RASMI PARLIMEN

Penyunting Kanan: Yahya Manap.

Penyunting: P. B. Menon.

Penyunting: Haji Osman bin Sidik.

Pemberita-pemberita:

N. Ramaswamy.

Louis Yeoh Sim Ngoh.

Abdul Rahman bin Haji Abu Samah.

Suhor bin Husin.

Amran bin Ahmad.

Mohd. Saleh bin Mohd. Yusof.

Margaret Chye Kim Lian.

Puan Kong Yooi Thong.

Juliah binti Awam.

Supiah binti Dewak.

Ismail bin Hassan.

Shamsiah binti Mohd. Yusof.

Kalsom binti Ghazali.

BENTARA MESYUARAT

Mejar (B) Musa bin Alang Ahmad.

MALAYSIA

DEWAN RAKYAT

Khamis, 17hb Mac, 1983

Mesyuarat dimulakan pada pukul 2.30 petang

DOA

(Tuan Yang Dipertua *mem-*
pengerusikan Mesyuarat)

**JAWAPAN-JAWAPAN
MULUT BAGI
PERTANYAAN-
PERTANYAAN**

Tuan Yang Dipertua: Yang
Berhormat Dr Abdul Hamid bin
Pawanteh.

*(Soalan No. 1 Y. B. Dr Abdul Hamid
bin Pawanteh tidak hadir)*

**KENDERAAN BERAT
MEROSAKKAN JALAN RAYA—
TINDAKAN**

2. Tuan Ahmed Hambal bin Yeop
Majlis minta Menteri Pengangkutan
menyatakan mengapa tiada tindakan
yang berkesan telah diambil oleh
Kementerian untuk mengenakan
denda yang berat ke atas kenderaan-
kenderaan berat yang menggunakan
jalan raya yang dihaskan untuk
kenderaan-kenderaan ringan yang
mana telah menyebabkan kerosakan
kepada jalan-jalan tersebut dan
seterusnya mengakibatkan kerugian
besar kepada syarikat-syarikat pe-
ngangkutan awam dan jika ya, apakah
tindakan selanjutnya yang akan
diambil mengenai perkara ini.

Timbalan Menteri Pengangkutan
(Dato' Abu Hassan bin Haji Omar):
Tuan Yang Dipertua, untuk makluman
Ahli Yang Berhormat dan Dewan yang

mulia ini, keteguhan ataupun
kekuatan sesebuah jalan raya untuk
menerima had berat kenderaan-
kenderaan dengan barangan yang
dibawanya adalah ditentukan oleh
Jabatan Kerja Raya. Ketua Pengarah
Jabatan Kerja Raya akan menentukan
jalan-jalan raya Persekutuan dan
Pengarah Jabatan Kerja Raya Negeri
akan menentukan jalan-jalan raya
Negeri setelah berbincang dengan
Ketua Pengarah Pengangkutan Jalan.
Jalan-jalan ini kemudiannya diwarta-
kan. Penentuan sama ada kenderaan-
kenderaan supaya mematuhi had-had
muatan yang ditetapkan ke atas
sesebatang jalan raya tersebut atau-
pun sebaliknya akan dijalankan
secara penguatkuasaan oleh Jabatan
Pengangkutan Jalan, Jabatan Kerja-
raya dan juga pihak Polis. Pemandu-
pemandu atau pengusaha-pengusaha
kenderaan yang melakukan kesalahan
ini boleh dihukum penjara sehingga
dua (2) bulan atau didenda sehingga
\$300 atau kedua-duanya sekali.

Oleh sebab keadaan jalan adalah ke-
banyakannya berlainan kekuatannya
antara satu sama lain, maka pihak
pengusaha kenderaan berat yang
berkenaan adalah diperlukan men-
dapat kelulusan daripada pihak
Jabatan Kerja Raya terlebih dahulu
jika jumlah berat kenderaan mereka
dengan muatan lebih daripada apa
yang dihadkan oleh pihak Jabatan
Kerja Raya bagi sesuatu jalan yang
berkenaan. Tindakan penguatkuasa
Jabatan Pengangkutan Jalan adalah
berasaskan kepada kelulusan had berat
yang diberikan itu. Kelulusan khusus
perlu diberikan oleh pihak Jabatan
Kerja Raya oleh kegunaan kenderaan

berat berkenaan adalah diperlukan bagi melaksanakan sesuatu rancangan pembangunan Kerajaan.

Pihak Jabatan Pengangkutan Jalan dengan kerjasama agensi-agensi Kerajaan yang lain akan terus mengambil tindakan terhadap pemandu-pemandu kenderaan berat yang menggunakan jalan-jalan raya tanpa mematuhi undang-undang dan syarat-syarat yang dikenakan itu.

Tuan Mohamad Razlan bin Haji Abdul Hamid: Tuan Yang Dipertua, soalan tambahan. Berhubung dengan masalah jalan raya yang mana dihadkan ada bertanda 7 tan sahaja tetapi ada setengah-tengah jalan yang dihadkan 7 tan tadi dibenarkan lori-lori untuk membawa balik. Jadi adakah pihak Kementerian ataupun JKR membuat perjanjian dengan lori-lori yang membawa kayu balak ini seandainya jalan itu rosak, pihak syarikat ataupun pihak lori ini memperbaiki, mengganti untuk dibaiki jalan tersebut. Kalau tidak, apakah tindakan Kementerian terhadap lori-lori yang membawa barang-barang berat seperti balak yang saya sebutkan tadi?

Dato' Abu Hassan bin Haji Omar: Tuan Yang Dipertua, oleh kerana pihak Jabatan Kerja Raya seperti kata Ahli Yang Berhormat tadi telah membenarkan lori-lori balak ataupun lori-lori yang lebih berat daripada had muatan bagi sesuatu jalan itu menggunakan jalan yang berkenaan, maka ini terpulanglah kepada Jabatan Kerja Raya untuk mengenakan syarat-syarat yang tertentu. Saya berpendapat bahawa salah satu daripada syaratnya adalah sekiranya jalan raya berkenaan dirosakkan disebabkan penggunaan lori berat itu, maka terpaksalah pengusaha ataupun tuannya lori berat yang berkenaan memperbaiki jalan itu seperti keadaan sedia kala, ini biasanya adalah menjadi satu syarat kelulusan yang diberi. Sekiranya tidak ada apa-apa kelulusan yang diberi

kepada lori-lori yang berkenaan, maka sepertimana yang saya katakan tadi jika didapati mereka itu bersalah oleh Jabatan Kerja Raya, oleh Jabatan Pengangkutan Jalan dan juga oleh pihak Polis, maka tindakan undang-undang akan diambil kepada mereka yang berkenaan.

Tuan Khadri bin Sabran: Tuan Yang Dipertua, soalan tambahan. Dalam jawapan Yang Berhormat Timbalan Menteri tadi ada menyatakan bahawa Kementerian Pengangkutan ada mempunyai Pegawai-pegawai Penguatkuasanya sendiri. Saya ingin tahu sejauh manakah keberkesanan pengawasan Pegawai-pegawai Penguatkuasa di Kementerian ini untuk memastikan bahawa tidak ada kenderaan-kenderaan berat yang masuk ke jalan-jalan kecil, terutamanya jalan-jalan luar bandar, jalan-jalan kampung di mana kalau lori-lori berat ini masuk sekali ataupun dua kali ke jalan-jalan kampung mengakibatkan kerosakan kepada jalan-jalan kampung tersebut yang mana peruntukan pembinaan jalan tersebut didapati daripada peruntukan luar bandar.

Dato' Abu Hassan bin Haji Omar: Tuan Yang Dipertua, Pegawai-pegawai Penguatkuasa Jabatan Pengangkutan Jalan dan juga bersamasama dengan pihak Polis dan Jabatan Kerja Raya adalah sentiasa mengawasi aktiviti-aktiviti yang dikatakan oleh Yang Berhormat itu tadi, tetapi tidaklah boleh dikatakan bahawa Pegawai-pegawai Penguatkuasa ini ada di setiap jalan atau di setiap tempat yang dikehendaki. Untuk memberi kesan yang lebih lagi terhadap usaha Pegawai-pegawai Penguatkuasa yang berkenaan, saya mintalah kerjasama Ahli-ahli Yang Berhormat dan juga rakyat pada keseluruhannya untuk memberi maklumat ini kepada pegawai-pegawai Penguatkuasa supaya dapat kita mengambil tindakan yang lebih tegas lagi terhadap mereka.

MINUMAN KERAS DI MES-MES TENTERA

3. Wan Abu Bakar bin Wan Mohamed minta Menteri Pertahanan menyatakan iaitu pada masa ini arak tidak lagi digunakan di dalam sebarang upacara-upacara rasmi Kerajaan yang diadakan oleh Pasukan Tentera. Bagaimanapun adakah Kerajaan bercadang untuk mengharamkan penjualan minuman keras (Arak) secara total di kem-kem tentera yang pada masa ini masih kedapatan dijual di Mes-mes Tentera.

Timbalan Menteri Pertahanan (Abang Abu Bakar bin Datuk Bandar Abang Haji Mustapha): Tuan Yang Dipertua, saya ingin mengesahkan di sini bahawa pada masa sekarang arak tidak lagi digunakan dalam sebarang upacara-upacara rasmi Kerajaan yang diadakan oleh Pasukan Tentera malahan tiap-tiap Minuman Ucap Selamat (Toast) di jamuan rasmi Angkatan Tentera digantikan dengan minuman ringan atau air sejuk.

Saya sedar arak ataupun minuman keras memang diharamkan untuk orang-orang Islam, namun demikian untuk mengharamkan penjualan arak di Mes-mes untuk semua anggota tentera adalah tidak wajar dijalankan memandangkan anggota tentera kita adalah terdiri dari berbilang kaum dan agama.

Selain dari Pasukan Askar Melayu yang anggotanya adalah seratus peratus orang Melayu yang beragama Islam terdapat juga anggota-anggota Melayu yang beragama Islam terdapat juga anggota-anggota tentera bukan Melayu di dalam Unit-unit Tentera Darat, Laut dan Udara di mana segala kemudahan kebajikan harus dijaga, ini termasuklah hak kebebasan untuk memperolehi minuman keras.

Perlu ditegaskan iaitu walaupun penjualan arak dibenarkan di Kem-kem tentera, ini tidaklah bermakna prinsip Angkatan Tentera

menggalakkan anggotanya mengambil minuman keras secara keterlaluan dan penjualan yang boleh dilakukan secara berleluasa, sebaliknya pengawalan terhadap minuman arak memang dibuat.

Kita harus sedar minuman-minuman keras adalah hak asasi seseorang dan selagi penjualan arak tidak diharamkan di seluruh negara secara total oleh Kerajaan selagi itulah pihak Angkatan Tentera tidak dapat menyekat penjualannya secara berkesan di Mes-mes tentera atas sebab-sebab yang saya sebutkan tadi.

Tuan Mohamed Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali: Tuan Yang Dipertua, saya ingin bertanya Yang Berhormat Timbalan Menteri sama ada Kerajaan bercadang untuk menarik balik pengecualian cukai kepada jenis-jenis arak dan minuman keras yang dijual kepada anggota-anggota tentera di NAAFI yang terdapat di Kem-kem Tentera.

Abang Abu Bakar bin Datuk Bandar Abang Haji Mustapha: Tuan Yang Dipertua, berkenaan dengan NAAFI, perkara ini sedang diuruskan oleh Kementerian saya dan Kementerian Kewangan.

Tuan Hassan bin Haji Mohamed: Tuan Yang Dipertua, soalan tambahan. Saya ingin mendapat penjelasan daripada pihak Timbalan Menteri apakah oleh sebab penjualan arak di mes-mes tentera itu tidak boleh hendak diharamkan ataupun dihentikan tetapi pelayan-pelayan yang menghidangkan arak dan jualan arak itu adakah terdiri dari orang-orang yang Beragama Islam?

Abang Abu Bakar bin Datuk Bandar Abang Haji Mustapha: Tuan Yang Dipertua, seperti restoran-restoran di negara ini pelayan-pelayan adalah berbilang agama termasuk bangsa Melayu yang beragama Islam. Seperti yang saya telah terangkan tadi

melainkan Kerajaan mengharamkan secara total berkenaan dengan minuman arak di negara kita ini terpaksa kita menjalankan kegiatan yang sedia ada seperti sekarang.

Tuan Daud bin Dato Haji Taha: Tuan Yang Dipertua, soalan tambahan. Tadi mengikut Yang Berhormat Timbalan Menteri kemungkinan mengharamkan penjualan arak di tempat tentera tidak mungkin, tetapi adakah kemungkinan mengharamkan penjualannya kepada mereka yang beragama Islam dan tidak membenarkan dibuat pemotongan-pemotongan daripada gaji sepertimana yang dibuat sekarang kerana saya percaya hanya dengan cara ini yang boleh menyekat anggota-anggota tentera yang beragama Islam daripada minum arak.

Abang Abu Bakar bin Datuk Bandar Abang Haji Mustapha: Tuan Yang Dipertua, soalan ini sedang dalam Kajian Jawatankuasa Pusat Regimen Askar Melayu Di Raja.

Tuan Alias bin Md. Ali: Tuan Yang Dipertua, soalan tambahan. Arak dan toast nampaknya ada berkaitan walaupun tidak secara khusus dalam soalan ini. Yang saya ingin bertanya ialah mengenai perbuatan Minum Ucap Selamat yang terkandung dalam jawapan Yang Berhormat Timbalan Menteri sebentar tadi.

Adakah Yang Berhormat Timbalan Menteri sedar bahawa walaupun dengan tidak menggunakan arak tetapi perbuatan Minum Ucap dalam (Toast) itu sendiri tidak terdapat langsung dalam ciri-ciri kebudayaan Malaysia bahkan tidak pun terdapat dalam ciri-ciri kebudayaan Timur. Oleh itu, adakah pihak Yang Berhormat Timbalan Menteri bermaksud hendak menghapuskan perbuatan yang berbentuk kebudayaan Barat itu?

Abang Abu Bakar bin Datuk Bandar Abang Haji Mustapha: Tuan Yang

Dipertua, seperti Ahli Yang Berhormat sedia maklum bahawa Angkatan Tentera kita telah didirikan oleh pihak British. Tradisi Regimen-regimen British masih lekat lagi dalam Angkatan Tentera kita. Jadi, cadangan yang dibuat oleh Ahli Yang Berhormat itu saya akan kaji.

Tuan Mohamad Razlan bin Haji Abdul Hamid: Tuan Yang Dipertua, soalan tambahan. Saya ingin bertanya Timbalan Menteri Pertahanan sama ada beliau sedar atau tidak sedar berhubung dengan masalah penjualan minuman arak di mes-mes tentera ini oleh kerana minuman mes kononnya, saya pun tidak pernah pergi, apa yang saya dapat cerita daripada kawan-kawan bahawa harga minuman keras di mes ini murah kerana tidak kena cukai. Jadi, oleh kerana harganya murah maka ramailah di antara kawan-kawan yang bukan tentera yang kaki minum mengikut kawan-kawan dalam tentera ini untuk minum bersama-sama dalam mes.

Jadi, apakah tindakan Kementerian, adakah Kementerian hendak mengharamkan terus supaya jangan ada penjualan minuman-minuman keras yang mana Islam sebagai agama rasmi, dan kita sebagai pemimpin Islam yang hendak menegakkan agama Islam?

Abang Abu Bakar bin Datuk Bandar Abang Haji Mustapha: Tuan Yang Dipertua, berkenaan soalan pertama yang disentuh oleh Ahli Yang Berhormat itu, saya ingin menyatakan di sini bahawa Angkatan Tentera tidak pernah mengajar anggota-anggotanya minum arak. Anggapan ini adalah cuma prejudis setengah golongan masyarakat terhadap kerjaya tentera yang mesti minum arak.

Inilah satu gambaran palsu yang selalu dikemukakan oleh setengah golongan masyarakat kita bahawa askar ini, dengan izin, synonymous dengan minuman arak.

Berkenaan dengan penjualan arak atau minuman keras di mes-mes tentera dengan harga yang murah, saya telah menyatakan awal tadi bahawa Kerajaan sedang mengkaji masalah NAAFI di Malaysia ini dan apabila kita ambil alih NAAFI daripada pihak British masalah ini akan diselesaikan.

Untuk soalan yang kedua Ahli Yang Berhormat itu, jawapannya sudah diterangkan oleh saya sebab-sebabnya.

Tuan Haji Dasuki bin Haji Ahmad: Tuan Yang Dipertua, saya ingin tahu apakah Yang Berhormat Timbalan Menteri sedar bahawa minuman arak ini bukan sahaja haram bagi pemeluk-pemeluk Agama Islam tetapi ia juga amat tidak digalakkan bagi agama-agama lain selain daripada agama Islam. Kalau Timbalan Menteri berkenaan sedar, mengapa tindakan yang tegas tidak dapat diambil sedangkan minuman ini tidak dikehendaki oleh semua agama?

Abang Abu Bakar bin Datuk Bandar Abang Haji Mustapha: Tuan Yang Dipertua, dari segi agama Islam saya bersetuju dengan pandangan yang dikemukakan oleh Ahli Yang Berhormat. Dari segi agama-agama lain daripada agama Islam saya, dengan izin, beg to differ, oleh kerana saya tahu berkenaan dengan Catholic, tiap-tiap Sunday Mass mereka menggunakan wine. Wine itu kalau tidak arak tidaklah saya tahu apa bendanya.

Tuan Yang Dipertua: Yang Berhormat Tuan Haji Nik Abdul Aziz bin Haji Nik Mat.

(Soalan No. 4 Y.B. Tuan Haji Abdul Aziz bin Haji Nik Mat tidak hadir)

ALAT X-RAY DI LAPANGAN TERBANG—PEMBELIAN

5. Wan Mohd. Najib bin Wan Mohamed minta Menteri Pengangkutan menyatakan adakah

beliau berpuashati dengan pembelian dan penggunaan X-Ray di tempat-tempat pemeriksaan Lapangan Terbang dalam negara kita yang dibeli dari Negeri Jerman dan berapa harganya. Apakah benar lapangan terbang di Frankfurt tidak menggunakan alat X-Ray yang dibuat di negaranya, tetapi sebaliknya dibeli dari negeri Jepun, walaupun harganya lebih mahal.

Dato' Abu Hassan bin Haji Omar: Tuan Yang Dipertua, pembelian alat-alat X-Ray bagi tujuan pemeriksaan keselamatan di lapangan-lapangan terbang di negara ini telah dibuat setelah pemilihan yang teliti untuk menentukan bahawa alat-alat tersebut adalah sesuai dan dapat digunakan dengan berkesan. Sehingga ini alat-alat tersebut telah dapat digunakan dengan memuaskan pada amnya dan telah membantu pihak keselamatan Jabatan Penerbangan Awam mengesan, menangkap serta menumpaskan beberapa kes penyeludupan barang-barang termasuk alat-alat senjata. Sejak alat-alat ini digunakan, Bahagian Keselamatan, Jabatan Penerbangan Awam telah berjaya mengesan, menangkap dan menumpaskan penyeludupan seperti berikut:

- (a) Senjata 258 laras;
- (b) Peluru 995 butir;
- (c) Barang-barang merbahaya seperti kapak, keris dan lain-lain sebanyak 1,227 bilah;
- (d) Emas dan barang-barang kemas bernilai \$1,376,165;
- (e) Wang Ringgit sebanyak \$348,550;
- (f) Dadah, candu, heroin dan ganja berjumlah nilainya \$2,385,230; dan
- (g) Lain-lain kesalahan undang-undang termasuk mencuri, masuk tanpa kebenaran dan lain-lainnya iaitu 30 kesalahan.

Harga alat-alat ini bagi sebuah unit adalah seperti berikut, dngan izin:

- (i) baggage X-ray sebanyak \$152,621
- (ii) Hand luggage X-ray sebanyak \$150,555
- (iii) Walk through metal detector sebanyak \$18,357.

Setakat yang sama seperti yang digunakan di lapangan-lapangan terbang di negara ini. Alat-alat jenis yang sama juga digunakan di lapangan terbang di rantau ini seperti Singapura, Manila, Hongkong dan Bangkok.

Tuan Chan Kok Kit: Tuan Speaker, soalan tambahan. Apakah Yang Berhormat Timbalan Menteri sedar terdapat dakwaan bahawa pembawa senjatapi tidak dapat dikesan oleh alat-alat X-ray seperti dibawa oleh seorang bekas kapitan baru-baru ini. Jika ada, apakah tindakan yang akan diambil untuk membaiki keadaan tersebut?

Dato' Abu Hassan bin Haji Omar: Tuan Yang Dipertua, saya telah menyatakan bahawa sehingga pada masa ini kita dapat mengesan sebanyak 258 laras senjatapi-senjatapi yang dibawa melalui alat-alat keselamatan. Jadi tidaklah kena kenyataan bahawa kita tidak dapat mengesan. Yang sebenarnya kita dapat mengesan senjatapi-senjatapi yang berkenaan. Namun demikian, mungkin ada pihak-pihak yang berkenaan yang sengaja hendak melarikan diri dan tidak melalui alat-alat yang berkenaan. Akan tetapi bagi pihak Pegawai-pegawai Keselamatan di Jabatan Penerbangan Awam sentiasa mengawal dengan rapi keadaan keseluruhan lapangan-lapangan terbang dalam negara kita ini dan akan mengambil tindakan yang wajar jika diperlukan dari masa ke semasa.

Tuan Hassan bin Haji Mohamed: Tuan Yang Dipertua, soalan tambahan. Mengikut penjelasan Yang Berhormat Timbalan Menteri sekejap

tadi bahawa alat X-ray yang ada di lapangan-lapangan terbang dalam negara kita ini ada mendatangkan kesan. Tetapi apakah Yang Berhormat Timbalan Menteri sedar, berlaku beberapa kali bila diX-ray barang terutama sekali handbag, tetapi pihak pengawal di sana sesudah diX-ray diminta buka sekali lagi dan benda ini berlaku bukan sahaja di Lapangan Terbang Subang tetapi juga berlaku di Lapangan Terbang Kuching, berlaku di Lapangan Terbang Kota Bharu dan benda ini kadang-kadang terkena kepada saya sendiri, bila dibuka bag tidak ada apa benda yang salah.

Dato' Abu Hassan bin Haji Omar: Saya mengucapkan terima kasih di atas kenyataan Ahli Yang Berhormat tadi, ini menunjukkan pegawai-pegawai kita memang sangat rapi dalam tugas masing-masing (*Ketawa*) dan kalau terkenal kepada Yang Berhormat mungkin ada disyakki membawa satu perkara yang terpaksa dicheck balik dengan raba.

Tuan Yang Dipertua: Soalan penghabisan.

Wan Mohd. Najib bin Wan Mohamed: Tuan Yang Dipertua, saya ingin bertanya Yang Berhormat Timbalan Menteri bagaimana jawapan Yang Berhormat tadi bahawa alat yang dibeli itu adalah sangat memuaskan, tetapi apabila kita tiap kali menaiki kapal terbang, kita melalui X-ray ini maka kita terpaksa kena diraba. Budak-budak yang meraba ini kadang-kadangnya bukanlah bersih sangat. Jadi, kalaulah X-ray itu ada—kalau kita pergi keluar negeri, kita tidak pernah raba, tetapi kita naik di negeri kita ini kena raba. Kalau alat itu baik, apa perlu kita meraba (*Ketawa*).

Yang kedua, alat-alat X-ray yang digunakan di Lapangan Terbang Singapura misalnya kalau kita bawa barang kecilpun dia boleh nampak, dia boleh tahu. Misalnya kita bawa sudu, dia boleh tahu benda itu ada, tetapi

kalau kita bawa di lapangan terbang kita benda yang kecil, pisau yang kecil dia tidak dapat tahu. Apakah alat kita ini walaupun daripada German—barangkali tidak sensitif, tetapi yang dibeli di Singapura atau negeri lain itu very sensitive, adakah benar bahawa perkara ini berkeadaan begitu?

Dato' Abu Hassan bin Haji Omar:

Tuan Yang Dipertua, bagi menjawab soalan yang pertama tadi, memanglah kalau dapat kita hendak mengurangkan masalah raba-meraba ini setakat mana yang boleh, tetapi ianya berlaku apabila seseorang disyaki, misalnya apabila melalui walk-through metal detector itu ada lampu yang mengelip, jadi kemudian bila sudah dikesan tempat yang mana patut diraba, di situlah tempatnya yang akan diraba (*Ketawa*). Tuan Yang Dipertua, saya maksudkan ada satu rajah, kalau misalnya lampu yang mengelip itu ada di sebelah kaki kiri maka di sebelah kaki itulah yang diraba, tidak tempat lain yang akan diraba. Alat-alat ini yang sebenarnya memang sensitive sekali oleh kerana kalau dibawa di dalam saku, pisau ataupun apa juga jenis barang-barang metal, akan diregister di dalam walk through metal detector yang berkenaan. tetapi kalau dibawa di dalam handbag dan ditengok oleh pegawai-pegawai yang berkenaan gambar dalam X-ray itu cuma pisau yang kecil. maka ini tidaklah perlu penumpang-penumpang bimbang, mereka cuma akan menyiasat alat-alat atau senjata yang panjang dan yang besar-besar. Jadi, pada keseluruhannya, bagaimana saya katakan tadi, kita berpuas hati dengan keadaan alat yang kita ada tetapi sentiasa mencari jalan bagi memperbaiki dari satu masa ke satu masa.

PEKERJA DIBERHENTIKAN AKIBAT KESAN EKONOMI

6. Tuan Lim Kit Siang minta Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat menyatakan jumlah pekerja-pekerja yang

dihentikan kerja dalam tahun 1981, 1982 dan dalam kedua bulan pertama tahun 1983 ini, dengan memberikan angka-angka berasingan bagi setiap perusahaan, dan nyatakan apakah tindakan yang diambil oleh Kerajaan untuk membantu pekerja-pekerja yang dihentikan kerja mencari kerja-kerja lain.

27. Tuan Fung Ket Wing minta Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat menyatakan bilangan pekerja yang diberhentikan di Semenanjung Malaysia, Sabah dan Sarawak dalam tempoh dua tahun yang lalu oleh kerana kemerosotan ekonomi dan apakah langkah-langkah yang diambil oleh Kementerian untuk melindungi pekerja-pekerja.

Timbalan Menteri Buruh dan Tenaga Rakyat (Dato' Haji Zakaria bin Haji Abdul Rahman): Tuan Yang Dipertua, saya mohon izin memberi jawapan yang merangkumi dua pertanyaan yang sama maksudnya iaitu pertanyaan yang dikemukakan oleh Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka dan juga pertanyaan Ahli Yang Berhormat dari Sandakan iaitu soalan Nombor 27.

Tuan Yang Dipertua, jumlah pekerja-pekerja yang diberhentikan kerja bagi tempoh Januari 1981—Februari 1983, mengikut jenis perusahaan adalah seperti berikut:

		<i>Semenanjung Malaysia</i>
Perusahaan elektronik	..	992
Tekstail		1,559
Perlombongan		5,195
Perkayuan		833
Perladangan		895
Pembuatan		1,644
Perdagangan		197
Perkhidmatan		789
Pengangkutan		376
Pembinaan		5
Kilang-kilang	penapis	65
kelapasawit		
Jumlah	..	12,550

Di Sabah jumlah pekerja-pekerja yang diberhentikan kerja bagi tempoh Januari 1981 sehingga Disember, 1982 adalah seramai 710 orang manakala di Sarawak jumlah pekerja-pekerja yang diberhentikan kerja bagi tempoh yang tersebut itu ialah seramai 1,073 orang.

Tuan Yang Dipertua, tindakan-tindakan yang diambil oleh Kerajaan untuk membantu pekerja-pekerja yang terlibat itu adalah dengan menentukan pertamanya segala proses pemberhentian kerja dilakukan mengikut syarat-syarat dan peruntukan-peruntukan di bawah undang-undang buruh yang berkenaan dan juga Kerajaan melalui Kementerian Buruh dan Tenaga Rakyat dan jabatan-jabatan di bawahnya membantu menempatkan mereka di dalam pekerjaan-pekerjaan baru melalui Pejabat-pejabat Pekerjaan di negeri-negeri dan di daerah-daerah. Di samping itu Kementerian saya juga sentiasa menggesa majikan-majikan yang terlibat dengan tekanan kemelesetan ekonomi sekarang supaya tindakan memberhentikan pekerja-pekerja ataupun menutup operasi perusahaan mereka hanya diambil sebagai langkah terakhir. Bagi mencapai tujuan ini majikan-majikan yang terlibat itu dinasihatkan supaya mengurangkan hari-hari bekerja atau memendekkan masa bekerja sehingga keadaan ekonomi beransur pulih.

Tuan Lim Kit Siang: Soalan Tambahan, Tuan Yang Dipertua. Daripada angka yang diberi oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri ialah dalam dua tahun ini lebih kurang 14,000 atau 15,000 orang di seluruh Malaysia pekerja-pekerjanya yang diberhentikan kerja, bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri memberitahu daripada angka ini berapa orang ada ditempatkan kepada pekerjaan lain semula. Dan kedua, oleh kerana fesyen sekarang di negara kita ialah untuk memandang ke Timur khasnya Jepun, adakah pihak

Kementerian Buruh berhasrat untuk memperkenalkan sistem yang dijalankan di Jepun di mana apabila ada kemelesetan ekonomi ataupun berlakunya masalah rosotan ekonomi seperti apa yang berlaku di Jepun selepas kenaikan harga minyak tahun 1974, banyak kilang dan firma Jepun yang tidak mengambil tindakan untuk retrench atau memberhentikan kerja tetapi mengambil tindakan supaya gaji pengurus-pengurus dan kakitangan-kakitangan atasan dipotong supaya boleh mengelakkan profit (keuntungan) kilang-kilang itu dikurangkan supaya boleh mengelakkan tindakan memberhentikan kerja dan ini antara sebab di mana boleh dapat satu sikap life long commitment oleh pihak pekerja kepada majikan. Adakah ini akan diperkenalkan di negara kita oleh Kementerian Buruh supaya retrenchment dielakkan?

Dato' Haji Zakaria bin Haji Abdul Rahman: Tuan Yang Dipertua, bagi menjawab bahagian pertama soalan Ahli Yang Berhormat itu, sukacita saya memaklumkan bahawa pekerja-pekerja yang diberhentikan kerja di dalam jangka masa dua tahun itu telah pun ditempatkan semula di berbagai sektor pekerjaan dan ada di antara mereka di dalam jangka masa itu juga telah diberhentikan semula dan mendapat pekerjaan lain. Oleh yang demikian, saya tidak ada mempunyai angka yang tepat tetapi boleh diberi anggaran kasarnya sehingga ini lebih daripada 80% daripada mereka yang diberhentikan pekerjaan yang hampir lebih kurang 14,000 orang itu telah ditempatkan semula diberbagai sektor pekerjaan sama ada melalui usaha-usaha yang dijalankan oleh Jabatan Pekerjaan di bawah Kementerian Buruh ataupun melalui inisiatif mereka sendiri dengan bantuan majikan-majikan asal mereka.

Bagi menjawab bahagian kedua pertanyaan Ahli Yang Berhormat itu memanglah Kementerian Buruh dan

Tenaga Rakyat sentiasa sedar sebagaimana yang saya sebutkan di dalam jawapan asal tadi menasihatkan majikan-majikan supaya seboleh-bolehnya mengelakkan daripada mengambil langkah memberhentikan pekerja-pekerja walaupun mereka itu menghadapi tekanan atau dalam keadaan kemelesetan ekonomi sekarang ini.

Di antara langkah-langkah yang boleh diambil sebelum pemberhentian pekerjaan dilakukan umpamanya sebagaimana yang saya sebutkan tadi dengan mengurangkan hari-hari bekerja, mengurangkan shif-shif bekerja ataupun dengan cara menggalakkan pekerja-pekerja mengambil cuti tahunan bagi mengurangkan pengeluaran dan juga dengan cara lay-off ataupun dengan cara pemberhentian sementara di mana pekerja-pekerja diminta supaya tidak datang bekerja dan dibayar separuh gajinya di dalam beberapa bulan umpamanya dan kemudian mereka diambil bekerja kembali setelah kilang atau tempat-tempat pekerjaan yang berkenaan berjalan seperti biasa.

Tentang cadangan Ahli Yang Berhormat supaya pihak atasan dipotong gajinya atau majikan memotong gaji pegawai-pegawai atau kakitangan atasan, ini juga mungkin merupakan satu langkah yang baik dan ini terpulanglah kepada syarikat-syarikat yang berkenaan tetapi patut juga Ahli Yang Berhormat itu sedar bahawa pihak Kerajaan sendiri juga telah mengambil langkah sebagaimana yang dimaksudkan oleh Ahli Yang Berhormat itu untuk mencontohi bagaimanakah cara-cara hendak menjalankan jimat cermat, umpamanya pihak Kerajaan sendiri telah pun mengambil langkah memotong gaji Menteri-menteri dan Timbalan-timbalan Menteri baru-baru ini.

Tuan Ng Cheng Kuai: Tuan Yang Dipertua, tadi Yang Berhormat Timbalan Menteri menyatakan 5,190

pekerja-pekerja perlombongan diberhentikan. Soalan saya sama ada benar negeri Perak mengalami pukulan yang paling teruk dari segi pekerja-pekerja yang diberhentikan. Jika ya, bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri memberikan angka-angka berasingan bagi negeri Perak?

Dato' Haji Zakaria bin Haji Abdul Rahman: Tuan Yang Dipertua, pekerja perlombongan yang diberhentikan di dalam negeri Perak daripada tempoh 1-1-1981 hingga akhir 1981, dalam masa setahun ialah seramai 122 orang. Sebenarnya, bukan negeri Perak yang teramai sekali kerana negeri Selangor di dalam tempoh yang sama, di dalam sektor pekerjaan yang sama telah memberhentikan seramai 198 orang.

Di dalam tahun 1982 iaitu mulai daripada Januari 1982 hingga akhir tahun, negeri Perak seramai 149 orang telah diberhentikan kerja, memanglah yang teramai sekali kerana negeri lain iaitu Kedah hanya dua orang, Selangor 2 orang dan Pahang 2 orang.

Saya fikir jawapan itu telah meliputi apa yang dimaksudkan atau yang dikehendaki oleh Ahli Yang Berhormat itu.

Tuan Yang Dipertua: Ahli Yang Berhormat dari Sandakan, soalan yang penghabisan.

Tuan Fung Ket Wing: Tuan Speaker, *(Dengan izin)* I would like to ask the Deputy Minister whether those retrenched workers are paid compensation or retrenchment benefits and what are the steps taken by his Ministry to ensure the security of employment of the workers in Malaysia?

Dato' Haji Zakaria bin Haji Abdul Rahman: Tuan Yang Dipertua, di bawah Akta Pekerjaan memang pekerja-pekerja diberi perlindungan dan mengikut peraturan-peraturan kerja iaitu faedah-faedah penamatan

dan renti kerja sementara 1980 yang mulai berkuatkuasa pada 1-10-1980 semua pekerja-pekerja yang diberhentikan dikehendaki berhenti di bawah peraturan ini mesti dilindungi iaitu yang pertamanya mereka mesti terlebih dahulu diberi notis dan jika tidak diberi notis oleh majikannya, mereka berhak menerima bayaran sebagai ganti notis dan kemudian ada bayaran-bayaran faedah yang berhak untuk pekerja-pekerja yang berkenaan itu dan ada sifir-sifir bayarannya, kadar-kadar bayarannya yang ditentukan di bawah kaedah ini mengikut lama masanya seseorang pekerja itu bekerja, dan saya syorkan kepada Ahli Yang Berhormat itu meneliti Akta dan peraturan ini kerana ianya boleh didapati.

Berhubung dengan langkah yang diambil oleh Kementerian Buruh dan Tenaga Rakyat, Jabatan Buruh sebagai Jabatan Penguatkuasa sentiasa memeriksa supaya semua pekerja-pekerja yang diberhentikan ini memperoleh perlindungan ini, iaitu mereka menerima bayaran-bayaran yang paling rendah yang ditentukan oleh Akta ini. Tetapi ada juga pekerja-pekerja yang berkesatuan di mana Kesatuan Sekerja boleh merundingkan dengan majikan mereka dan dikebanyakan tempat pekerja-pekerja itu mendapat bayaran faedah renti kerja ini lebih tinggi daripada apa yang ditentukan oleh peraturan ini.

Sukacita juga saya memaklumkan sekiranya ada sesiapa pekerja yang merasa diri mereka diberhentikan dengan secara yang tidak adil, tidak diberi apa-apa bayaran, maka pihak pekerja yang berkenaan itu boleh membuat aduan kepada Jabatan Buruh yang berdekatan.

INSTITIUT AKAUNTAN MALAYSIA—MESYUARAT AGONG

7. Tuan Yeoh Poh San minta Menteri Kewangan menyatakan mengapakah Mesyuarat Agong Tahunan tidak

diadakan oleh Institutiut Akauntan Malaysia sejak ditubuhkan menurut Akta Akauntan, 1967 dan nyatakan langkah-langkah yang akan diambil untuk menjaga kepentingan dan nama baik profesyen Akauntan.

Timbalan Menteri Kewangan (Tuan Sabbaruddin Chik): Tuan Yang Dipertua, sungguhpun Akta Akauntan, 1967 telah dilaksanakan pada mulanya pada 30-9-1967, Majlis Pertama Majlis Institutiut Akauntan Malaysia telah mendapati beberapa anomali dan percanggahan dalam Akta tersebut dan oleh itu beberapa tindakan telah diambil untuk memperkemas Akta tersebut. Beberapa pindaan telah dikemukakan kepada Kerajaan dan pindaan-pindaan yang dicadangkan telah diluluskan oleh Parlimen dan Akta Akauntan (Pindaan) 1972 dan mula berkuatkuasa pada 1-11-1972. Selepas itu, iaitu pada 19-2-1973, barulah Majlis Pertama Institutiut Umum Malaysia dapat meluluskan pada kali pertamanya sebanyak 416 permohonan untuk menjadi ahli Institutiut Akauntan Malaysia.

Pada 6-7-1973 Menteri Kewangan pada waktu itu telah mengarahkan supaya Institutiut Akauntan Malaysia disatukan dengan Institutiut Akauntan Umum Malaysia supaya wujud hanya satu "national accounting body" dalam negara. Majlis Pertama Institutiut Akauntan Malaysia bersama dengan Majlis Institutiut Akauntan Umum Malaysia telah mengadakan beberapa rundingan lagi bagi meminda Akta Akauntan (Pindaan) 1972 bagi melaksanakan penyatuan kedua-dua badan akauntan tersebut.

Dalam pada itu Majlis Pertama telah menetapkan supaya mesyuarat agong Institutiut Akauntan Malaysia yang pertama diadakan pada 7-9-1974. Oleh kerana pada tarikh yang ditetapkan itu pindaan-pindaan yang dicadangkan oleh kedua-dua badan akauntan itu belum juga dapat diselesaikan, maka

tarikh tersebut telah dipinda kepada 30.9.1976 dan sekali lagi ditunda kepada 6.1.1979. Malangnya tarikh tersebut tidak juga dapat ditepati. Oleh itu Majlis Pertama Instituti Akauntan Malaysia telah memutuskan supaya tarikh menyuarat agong hanya ditetapkan setelah pindaan-pindaan kepada Akta Akauntan (Pindaan), 1972 bagi menyatukan kedua-dua badan akauntan itu diselesaikan dan pindaan-pindaan diluluskan oleh Parlimen.

Pada ketika ini semua perselisihan telah dapat diatasi dan pindaan-pindaan yang telah dipersetujui oleh kedua-dua instituti akauntan itu telah sampai kepada peringkat yang akhir dan adalah dijangka pindaan-pindaan tersebut akan dapat dikemukakan kepada Parlimen dalam sidangnyanya yang akan datang. Instituti Akauntan Malaysia akan mengadakan mesyuarat agongnya selepas itu.

Tuan Yang Dipertua, langkah-langkah yang telah dan akan diambil oleh Instituti Akauntan Malaysia untuk menjaga kepentingan dan nama baik profesyen akauntan adalah dengan memerlukan semua ahli badan professional dan semua graduan dari universiti-universiti tempatan dan seberang laut yang diiktiraf mendaftarkan diri mereka sebagai ahli Instituti Akauntan Malaysia sebelum mereka boleh menjadi akauntan awam, akauntan berdaftar, akauntan berlesen, juruodit ataupun penasihat cukai. Melalui pendaftaran ini Instituti Akauntan Malaysia dapat mengawasi aktiviti-aktiviti akauntan yang ada dalam negara ini termasuk menjalankan penyiasatan dan melaksanakan kuasa-kuasa disiplin ke atas ahli-ahli Instituti Akauntan Malaysia yang tidak mematuhi peruntukan-peruntukan Akta tersebut.

Instituti Akauntan Malaysia juga sentiasa mengawasi bahawa hanya calon-calon yang berkelayakan, terlatih dan mempunyai pengalaman

yang sesuai sahaja boleh menjadi ahli-ahli Instituti Akauntan Malaysia. Akauntan-akauntan yang tidak menjadi ahli Instituti Akauntan Malaysia tidak dibenarkan bertugas sebagai Akauntan awam. Menteri Kewangan mengeluarkan lesen-lesen untuk mengodit akaun-akaun syarikat hanya kepada ahli-ahli Instituti Akauntan Malaysia sahaja.

Instituti Akauntan Malaysia juga menghantar ahli-ahlinya mengambil bahagian dalam seminar-seminar dan program-program latihan yang dianjurkan oleh instituti tempatan atau institusi-institusi di luar negeri.

Instituti Akauntan Malaysia juga sentiasa mengawasi dan membantu institusi-institusi pengajian tempatan dalam meninggalkan mutu dan standard pembelajaran perakaunan yang dianjurkan oleh institusi-institusi tersebut.

Tuan Daud bin Dato' Haji Taha: Tuan Yang Dipertua, soalan tambahan. Adakah Yang Berhormat Timbalan Menteri sedar ada percanggahan di antara Akta Instituti Akauntan dengan apa yang dikuatkuasakan oleh penguasa-penguasa tempatan (local authorities) dengan melesenkan perniagaan-perniagaan termasuk profesion seperti Akauntan. Disebabkan oleh mereka dilesenkan oleh pihak-pihak penguasa tempatan, maka ini menyebabkan mereka yang tidak mendapat lesen di bawah Undang-undang Akauntan boleh mendapatkan lesen perniagaan dan mereka boleh melaksanakan perniagaan mereka walaupun mereka tidak layak. Jadi apakah tindakan Kerajaan dalam perkara ini untuk menyelaraskan supaya tidak berlaku apa yang dikatakan tadi bagi menentukan profesion Akauntan ini tinggi mutunya?

Tuan Yang Dipertua: Saya rasa pertanyaan itu terkeluar daripada soalan asal tetapi barangkali

terpulanglah kepada Timbalan Menteri hendak menjawab atau tidak.

Tuan Sabbaruddin Chik: Tuan Yang Dipertua, kalau sudah terkeluar daripada soalan asal, biarlah saya tidak menjawab (*Ketawa*).

ANGKATAN TENTERA— PEMBERHENTIAN PERAJURIT SARAWAK

8. Tuan Andrew Janggi Muyang minta Menteri Pertahanan menyatakan berapa ramai anggota perajurit dari Sarawak berhenti dalam perkhidmatan Angkatan Tentera selepas 10, 13, 15 dan 18 tahun 1981 dan 1982. Adakah beliau sedar akan hal ini dan mengapakah mereka tidak berkhidmat sehingga 21 tahun dan mendapat pencen.

Abang Abu Bakar bin Datuk Bandar Abang Haji Mustapha: Tuan Yang Dipertua, mengikut peraturan-peraturan sekarang, seseorang anggota tentera berhak memilih sama ada untuk menyambung perkhidmatannya atau berhenti dari Angkatan Tentera dua tahun sebelum sampai tarikh tamat perkhidmatan (TTP) nya yang asal, iaitu selama 10 tahun. Sekiranya anggota ini memilih untuk menyambung perkhidmatannya hal ini akan diproses oleh unit anggota tersebut sebaliknya sekiranya mereka memilih untuk menamatkan perkhidmatannya setakat itu maka dokumentasi pemberhentiannya akan diproses.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, sememangnya tidak ada sebarang sekatan bagi anggota-anggota tentera malah mereka dinasihatkan untuk terus berkhidmat sehingga 21 tahun supaya dapat menerima pencen, ini terpulang kepada pemilihan anggota-anggota itu sendiri sama ada ingin untuk berkhidmat atau tidak kerana pemilihan untuk berhenti adalah hak mereka. Tetapi ini tidaklah bermakna pihak Angkatan Tentera menggalakkan mereka menamatkan

tempoh perkhidmatan sebelum 21 tahun. Malah mereka memang digalakkan untuk meneruskan perkhidmatan sehingga dapat menerima pencen.

Kebanyakan mereka yang memilih untuk berhenti dalam perkhidmatan angkatan tentera selepas 10, 13, 15 dan 18 tahun adalah atas sebab-sebab individu seperti untuk bekerja sendiri atau mendapat tawaran pekerjaan yang lebih baik oleh syarikat-syarikat yang menjalani projek-projek raksaksa di Bintulu yang menelan belanja beribu-ribu juta ringgit seperti Gas Cecair Asli (LNG), Pelabuhan Dalam (Deep Sea Port) dan industri-industri kayu-kayan yang sedang bergiat dengan pesat di sana.

Jumlah anggota tentera dari Sarawak yang telah menamatkan perkhidmatan mereka dalam tahun 1981 dan 1982 adalah seperti berikut:

<i>Jumlah</i>			
<i>Perkhidmatan</i>		<i>1981</i>	<i>1982</i>
10 tahun		564	567
13 tahun		177	341
15 tahun		206	36
18 tahun		46	53

Tuan Alias bin Md. Ali: Soalan tambahan, oleh kerana semakin lama semakin sukar untuk mendapat tenaga bagi perkhidmatan dalam askar kerana anak-anak muda kita makin ramai yang menerima pendidikan tinggi maka adakah sebagai satu cara pihak Kementerian boleh memikirkan untuk melanjutkan tempoh perkhidmatan itu supaya persaraan dikira bukan dari tempoh lama perkhidmatan tetapi dikira sampai umur meningkat 35 tahun; 35 tahun ini masih gagah lagi terutama bagi perkhidmatan-perkhidmatan yang tidak memerlukan tenaga yang berlebihan seperti mandor dan sebagainya.

Abang Abu Bakar bin Datuk Bandar Abang Haji Mustapha: Tuan Yang Dipertua, masalah yang disebutkan

tadi dalam jawapan saya ialah khasnya yang berlaku di Sarawak, untuk negeri-negeri di Semenanjung Malaysia ini bilangannya tidak berapa ramai oleh kerana sebab-sebab yang saya sebutkan tadi yang sedang berlaku khasnya di Bintulu.

Tuan Yang Dipertua: Yang Berhormat Dato' Lee Kim Sai.

(Soalan No. 9 Y.B. Dato' Lee Kim Sai tidak hadir).

(Soalan No. 10 Y.B. Tuan Peter Chin Gan Oon telah dijawab pada 16hb Mac, 1983).

MINYAK SULFUR

11. Tuan Haji Mohd. Zain bin Abdullah minta Perdana Menteri menyatakan nama-nama syarikat luar negeri yang telah menandatangani perjanjian dengan Malaysia untuk mengimport minyak sulfur kurang hampas. Dan nyatakan:

- (i) berapa banyak minyak ini diperlukan dalam setahun;
- (ii) berapa harga setong dan jumlah harga semuanya;
- (iii) apakah barang-barang utama yang akan diperbuat daripada bahan minyak sulfur itu.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Datuk Abdullah bin Haji Ahmad Badawi): Tuan Yang Dipertua, sebenarnya saya tidak begitu jelas dengan apakah yang dimaksudkan oleh Ahli Yang Berhormat dengan "minyak sulfur kurang hampas" yang ditanya itu. Jadi memang tidak ada sebarang grade minyak yang seumpama itu yang telah dibuat dengan mana-mana syarikat.

TAHANAN DI BAWAH AKTA KESELAMATAN DALAM NEGERI

12. Tuan Karpal Singh minta Perdana Menteri menyatakan bilangan mereka yang ditahan di kem-kem tahanan di

seluruh negara di bawah Akta Keselamatan Dalam Negeri dan apakah langkah-langkah Kerajaan terhadap pengkajian semula dan penahanan yang berpanjangan.

Timbalan Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri (Tuan Mohd. Kassim bin Ahmed): Tuan Yang Dipertua, bilangan orang-orang yang masih ditahan di bawah seksyen 8, Akta Keselamatan Dalam Negeri, 1960 di tempat-tempat tahanan di seluruh negara pada masa sekarang ini ialah seramai 266 orang.

Semua kes-kes orang tahanan di bawah Seksyen 8, Akta Keselamatan Dalam Negeri, 1960 adalah diulang-kaji oleh Lembaga Penasihat tiap-tiap 6 bulan sekali sebagaimana yang diperuntukkan di bawah Seksyen 13, Akta Keselamatan Dalam Negeri, 1960.

Pembebasan seseorang tahanan adalah dibuat setelah Kerajaan menimbangkan perakuan-perakuan yang dikemukakan oleh Lembaga Penasihat dan juga setelah Kerajaan berpuashati bahawa mereka ini tidak lagi menjadi ancaman kepada keselamatan negara.

Dr Tan Seng Giaw: Adakah dalam kenyataan tadi Yang Berhormat Timbalan Menteri bersetuju Lembaga Penasihat memberi perakuan-perakuan yang akan diterima oleh Kementeriannya?

Tuan Mohd. Kassim bin Ahmed: Tuan Yang Dipertua, pertama sekali saya suka menyatakan kepada Ahli Yang Berhormat itu bahawa laporan-laporan dan perakuan-perakuan ini dikendalikan oleh Lembaga Penasihat iaitu sebuah badan bebas dan ianya dilaksanakan dengan penuh penelitian. Jadi kita pula, bagi pihak Kerajaan, mengkaji dan mendalami secara terperinci dan memberi pertimbangan yang seadil-adilnya kepada orang-orang tahanan. Sukalah saya

menyatakan di sini bahawa ahli-ahli Lembaga ini, adalah terdiri daripada mereka yang berkewibawaan dan juga berpengalaman serta bertanggungjawab. Jadi sukalah saya menyatakan bahawa mereka tidak dipengaruhi dan juga dikuasai oleh mana-mana pihak. Pertimbangan kita berasaskan keputusan yang kita mengkaji secara mendalam itu.

Tuan Lim Kit Siang: Adakah Yang Berhormat Timbalan Menteri sedar bahawa orang-orang tahanan sangat ingin untuk menghadapi Lembaga Penasihat oleh kerana daripada pengalaman mereka dan daripada latar belakang Lembaga Penasihat bahawa perakuan-perakuan dan kerja-kerja Lembaga Penasihat sia-sia sahaja. Apa yang ditentukan bukan oleh perakuan-perakuan Lembaga Penasihat tetapi oleh Cawangan Khas dan apakah tindakan Kerajaan akan ambil untuk memberi kepercayaan bukan sahaja kepada orang-orang yang ditahan di bawah ISA tetapi juga kepada rakyat jelata bahawa Lembaga Penasihat berkesan satu jentera yang sia-sia.

Tuan Mohd. Kassim bin Ahmed: Tuan Yang Dipertua, pertama sekali saya suka menyatakan di sini bahawa Ahli Lembaga ini dilantik oleh Yang Dipertuan Agong sendiri dan kedua, mereka ini orang berpengalaman, berkewibawaan dan juga mempunyai tanggungjawab kepada negara ini, jadi sudah tentu mereka tidak dipengaruhi oleh sesiapa.

Tuan Mohamad Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali: Tuan Yang Dipertua, saya ingin bertanya Yang Berhormat Timbalan Menteri, apakah kriteria yang digunakan oleh Lembaga Penasihat ini sebelum seseorang tahanan itu dibebaskan ataupun dikurangkan penahanan mereka.

Tuan Mohd. Kassim bin Ahmed: Tuan Yang Dipertua, kriteria itu tidak dapat saya nyatakan di sini. Memadailah jika saya perkatakan

bahawa segala sesuatu yang dipertimbangkan itu merupakan sesuatu yang adil dan saksama.

Tuan Yang Dipertua: Soal yang penghabisan.

Tuan Lim Kit Siang: Tuan Yang Dipertua, supaya kita boleh mengukur sama ada Lembaga Penasihat berkesan atau sia-sia, bolehkah Yang Berhormat Timbalan Menteri memberi tahu Dewan ini berapa peratus perakuan-perakuan Lembaga Penasihat ada diterima dan berapa peratus yang ditolak oleh Kerajaan mengenai sama ada seseorang terus ditahan atau dibebaskan.

Tuan Mohd. Kassim bin Ahmed: Tuan Yang Dipertua, peratusan itu tidak timbul. Yang timbul pada hari ini sama ada kita mengamalkan sesuatu dengan penuh keadilan dan sukalah saya nyatakan di sini dan tegaskan di sini bahawa segala sesuatu yang kita ambil pada hari ini berasaskan keadilan dan, dengan izin justice.

MAS—MEMODENKAN KAPAL TERBANG

13. Datuk Leonard Linggi Jugah minta Menteri Pengangkutan menyatakan sama ada beliau mempunyai rancangan menyeluruh untuk memodenkan kapal-kapal terbang MAS dengan cara:

- (a) menggantikan Fokker Friendship F27 dengan Boeing 737 untuk penerbangan tempatan jarak pendek misalnya Kuching/Sibu; dan
- (b) menggantikan Boeing 737 yang ada sekarang dengan Boeing 757 dengan 200 tempat duduk yang baru dikeluarkan untuk khidmat penerbangan-penerbangan yang sekarang dijalankan oleh Boeing 737 bertujuan bukan sahaja memodenkan kapal-kapal terbang MAS, juga untuk menampung beban penumpang

yang bertambah dan mungkin juga mengurangkan kos penerbangan sebatu.

Dato' Abu Hassan bin Haji Omar: (a) Adalah menjadi dasar MAS mempertingkatkan dan memodenkan perkhidmatannya. Kearah matlamat ini beberapa rancangan jangka panjang dan jangka pendek sentiasa dikaji dan diperlaksanakan. Walau bagaimanapun, usaha-usaha untuk meningkatkan perkhidmatan melalui penggunaan pesawat yang lebih besar perlulah diselaraskan dengan rancangan pembangunan pembesaran lapangan terbang dan juga perkembangan permintaan trafik.

Berhubung dengan sektor Kuching—Sibu rancangan telah pun ada untuk mempertingkatkan perkhidmatan kepada B 737. Bagaimanapun, ini akan dapat dilaksanakan selepas lapangan terbang baru di Sibu siap kelak. Seperti Ahli Yang Berhormat sedia maklum, Lapangan Terbang di Sibu yang ada sekarang hanya dapat menampung keperluan pesawat jenis F 27 sahaja.

(b) Bagi mengadakan perkhidmatan yang cekap dan memuaskan MAS sentiasa mengkaji dari masa ke semasa jenis-jenis pesawat yang lebih sesuai dari segi ekonomi operasi dan keselesaan penumpang-penumpang. Beberapa pesawat jenis baru seperti Boeing 757, Airbus A 310 dan Macdonald Douglas DC Super 9 sedang dikaji dan dinilai oleh MAS untuk menentukan kesesuaian bagi memenuhi keperluan perkhidmatan udara untuk tempoh jangka panjang. Setakat ini keputusan muktamad belum lagi dibuat.

(Masa untuk Pertanyaan bagi Jawab Mulut telah cukup dan jawapan bagi Pertanyaan No. 1, 4, 9 dan 14 hingga 64 adalah diberi di bawah ini).

PERKHIDMATAN RAWATAN PERUBATAN

Dr Abdul Hamid bin Pawanteh minta Menteri Kesihatan menyatakan sama ada Kerajaan berpuas hati dengan struktur sektor kesihatan sekarang dan adakah ianya akan dirombak supaya dalam pembiayaan program perkhidmatan rawatan perubatan, Kerajaan hanya memberi penumpuan kepada rakyat berpendapatan rendah, rakyat luar bandar, kakitangan Kerajaan dan anggota pasukan keselamatan kepada perkhidmatan pencegahan dan perkhidmatan-perkhidmatan yang memerlukan teknologi tinggi dan kepada penyelidikan dan sama ada diper-timbangkan supaya diwujudkan satu skim insuran yang menyeluruh bagi membiayai perkhidmatan rawatan perubatan untuk rakyat yang mampu.

Timbalan Menteri Kesihatan (Dato K. Pathmanaban): Kerajaan sentiasa memang berusaha, dalam pembahagian peruntukannya, untuk membawa satu keseimbangan di antara perkhidmatan-perkhidmatan perubatan dan kesihatan. Dalam keutamaan-keutamaan yang ditentukan, Kerajaan, sejak Merdeka, telah cuba memperkuatkan dan meluaskan perkhidmatan pencegahan penyakit yang membawa kesan yang begitu besar untuk menghapuskan atau mengurangkan beban daripada penyakit-penyakit berjangkit, seperti T.B., Malaria, dan lain-lain. Kita sedang terus bertindak untuk mengurangkan incidence cholera, typhoid, gastro-enteritis dan penyakit-penyakit sepertinya, yang masih menjadi cabaran yang besar kepada rakyat jelata kita, khususnya rakyat luar bandar dan berpendapatan rendah. Teknologi yang digunakan untuk mencegah penyakit-penyakit berjangkit ini tidaklah begitu rumit dan apa yang dikehendaki ialah "environmental sanitation" yang lebih berkesan dan kesedaran tentang "personal hygiene" yang lebih kekal.

Rancangan pencegahan dan penggalakan kesihatan akan terus diberi keutamaan kerana hasil atau 'returns', daripadanya adalah begitu baik.

Perbelanjaan Kerajaan kita terhadap penyelidikan perubatan adalah satu yang ditumpukan kebanyakannya di Pusat Penyelidikan Perubatan (atau IMR). Ini adalah dianggap penting dalam usaha kita memajukan tahap kesihatan rakyat kita, khasnya dalam aspek-aspek pencegahan penyakit-penyakit berjangkit.

Jadi, perkhidmatan kesihatan adalah wajar diberi keutamaan juga, bersama-sama dengan perkhidmatan rawatan.

Mengenai skim insuran kesihatan, sukalah saya mengatakan bahawa satu kajian mendalam dan terperinci mengenai aspek-aspek peliputan (coverage) serta implikasi kewangan dan sosial perlu dijalankan terlebih dahulu. Kajian ini sedang dalam perhatian.

PAKAR RUJUK

4. Tuan Haji Nik Abdul Aziz bin Haji Nik Mat minta Perdana Menteri menyatakan:

- (a) bilangan jawatan Pakar Rujuk yang diwujudkan oleh Kerajaan;
- (b) di bawah Jabatan mana jawatan diwujudkan;
- (c) tanggungjawab yang ditugaskan kepada pemegang jawatan ini;
- (d) sama ada taraf jawatan ini sama dengan jawatan Mufti atau lebih kanan;
- (e) tujuan mewujudkan jawatan ini;
- (f) sama ada temuduga telah diadakan untuk memilih pemohon-pemohon ke jawatan ini;
- (g) mengapa pakar rujuk ini dengan cepat menyuarakan pendapat beliau ke atas kenyataan yang

dibuat oleh Y.B. Tuan Haji Abdul Hadi Awang, Pesuruhjaya PAS dan Ketua Pembangkang PAS di Dewan Undangan Negeri Terengganu, tetapi tidak membuat sebarang ulasan mengenai kenyataan yang dibuat oleh bekas Perdana Menteri yang menasihatkan supaya Malaysia terus dikekalkan menjadi sebuah negara sekular yang mana adalah terus terang bercanggah dengan ajaran Islam.

Datuk Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Jawatan Pakar Rujuk tiada diwujudkan di mana-mana Jabatan pun. Oleh yang demikian, perkara-perkara yang ditanya dalam soalan Ahli Yang Berhormat itu tidak berbangkit.

PENUKARAN SYARAT TANAH

9. Dato' Lee Kim Sai minta Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah menyatakan setakat mana kesannya selepas Timbalan Perdana Menteri Dato' Musa Hitam mempengerusikan Mesyuarat Majlis Tanah beberapa bulan dulu, dan Majlis Taklimat kepada Setiausaha-setiausaha Kerajaan Negeri dan para Pengarah Tanah dan Galian di adakan pada 13hb Februari, 1983, di mana beliau ada mengarahkan Kerajaan Negeri mempercepatkan proses penukaran syarat tanah untuk perumahan dan perindustrian dengan menyelesaikan dalam 3 bulan.

Menteri Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah (Dato Rais Yatim): Semua Kerajaan-kerajaan Negeri dan Jabatan-jabatan Teknikal yang terlibat dalam memproses menukarkan syarat dan pecah sempadan tanah untuk perumahan dan perindustrian sedang mengambil tindakan-tindakan yang perlu bagi memastikan perlaksanaan keputusan MTN dijalankan sepenuhnya. Selepas perjumpaan Y.A.B. Timbalan Perdana Menteri

pada 12hb. Februari, 1983, arahan-arahan telah pun dikeluarkan bagi meminda Peraturan-peraturan Tanah Negeri selaras dengan keputusan MTN.

Jabatan-jabatan Teknikal juga sedang menyediakan "Checklist" masing-masing untuk memudahkan ulasan dan keputusan dibuat dalam tempoh masa yang ditetapkan. Langkah-langkah lain yang sedang diambil oleh Kementerian Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah bagi memastikan Kerajaan-kerajaan Negeri dan Jabatan-jabatan Teknikal mematuhi segala keputusan-keputusan yang telah dibuat oleh MTN.

KELAS-KELAS PERALIHAN (REMOVE CLASSES)

14. Tuan Lim Liang Seng minta Menteri Pelajaran menyatakan adakah beliau sedar bahawa kelas-kelas peralihan (Remove Classes) yang merupakan satu peringkat yang amat penting di dalam sistem pelajaran di negara kita, memerlukan guru-guru yang mempunyai pendedahan tersendiri dalam mengajar semua matapelajaran amnya dan matapelajaran Bahasa Malaysia khususnya; jika sedar, apakah sebabnya semua maktab perguruan di negara kita selama ini tidak memberi sebarang latihan dalam pendedahan kaedah melalui satu kuliah yang tertentu kepada guru pelatih untuk memastikan supaya mereka ini, setelah mendapat latihan adalah berkemampuan untuk mengajar di kelas peralihan dengan memuaskan khususnya dalam mengajar Bahasa Malaysia.

Menteri Pelajaran (Datuk Dr. Sulaiman bin Haji Daud): Kementerian Pelajaran sedar tentang pentingnya kelas-kelas peralihan (remove classes) dalam sistem pelajaran negara ini, dan dalam sistem latihan perguruan di semua maktab-maktab perguruan, perkara ini telah ditegaskan sejak pelancaran Sistem

Latihan Perguruan Bersepadu dalam tahun 1973. Mengikut sistem latihan perguruan asas dua tahun yang dilancarkan mulai tahun tersebut, guru-guru pelatih yang dipilih untuk kursus perguruan sekolah menengah (Pendidikan Peringkat Awal Remaja atau "PPAR") memang diwajibkan mengikuti kursus-kursus akademik dan pedagogi yang memberi penegasan kepada aspek-aspek pengajaran dan pembelajaran Tingkatan I hingga III dan Kelas-kelas Peralihan.

Begitu juga, dalam sistem latihan perguruan tiga tahun yang dilancarkan mulai tahun 1981, perkara ini terus ditegaskan kepada guru-guru pelatih sekolah menengah, khususnya mereka yang mengikuti kursus pengkhususan atau "option" Pengajian Melayu. Selain daripada mengikuti kursus pedagogi Bahasa Malaysia untuk Tingkatan I hingga III, guru-guru pelatih ini juga diberi latihan yang memberi penekanan kepada masalah-masalah pengajaran dan pembelajaran di Kelas-kelas Peralihan.

KUMPULAN WANG SIMPANAN PEKERJA—CARUMAN

15. Tuan Ban Hon Keong minta Menteri Kewangan menyatakan:

- (a) jumlah kutipan EPF sejak 1978 hingga 1982, bagaimana dan berapa telah dilaburkan?
- (b) jumlah yang telah dipinjamkan atas permohonan membeli rumah; dan
- (c) adakah pihak Kerajaan mengkaji untuk meninggikan maksima pinjaman dua puluh ribu ringgit itu, memandangkan pinjaman tersebut telah tidak dapat membolehkan si peminjam membeli sebuah rumah yang sederhana.

Tuan Sabbaruddin Chik:

- (a) Jumlah caruman-caruman yang diterima oleh Kumpulan Wang Simpanan Pekerja atau EPF dari pihak pekerja-pekerja dan

majikan sejak tahun 1978 hingga 1982 adalah sebanyak \$5.7 ribu juta manakala pelaburan yang telah dibuat oleh EPF dari tahun 1978 hingga 1982 adalah sebanyak \$8.4 ribu juta. Pelaburan EPF yang terbesar sekali ialah dalam bentuk surat-surat jaminan Kerajaan Malaysia, tetapi EPF juga membuat pelaburan dalam pinjaman dibentur, simpanan tetap sijil simpanan yang boleh diniaga, saham-saham dalam syarikat awam dan lain-lain jenis pelaburan.

- (b) Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, EPF tidak menjalankan apa-apa skim pinjaman perumahan untuk ahli-ahlinya oleh kerana ianya bukan merupakan sebuah bank, syarikat kewangan, atau syarikat kredit perumahan. EPF hanya melaksanakan skim-sekim pengeluaran caruman untuk membantu pencarum-pencarumnya yang ingin membeli rumah kos rendah atau pun lain-lain jenis rumah. Skim pengeluaran caruman EPF bagi pembelian rumah kos rendah telah dilaksanakan mulai 26hb Mei, 1977 manakala skim bagi pembelian rumah kos sederhana dan tinggi telah dilaksanakan mulai 1hb Januari, 1982. Setakat ini jumlah pengeluaran dari caruman-caruman EPF bagi maksud pembelian rumah kos rendah adalah sebanyak \$25.7 juta manakala bagi rumah dari jenis sederhana dan tinggi, jumlahnya ialah \$79.9 juta.
- (c) Sebagai yang saya telah sebut tadi, EPF tidak menjalankan apa-apa skim pinjaman perumahan untuk ahli-ahlinya. Oleh yang demikian, pencarum-pencarum EPF hendaklah mendapatkan pinjaman perumahan yang diperlukan,

selepas diambilkira pendahuluan atau pengeluaran EPF, daripada institusi-institusi kewangan yang memberi pinjaman perumahan sebagai salah satu daripada operasi biasanya ataupun daripada Kerajaan bagi mereka yang menjadi kakitangan Kerajaan.

BANGUNAN KOMTAR, PULAU PINANG—KEBAKARAN

16. Tuan Gooi Hock Seng minta Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan menyatakan:

- (a) punca-punca menyebabkan kebakaran di bangunan KOMTAR di Pulau Pinang pada 22-1-1983;
- (b) sama ada benar bahawa sistem pencegahan kebakaran yang dikenakan oleh Jabatan Bomba telah tidak di patuhi dan kalau benar, menyatakan sama ada Kerajaan bercadang untuk mengambil tindakan terhadap Perbadanan Pembangunan Pulau Pinang atau pegawai Perbadanan tersebut yang bertanggungjawab terhadap projek tersebut kerana gagal mematuhi peraturan-peraturan sistem pencegahan kebakaran; dan
- (c) menyatakan kerosakan-kerosakan bangunan tersebut akibat dari kebakaran tersebut.

Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan (Dato Dr Neo Yee Pan): Ahli Yang Berhormat sedia maklum bahawa bahagian Tower Block bangunan KOMTAR adalah sedang di dalam proses pembinaan semasa kebakaran berlaku pada 22-1-1983. Oleh itu keadaan Tower Block bangunan tersebut adalah di dalam keadaan sibuk dan serba berkekurangan di mana didapati kayu-kayu, serpihan-serpihan papan pelantar-pelantar kayu dan lain-lain bahan untuk digunakan semasa pembinaan itu.

- (a) Kebakaran telah bermula lebih kurang pada 7.15 petang di tingkat 45 bahagian Tower Block tersebut, berpunca daripada percikan api alat pemotong besi oxy-acetelene yang menyambar serpihan-serpihan papan dan kayu-kayan dan api itu telah merebak dengan cepatnya, dengan bantuan angin kencang ke pelantar-pelantar kayu dan tingkat-tingkat lain.
- (b) Berhubung dengan soalan kedua sistem pancur basah yang dikehendaki oleh Bomba di bangunan tersebut adalah dipatuhi tetapi ia belum siap dipasang sepenuhnya. Dengan hal yang demikian, tindakan terhadap badan atau pegawai-pegawai yang berkenaan tidak timbul.
- (c) Tidak berlaku sebarang kerosakan dalam struktur bangunan tersebut. Walau bagaimanapun akibat dari kebakaran tersebut kerosakan-kerosakan yang terdapat:
 - (1) pelantar (scaffold) yang terdapat di tingkat 43-46.
 - (2) papan palang dan bahan-bahan yang terdapat dalam bangunan seperti simen, cat dan lain-lain.
 - (3) papan lapik dinding
 - (4) kerosakan yang disebabkan oleh air yang membasahkan baranga-barang di tingkat bawah.

Kerajaan tidak bercadang hendak menghadkan tinggi bangunan. Kebakaran di KOMTAR ialah kebakaran di bangunan yang sedang dibina dan sekiranya bangunan itu siap tentulah segala langkah-langkah mencegah kebakaran di dalamnya siap dan sedia ada untuk membantu dan memudahkan bomba melawan kebakaran.

AKTA PELAJARAN 1961— MEMINDA SEKSYEN 21 (2)

17. Dato Michael Chen Wing Sum minta Menteri Pelajaran menyatakan sama ada Kerajaan akan menimbang untuk mengubah atau membaharui Seksyen 21 (2) Akta Pelajaran 1961 supaya mengelakan perasaan syak atau perasaan salah faham yang dirasai oleh masyarakat yang tertentu bahawa Kerajaan dapat menggunakan kuasa yang diberikan dalam Seksyen ini untuk mengubahkan Sekolah-sekolah Jenis Kebangsaan kepada Sekolah-sekolah Kebangsaan ataupun sama ada Kerajaan dapat memberi jaminan bahawa Seksyen ini tidak akan digunakan untuk mengubahkan Sekolah-sekolah Jenis Kebangsaan kepada Sekolah-sekolah Kebangsaan.

Datuk Dr Sulaiman bin Haji Daud:
Oleh kerana soalan 17 dan 32 mempunyai maksud yang sama, saya mita izin untuk menjawab soalan ini bersama dengan soalan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat dari Bukit Mertajam.

Kerajaan tidak bermaksud untuk mengubah atau meminda Seksyen 21 (2) Akta Pelajaran 1961. Kementerian berpegang teguh kepada Peraturan 1 Laporan Jawatankuasa Kabinet Mengkaji Perlaksanaan Dasar Pelajaran 1979 yang memperakukan supaya sistem persekolahan di peringkat rendah seperti yang sedia ada diteruskan.

Saya suka menegaskan bahawa beberapa kali dinyatakan di Dewan yang mulia ini, Kerajaan tidak pernah menggunakan kuasa di bawah seksyen ini dengan sewenang-wenangnya. Jaminan yang diberikan oleh Y.A.B. Perdana Menteri dan Menteri-menteri Pelajaran sudah mencukupi. Rekod kita sudah pun nyata bahawa kesangsian atau keraguan terhadap salah guna kuasa di bawah peruntukan ini tidak timbul sama sekali.

MINI—HYDRO DI KAWASAN LUAR BANDAR SARAWAK/ SABAH

18. Tuan Mutang Tagal minta Menteri Tenaga, Telekom dan Pos menyatakan mengenai apakah langkah-langkah yang diambil oleh Kerajaan supaya rakyat di Luar Bandar di Sarawak dan Sabah dapat menikmati faedah rancangan "Mini-hydro".

Menteri Tenaga, Telekom dan Pos (Datuk Leo Moggie anak Irok): Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, tujuan Utama Mini-Hidro dan Micro-Hidro diadakan oleh Kerajaan adalah untuk membekalkan letrik ke kawasan-kawasan Luar Bandar yang sukar untuk diberi bekalan letrik dengan cara biasa.

Dalam Rancangan Malaysia Keempat sebanyak 20 buah projek Mini-Hidro dicadang akan dilaksanakan di Sarawak dan Sabah, iaitu 10 buah di Sarawak dan 10 lagi di Sabah.

Di Sarawak, kerja-kerja untuk membina 3 buah projek telah pun bermula dalam tahun 1982, iaitu di Kalamuku, Lundu dan Sebako. Projek-projek ini dijangka siap pada bulan April 1984. Tiga projek lagi, iaitu Batu Lintang, Semadang dan Saliban akan mula dibina dalam tahun ini. Empat projek lagi, iaitu di Wong Silau, Kejin, Mediou dan Giam akan dimulakan pembinaannya dalam tahun 1984 dan 1985.

Bagi Negeri Sabah pula sebanyak 3 projek telah dijadualkan untuk dimulakan perlaksanaan pada tahun 1983 iaitu di Malangkap, Carabau dan Tamani. Sebanyak 7 lagi projek telah dirancang untuk mula dilaksanakan dalam tempoh Rancangan Malaysia Keempat ini iaitu di Kiau, Pukat, Poring, Tenom Pok, Tambunan, Bombelai dan Morotai.

Projek-projek Mini dan Micro-Hidro ini merupakan salah satu daripada rancangan Kerajaan untuk membekalkan tenaga letrik di seluruh pelusok negara.

PROJEK PERUMAHAN— PEMERIKSAAN

19. Tuan Lee Lam Thye minta Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan menyatakan:

- (a) berapa banyak projek perumahan dalam Wilayah Persekutuan dan lain-lain Negeri, setakat ini, yang telah diperiksa dan diamati oleh Bahagian Penguatkuasa, sejak satu operasi keseluruh negara dilancarkan baru-baru ini, untuk memastikan bahawa pembeli-pembeli rumah diberikan perlindungan yang secukupnya daripada menjadi mangsa pemaju-pemaju yang tidak bertanggungjawab, dan apakah hasil siasatan tersebut;
- (b) berapa banyak aduan yang diterima oleh Kementerian untuk tahun-tahun 1981, 1982 dan tempoh sehingga 28-2-1983 berhubung pencabulan ke atas Akta Pemaju Perumahan dan peraturan-peraturannya, jenis-jenis aduan dan berapa banyak yang telah diselesaikan setakat hari ini; dan
- (c) sama ada Kerajaan akan meminda Akta Pemaju Perumahan (Pengawasan dan Pelesenan) 1966 untuk menyediakan lebih banyak kuasa kepada Kementerian dan pegawai-pegawai penguatkuasanya bagi membenteras pemaju-pemaju palsu dan tidak bertanggungjawab.

Dato Dr Neo Yee Pan:

- (a) Untuk makluman Ahli Yang Berhormat kawasan bandar Kuala Lumpur, sebanyak

134 projek perumahan di Wilayah Persekutuan telah dilawati dan diperiksa oleh Bahagian Pengawasan dan Penguatkuasa. Lawatan dan pemeriksaan ke lain-lain negeri sedang berjalan sekarang. Operasi yang bermula di Wilayah Persekutuan ini, sekarang, berada di negeri Selangor dan seterusnya ke negeri-negeri lain di Semenanjung. Hasil daripada lawatan dan pemeriksaan tersebut Kementerian saya telah mendapat maklumat-maklumat seperti berikut:

- (a) Bilangan projek-projek yang telah dilawati adalah projek-projek yang dilesenkan oleh Kementerian sejak tahun 1976 hingga 1980 iaitu dalam tempoh Rancangan Malaysia Ketiga dan juga sebahagian projek-projek dalam Rancangan Malaysia Keempat (1981/1982).
- (b) Projek-projek yang telah siap berjumlah 77 projek.
- (c) Projek-projek yang sedang berjalan berjumlah 57 projek.
- (d) Projek-projek yang berjalan mengikut jadual sebanyak 29 projek.
- (e) Projek-projek yang lewat dari jadual berjumlah 28 projek.
- (f) Projek-projek lewat dalam tempoh setahun 23 projek.
- (g) Projek-projek lewat dalam tempoh dua tahun 4 projek.
- (h) Projek-projek lewat dalam tempoh tiga tahun 1 projek.
- (i) Sebab-sebab kelewatan projek adalah seperti berikut:
 - (i) Kurang kepakaran dari pihak pemaju dalam teknik-teknik pembinaan perumahan.
 - (ii) Kurang koodinasi di antara pemaju dengan jabatan-jabatan teknik serta penguasa tempatan.
 - (iii) Kekurangan tenaga mahir (skilled labour) untuk kerja-kerja teknik dan pengawasan projek.
 - (iv) Kurang faham di atas prosidur-prosidur kerajaan.
 - (v) Kekurangan bahan-bahan binaan yang berkaitan dengan kemajuan perumahan (dalam tahun 1978/79 "Boom Period").
 - (vi) Kelemahan-kelemahan pihak pemaju dan kontraktor dari segi pengurusan projek.
 - (vii) Dan kejadian-kejadian bencana alam seperti hujan, banjir dan tanah runtuh.
- (j) Luas tanah yang telah diluluskan tukar syarat dan pecah sempadan tetapi masih belum dimajukan adalah seluas 400 hektar.
- (k) Bilangan unit rumah yang dijangka akan dibina di atas tanah yang telah diluluskan tukar syarat dan pecah sempadan adalah berjumlah 8,774 unit.
- (l) Bagi rumah-rumah pangsa, kedai dan condominium (lebih dari empat tingkat) masalah "strata title" sedang diproses oleh pihak-pihak yang berkuasa.
- (b) Kementerian saya telah menerima sebanyak 1,131 aduan bagi tahun 1981 dan sebanyak 1,431 aduan bagi tahun 1982. Bagi tempoh masa

sehingga 28hb Februari, 1983 Kementerian saya telah menerima sebanyak 171 aduan. Daripada aduan-aduan yang tersebut di atas, hanya 28 kes sahaja yang melibatkan pencabulan akta Pemaju Perumahan dan Peraturan-peraturannya. Jenis-jenis aduan yang diterima adalah seperti berikut:

- (i) Kecacatan/mutu kerja.
- (ii) Kelewatan menyerah rumah.
- (iii) Sijil Layak Menduduki.
- (iv) Faedah/gantirugi.
- (v) Perkhidmatan.
- (vi) Bayaran.
- (vii) Penyelewengan (Pelan dan Surat Perjanjian).
- (viii) Cagaran/Suratan Hak-milik.
- (ix) Infrastruktur.
- (x) Melanggar Akta/Peraturan.
- (xi) Penipuan.
- (xii) Pertanyaan (Kementerian/lain-lain Agensi).

Sehingga 31hb Disember, 1982 sebanyak 1795 aduan daripada 2562 jumlah aduan diterima telah dapat diselesaikan oleh Kementerian saya. Ini merupakan pencapaian sebanyak 70%. Baki daripada aduan-aduan ini sedang dalam proses penyelesaian.

- (c) Untuk makluman Ahli Yang Berhormat wakil dari kawasan Kuala Lumpur Bandar, Kementerian saya sedang mengkaji untuk meminda Akta Pemaju Perumahan (Kawalan dan Pelesenan) 1966 agar peruntukan-peruntukan di dalamnya dapat diperkemaskan lagi.

PELAJAR DI BIDANG PERUBATAN KE TIMUR TENGAH— PENGHANTARAN

20. Tuan Haji Dusuki bin Haji Ahmad minta Menteri Pelajaran menyatakan sebab-sebab mengapa dikurangkan bahkan diberhentikan penghantaran pelajar-pelajar untuk menyambung pelajaran dalam bidang-bidang perubatan dan sains di universiti universiti Timur Tengah; dan nyatakan bilangan pelajar yang berjaya dalam bidang-bidang perubatan dan pembedahan pergigian di Mesir dan Iraq sehingga hari ini.

Datuk Dr Sulaiman bin Haji Daud: Kerajaan sentiasa berusaha untuk menambahkan bilangan pelajar-pelajar di dalam bidang perubatan dan sains. Buat masa ini Kerajaan sedang berusaha untuk memperbanyakkan lagi peluang-peluang pengajian di luar negeri di dalam bidang perubatan termasuk di negara-negara Timur Tengah, terutama Mesir dan Iraq. Untuk makluman Y.B. penghantaran pelajar ke negara-negara seperti yang disebutkan adalah tertakluk kepada:

- (i) Pengiktirafan universiti oleh Kerajaan Malaysia.
- (ii) Bilangan-bilangan tempat di universiti-universiti yang diiktiraf, yang ditawarkan oleh negara-negara yang berkenaan.

Bilangan pelajar-pelajar yang berjaya setakat ini dalam bidang perubatan dan pergigian di Mesir dan Iraq ialah seperti berikut:

	Perubatan	Pergigian	Jumlah
1. Mesir ..	79	8	87
2. Iraq ..	6	5	11
Jumlah ..	85	13	98

PERANCANGAN EKONOMI/ FIZIKAL—PENYELARASAN

21. Tuan Mohamed Amin bin Haji Daud minta Perdana Menteri

menyatakan adakah Kerajaan sedar salah satu daripada punca kelemahan besar perancangan di negara kita ini adalah disebabkan oleh sistem perancangan kita diasingkan di antara perancangan fizikal dengan perancangan ekonomi. Dalam hubungan ini Unit Perancang Ekonomi yang bertanggungjawab dari segi perancangan ekonomi diletakkan di bawah Jabatan Perdana Menteri manakala Jabatan Perancang Bandar dan Kampung yang bertanggungjawab dari segi perancangan kawasan diletakkan pula di bawah Kementerian Perumahan dan Kerajaan Tempatan. Perkara ini juga terjadi di semua negeri-negeri yang ada di negara kita. Tidakkah Kerajaan bercadang untuk mencantumkan kedua-dua agensi tersebut bagi maksud mengadakan perancangan yang lebih teratur dan terkawal untuk negara kita.

Datuk Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Kerajaan sememangnya telah lama menyedari kelemahan-kelemahan yang berpunca dari masalah kurangnya integrasi diantara perancangan fizikal dan ekonomi ini. Berasaskan kesedaran inilah maka di dalam Rancangan-rancangan Malaysia Ketiga dan Keempat, penekanan yang lebih diberikan kepada unsur "perancangan kawasan" (spatial planning) bertujuan untuk mengujudkan integrasi ini. Namun begitu, masih banyak yang perlu dilakukan ke arah penyelesaian masalah ini dan oleh itu, usaha-usaha yang lebih giat sedang diambil untuk memastikan integrasi yang lebih berkesan wujud pada masa hadapan antara perancangan fizikal dan ekonomi.

Suka saya menyatakan bahawa penyelarasan antara perancangan ekonomi dan fizikal telah pun ada di peringkat nasional dan negeri walaupun masih terdapat beberapa kelemahan. Sebagai contoh hampir kesemua projek sebelum ditentukan lokasinya akan mengambil kira faktor-faktor ekonomi.

Soal percantuman antara Unit Perancang Ekonomi dan Jabatan Perancang Bandar dan Desa adalah tidak timbul kerana tugas Jabatan Perancang Bandar dan Desa lebih ditumpukan kepada perancangan fizikal bagi satu-satu kawasan atau tempat tertentu sahaja manakala perancangan fizikal yang dijalankan oleh Unit Perancang Ekonomi pula adalah lebih bercorak "regulatory" dan pengawasan, pembangunan ekonomi negara keseluruhannya. Setakat ini kedua-dua agensi dapat bekerjasama dengan baik.

SYARIKAT PERCETAKAN HARAM

22. Tuan Haji Azharul Abidin bin Haji Abdul Rahim minta Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri menyatakan adakah Kerajaan sedar wujudnya syarikat-syarikat percetakan haram yang tidak mempunyai lesen dan juga syarikat-syarikat percetakan berlesen yang mencetak rompak karya-karya penulis, jika ya, apakah langkah-langkah yang diambil oleh Kementerian untuk mengesan syarikat-syarikat ini dan mendakwa tuan punya.

Tuan Mohd. Kassim bin Ahmed: Kementerian saya sedang menyiasat kemungkinan wujudnya syarikat-syarikat yang menjalankan kegiatan percetakan tanpa lesen di negara ini. Jika di dapati mana-mana pihak yang berbuat demikian, tindakan tegas akan di ambil ke atas mereka kerana ini merupakan satu kesalahan di bawah Akta Mesin Cetak yang telah diluluskan oleh Dewan yang mulia ini. Kementerian memandang perkara ini dengan serius oleh kerana pihak yang terlibat bukan sahaja telah menyeleweng daripada undang-undang tetapi mereka juga telah melakukan sesuatu yang tidak beramanah. Ini bertentangan dengan matlamat Kerajaan.

SYARIKAT MLNG, BINTULU— BILANGAN PEKERJA

23. Tuan Ling Sie Ming minta Perdana Menteri menyatakan:

- (a) bilangan pekerja di dalam kategori pentadbiran, teknik dan guna sama masing-masingnya yang bekerja di MLNG, Bintulu;
- (b) bilangan pekerja asing dan tempatan; dan
- (c) bilangan pekerja dari Semenanjung Malaysia dan Sarawak.

Datuk Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Pecahan angka pekerja-pekerja Syarikat MLNG di Bintulu adalah seperti berikut:

(a) Pecahan Mengikut Kategori Eksekutif—

Jumlah	65
Eksekutif-eksekutif yang berasal dari Sarawak	33
Eksekutif-eksekutif yang berasal dari Sabah	11
Eksekutif-eksekutif yang berasal dari Semenanjung Malaysia	31
Bukan Eksekutif—	

Jumlah	360
Pekerja-pekerja bukan-eksekutif yang berasal dari Sarawak	356
Pekerja-pekerja bukan-eksekutif yang berasal dari Sabah	—
Pekerja-pekerja bukan-eksekutif yang berasal dari Semenanjung Malaysia	4

(b) Pekerja-pekerja asing (teknikal) 67

(c) Pecahan Mengikut Negeri—

Jumlah	425
Pekerja-pekerja dari Sarawak	389
Pekerja-pekerja dari Sabah	1
Pekerja-pekerja dari Semenanjung Malaysia	35

BAHASA CINA SRP, 1982— PERATUS KELULUSAN

24. Tuan Tan Kok Hooi minta Menteri Pelajaran menyatakan mengapa peratus kelulusan Bahasa Cina SRP/1982 telah merosot. Apa tindakan beliau sedia ambil supaya memperbaiki kedudukan itu. Dan sila beri pecahan peratus kelulusan matapelajaran itu mengikut negeri.

Datuk Dr Sulaiman bin Haji Daud: Peratus kelulusan Bahasa Cina dalam peperiksaan Sijil Rendah Pelajaran (SRP) tahun 1982 ialah 48.8%

berbanding dengan 52.6% dalam tahun 1981. Perlu dijelaskan bahawa dari segi peperiksaan perbezaan 2-3% dari segi pencapaian dalam satu-satu mata-pelajaran adalah perkara lazim.

Seperkara yang harus diterangkan ialah bilangan murid yang mengikuti kelas Bahasa Cina dari setahun ke setahun meningkat dengan begitu pesat. Dicapada 130,754 orang murid dalam tahun 1980 ia telah meningkat kepada 215,748 orang murid dalam tahun 1982 iaitu meningkat hampir 85,000 orang murid dalam tempoh dua tahun. Peningkatan bilangan murid yang pesat ini adalah satu perkara yang menggalakkan tetapi penambah-bahan yang begitu besar tidak dapat tidak akan menjejaskan mutu pencapaian keseluruhannya.

Berhubung dengan permintaan pecahan peratusan kelulusan mengikut negeri, adalah dijelaskan bahawa Kementerian Pelajaran cuma menyediakan penganalisaan peringkat kebangsaan.

Kementerian Pelajaran berpendapat kemudahan bagi mempelajari Bahasa Cina di sekolah-sekolah pada keseluruhannya adalah memuaskan. Bagi pelajaran Bahasa Cina, untuk menjayakan pengajaran dan pembelajaran, di antara langkah-langkah yang sedang dan akan dilaksanakan ialah:

- (i) Pengambilan guru pelatih yang lebih ramai untuk mengajar Bahasa Cina untuk menghasilkan guru terlatih dari setahun ke setahun.
- (ii) Pengkajian semula sukatan pelajaran yang sedia ada.
- (iii) Pengurusan dan penyeliaan yang lebih rapi terhadap pengajaran dan pembelajaran Bahasa Cina.

DADAH—USAHA MEMERANGI

25. Tuan Awang bin Jabar minta Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri

menyatakan adakah Kerajaan bercadang untuk melibatkan seluruh rakyat dalam memerangi dadah jika ya, bagaimana.

Tuan Mohd. Kassim bin Ahmed: Kerajaan sememangnya sentiasa berusaha melibatkan seluruh rakyat dalam usaha memerangi dadah di negara ini. Kempen yang sedang dijalankan pada masa ini meliputi semua peringkat Negeri dan Daerah serta semua golongan rakyat. Kempen ini adalah satu tindakan yang berterusan sehingga wabak dadah ini dapat dibenteras.

BELIA ASEAN—KERJASAMA

26. Tuan Mohd. Tajol Rosli Ghazali minta Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan menyatakan apakah perancangan yang akan disediakan oleh Kementerian untuk melaksanakan keputusan sidang pertama Pakarpakar ASEAN Hal Ehwal Belia mengenai kerjasama Belia ASEAN di bidang latihan, Koperasi, Kebudayaan dan Kemasyarakatan.

Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan (Datin Paduka Chow Poh Kheng): Keputusan sidang Pertama Pakarpakar ASEAN Hal Ehwal Belia mengenai kerjasama belia ASEAN di Yogyakarta dari 16-19 Februari, 1983 akan dibentangkan di mesyuarat Committee On Social Development akan datang di Bandung dari 16-19 Mac 1983 ini. Tindakan-tindakan selanjutnya akan diambil apabila Jawatankuasa ini telah membuat keputusan. Di antara keputusan-keputusan yang telah dibuat ialah membahagi-bahagikan program-program yang patut dijalankan oleh Negara-negara Ahli. Malaysia telah dipertanggungjawabkan menjalankan program Latihan. Secara kebetulan Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan sedang berusaha untuk melaksanakan latihan kepemimpinan antarabangsa sebagai satu daripada latihan yang diadakan di Pusat Latihan Belia Negara Pertak pada penghujung

tahun ini. Sebagai tindakan awal peserta-peserta dari negara-negara ASEAN, akan dijemput untuk menyertai latihan ini.

(Soalan No. 27—(Sila lihat jawapan kepada Soalan No. 6)).

JAWATANKUASA MENKAJI AKTA KAWALAN SEWA— LAPORAN

28. Tuan Chan Kok Kit minta Menteri Perumahan dan Kerajaan Tempatan menyatakan sama ada Jawatankuasa yang ditubuhkan untuk mengkaji Akta Kawalan Sewa telah menyiapkan kerjanya; jika ya, nyatakan ciri-ciri utama laporan jawatankuasa tersebut dan apakah sebabnya jawatankuasa tersebut mengambil masa yang begitu lama untuk menyiapkan laporannya.

Dato Dr Neo Yee Pan: Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Jawatankuasa bagi mengkaji Akta Kawalan Sewa 1966 telah pun menyiapkan laporannya dan laporan yang berkenaan telah dikemukakan kepada Kerajaan pada awal tahun 1978. Oleh kerana laporan ini adalah masih di dalam pertimbangan Kerajaan, maka dukacita saya tidak dapat memberikan aspek-aspek penting yang terkandung di dalam laporan tersebut.

NELAYAN—DATA SOSIO- EKONOMI

29. Tuan Mamat Ghazalee bin Abdul Rahman minta Menteri Pertanian menyatakan:

- (a) Apakah data-data sosio-ekonomi nelayan dan bagaimanakah taraf sosio-ekonomi mereka telah meningkat dalam masa 10 tahun yang lalu dengan menunjukkan keadaan-keadaan bagi nelayan-nelayan di Pantai Barat dan Pantai Timur, Malaysia Barat; dan
- (b) Adakah Kerajaan berhasrat merumus dan mempunyai program-program yang

terencana bagi menukar pandangan dan sikap nelayan-nelayan terutamanya yang muda dan berpelajaran kepada mencari peluang-peluang pekerjaan, perniagaan dan perusahaan di daratan (on Land).

Menteri Pertanian (Dato Abdul Manan bin Othman):

- (a) Di antara data-data sosio-ekonomi nelayan yang terpenting ialah taraf pendapatan. Golongan isi rumah nelayan yang mempunyai pendapatan kurang dari paras kemiskinan ialah kurang 45%. Bilangan ini merupakan golongan yang ketiga besarnya selepas penanam padi dan lain-lain petani. Di antara golongan miskin di negara ini, 3% (tiga peratus) adalah terdiri dari isi rumah nelayan. Bilangan isi rumah nelayan yang di bawah paras kemiskinan, namun demikian, adalah lebih tinggi di awal tahun 70an. Misalnya dalam tahun 1970, sebanyak 73% dari isi rumah nelayan di bawah paras kemiskinan dan ianya menjadi lebih rendah dalam tahun 1975 iaitu 63%. Di antara isi rumah nelayan miskin, 68% adalah dari Pantai Timur dan yang bakinya (iaitu 32%) isi rumah nelayan adalah dari Pantai Barat. Pada keseluruhannya pendapatan sebulan nelayan meningkat naik dari \$120/- (1973) ke \$291/-. Perbezaan yang jelas terdapat di antara pendapatan nelayan Pantai Timur dan nelayan Pantai Barat dalam tahun 1973, di mana masing-masing memperoleh \$67/- dan \$147/-. Perbezaan tersebut tidak begitu ketara sekarang oleh kerana beberapa faktor yang tertentu. Pada masa ini adalah dianggarkan bahawa nelayan

Pantai Timur memperoleh \$250/- sebulan jika dibandingkan dengan \$300/- di Pantai Barat.

- (b) Kerajaan sedar akan terdapatnya golongan nelayan yang tidak mempunyai daya usaha tinggi di sektor menangkap ikan. Dan program-program adalah sedang dirumus untuk mencari jalan meningkatkan taraf sosio-ekonomi mereka. Salah satu cara untuk mencapai matlamat ini ialah dengan menempatkan mereka di lain-lain sektor yang dapat memberi pendapatan lebih. Di antaranya ialah sektor ternakair, sektor pembinaan, sektor ladang dan kawasan tanah yang baru dibuka. Kita sudah berjaya menempatkan nelayan di beberapa kawasan FELDA dan usaha ini akan diteruskan dengan kerjasama agensi-agensi yang berkaitan. Sementara itu program-program untuk memajukan nelayan yang masih ada di sektor menangkap ikan akan terus dijalankan.

UNIVERSITI ISLAM—BAHASA PENGANTAR

30. Tuan Ibrahim Azmi bin Hassan minta Menteri Pelajaran menyatakan memandangkan bahawa Universiti Islam ialah suatu kebanggaan kepada orang-orang Islam di negara ini, mengapakah Bahasa Malaysia tidak dijadikan bahasa pengantar di samping bahasa Arab yang mana ia adalah bahasa pengantar sesuai untuk menyedok ilmu secara mendalam kerana Universiti ini berada di Malaysia dan ditaja oleh tuan rumah; dan mengapa Bahasa Inggeris diberi keutamaan di dalam Universiti ini dan Bahasa Malaysia diabaikan.

Datuk Dr Sulaiman bin Haji Daud: Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Universiti Islam

Antarabangsa ini adalah merupakan sebuah Universiti bertaraf antara-bangsa yang dianjurkan bersama oleh Negara-negara Islam termasuk Malaysia. Oleh itu, selaras dengan konsep penganjuran bersama, bahasa pengantar yang telah disetujui ialah Bahasa Arab dan Bahasa Inggeris. Walau bagaimanapun Bahasa Malaysia akan digunakan untuk urusan pentadbiran Universiti Islam Antarabangsa ini.

PEGAWAI KERAJAAN— PENGAMBILAN

31. Dr George Chan Hong Nam minta Perdana Menteri menyatakan apakah dasar-dasar dan kriteria-kriteria digunakan dalam pengambilan pegawai-pegawai kerajaan.

Datuk Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Pegawai-pegawai Kerajaan adalah dilantik mengikut syarat-syarat seperti yang dinyatakan dalam skim-skim perkhidmatan yang antara lain mengandungi had umur, kelulusan dan fasih bertutur dalam Bahasa Malaysia. Calon-calon untuk jawatan-jawatan tetap, sementara dan kontrak hendaklah terdiri daripada Warga-negara Malaysia. Walau bagaimanapun, jawatan-jawatan kontrak boleh juga dipenuhi oleh bukan warganegara mengikut merit sesuatu kes itu.

Mengikut Perlembagaan Persekutuan kuasa-kuasa yang melantik adalah seperti berikut:

Suruhanjaya Perkhidmatan Awam;
Suruhanjaya Perkhidmatan Pelajaran;
Suruhanjaya Perkhidmatan Kehakiman dan Undang-undang;
Suruhanjaya Pasukan Polis.

SEKSYEN 21 (2) AKTA PELAJARAN 1961— MEMBATALKAN

32. Tuan Seow Hun Khim minta Menteri Pelajaran menyatakan memandangkan Kerajaan telah

mengumumkan bahawa Kerajaan tidak berniat untuk melaksanakan Fasal 21, Perkara (B), Akta Pelajaran 1961, yang memberi kuasa kepada Menteri Pelajaran untuk menukar, pada masa yang sesuai, sekolah-sekolah rendah jenis kebangsaan kepada sekolah-sekolah rendah kebangsaan, sama ada beliau akan mengemukakan cadangannya kepada pihak Kerajaan untuk membatalkan seksyen ini; jika tidak, apakah fakta-fakta yang mempengaruhi keputusannya.

Datuk Dr Sulaiman bin Haji Daud: Kerajaan tidak bermaksud untuk mengubah atau meminda Seksyen 21 (2) Akta Pelajaran 1961. Kementerian berpegang teguh kepada Peraturan 1 Laporan Jawatankuasa Kabinet Mengkaji Perlaksanaan Dasar Pelajaran 1979 yang memperakukan supaya sistem persekolahan di peringkat rendah seperti yang sedia ada diteruskan.

Saya suka menegaskan bahawa beberapa kali dinyatakan di Dewan yang mulia ini, Kerajaan tidak pernah menggunakan kuasa di bawah seksyen ini dengan sewenang-wenangnya. Jaminan yang diberikan oleh Yang Amat Berhormat Perdana Menteri dan Menteri-Menteri Pelajaran sudah mencukupi. Rekod kita sudah pun nyata bahawa kesangsian atau keraguan terhadap salah guna kuasa di bawah peruntukan ini tidak timbul sama sekali.

KEMPEN “SENYUM SELALU” OLEH TDC

33. Tuan Mohd. Yussof bin Haji Yakob minta Menteri Perdagangan dan Perindustrian menyatakan sejauh manakah penilaian dibuat mengenai dengan kesan kempen courtesy “Senyum Selalu” yang dianjurkan oleh pihak Perbadanan Kemajuan Pelancongan Malaysia (TDC) baru-baru ini.

Menteri Perdagangan dan Perindustrian (Tengku Dato' Ahmad Rithauddeen Al-Haj): Kempen "Senyum Selalu" ini adalah anjuran bersama Perbadanan Kemajuan Pelancongan dengan sebuah syarikat swasta. Kempen tersebut telah dijalankan dengan objektif untuk menggalakkan sikap sopan santun di kalangan industri perkhidmatan di samping menggalakkan lebih ramai orang menggunakan perkhidmatan syarikat tersebut.

Sebenarnya penilaian yang terperinci di atas kekesanan kempen tersebut tidak dilakukan oleh kerana kempen ini dijalankan dalam tempoh masa yang singkat dan kekesanannya tidak mudah diukur. Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, kempen ini telah ditumpukan kepada perusahaan-perusahaan yang memberi perkhidmatan kepada para pelancong, dan walaupun tidak ada sebarang pengkajian mengenai kesan kempen ini, saya adalah berpuashati bahawa kempen ini telah menimbulkan kesedaran tentang pentingnya sifat sopan santun di dalam perusahaan perkhidmatan.

KAKITANGAN JABATAN KEMAS

34. Tuan Khadri bin Sabran minta Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar mengatakan adakah ada apa-apa arahan dari Jabatan KEMAS yang meminta supaya semua kakitangannya hendak tinggal di dalam daerah di mana mereka bertugas; dan jika ada setakat manakah arahan tersebut dipatuhi.

Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar (Dato' Sanusi bin Junid): Jabatan Kemajuan Masyarakat atau Kementerian Pembangunan Negara

dan Luar Bandar sendiri tidak pernah mengeluarkan arahan supaya semua kakitangannya tinggal di dalam daerah di mana mereka bertugas malah kakitangan-kakitangan tersebut boleh ditukarkan daripada satu tempat ke satu tempat yang lain bergantung kepada sesuatu keadaan yang timbul. Walau bagaimanapun kakitangan KEMAS digalakkan tinggal dalam daerah di mana mereka bertugas untuk melicinkan perjalanan tugas.

SYARIKAT MINYAK MENTAH/ GAS—BILANGAN PEKERJA

35. Tuan Sim Kwang Yang minta Perdana Menteri menyatakan:

- (a) dalam semua rancangan-rancangan pengeluaran minyak mentah dan Gas Cecair Asli berapakah bilangan warganegara asing dan rakyat Malaysia yang terlibat dalam proses pengeluaran tersebut;
- (b) apakah langkah-langkah berkesan yang diambil bagi memastikan pemindahan teknologi petro-kimia dari syarikat-syarikat minyak pelbagai negara kepada pegawai-pegawai Petronas dalam semua aspek industri petro-kimia iaitu carigali penyedutan sehingga kepada pengangkutan bahan-bahan siap serta teknologi yang terlibat dalam aliran-aliran kegiatan.

Datuk Abdullah Ahmad Badawi:

- (a) (i) Bilangan pekerja asing dan rakyat Malaysia yang bekerja di syarikat-syarikat yang berkait rapat dengan pengeluaran minyak mentah dan gas pada 31 Disember 1982 adalah seperti berikut:

	Pekerja Asing	Rakyat Malaysia	
		Eksekutif	Bukan Eksekutif
1. Petronas—			
(a) Jabatan Explorasi	—	45	27
(b) Jabatan Pengeluaran	—	152	31
2. Petronas—Carigali (anak syarikat Petronas)	17	220	238
3. Carigali BP (syarikat usahasama)	7	18	35
4. Esso Production Malaysia Inc. (EPMI)	308	495	740
5. Sarawak Shell Bhd. (SSB)	244	328	1,794
6. Sabah Shell Petroleum Co. (SSPC)	10	9	176

- (ii) 67 orang pekerja asing dan 65 orang pegawai eksekutif rakyat Malaysia dan 360 orang bukan eksekutif adalah terlibat dalam projek gas asli cecair (LNG) di Bintulu.

(b) Menyentuh soal pemindahan teknologi dalam *bidang petrokimia*, juruperunding antara-bangsa bagi mengkaji Pelan Induk Gas Petronas telah mencadangkan 6 jenis keluaran petrochemical bagi pertimbangan untuk kajian lanjut dan Petronas sedang mengkaji perakuan tersebut.

PEGAWAI-PEGAWAI KERAJAAN—BILANGAN

36. Dr George Chan Hong Nam minta Perdana Menteri menyatakan apakah bilangan pegawai kerajaan dalam kumpulan gaji A, B, C dan D dilantik dari tahun 1978 hingga tahun 1982 mengikut kaum.

Datuk Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: mengikut maklumat-maklumat yang ada di Pusat Rekod Kakitangan Kerajaan, Jabatan Perkhidmatan Awam, jumlah pegawai-pegawai kerajaan dalam Perkhidmatan Persekutuan, mengikut kumpulan dan kaum yang dilantik bagi tempoh 1978-1982 adalah seperti berikut:

KETURUNAN	A	B	C	D	JUMLAH
Melayu	6,732	6,764	41,020	48,009	102,525
Cina	3,088	2,202	7,960	1,385	14,635
India	1,127	347	2,298	3,841	7,613
Lain-lain	330	127	1,802	2,966	5,225
JUMLAH ..	11,277	9,440	53,080	56,201	129,998

Jumlah pegawai dan kakitangan yang dilantik seperti di atas tidak termasuk Polis dan Tentera.

PEMBELIAN SAHAM BADAN-BADAN BERKANUN

37. Dr Tan Seng Giaw minta Menteri Kewangan menyatakan pada 31.12.82 jumlah wang rakyat (public fund) yang telah diperuntukkan untuk membeli saham-saham di badan-badan berkanun dan anak-anak syarikatnya termasuk Pernas, Petronas, PNB, MARA dan sebagainya. Adakah berlaku lagi penyelewengan-penyelewengan dengan pembelian saham-saham tersebut.

Tuan Sabbaruddin Chik: Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, Kerajaan tidak perlu membeli saham badan-badan berkanun kerana badan-badan itu ditubuhkan di bawah Akta

Parlimen ataupun di bawah Enakmen Kerajaan Negeri yang tertentu. Kesemua Laporan-laporan Tahunan badan-badan berkanun dibentangkan di dalam Dewan ini sebagaimana yang dikehendaki oleh Akta atau Anakmen-masing-masing.

Walau bagaimanapun, jika Ahli Yang Berhormat berkenaan ingin mengetahui jumlah pelaburan Kerajaan Persekutuan dalam syarikat-syarikat dan perbadanan-perbadanan, ianya adalah seperti berikut. Sehingga 31 Disember 1982, jumlah pelaburan Kerajaan ialah \$4,758 juta. Daripada jumlah ini sebanyak \$1,955 juta merupakan pelaburan Kerajaan Persekutuan secara langsung melalui Menteri Kewangan (Diperbadankan), manakala bakinya merupakan pelaburan secara tidak langsung melalui pemberian geran dan pinjaman kepada Perbadanan-perbadanan seperti PERNAS, PNB, MARA dan lain-lain.

Berhubung dengan pembelian saham-saham tersebut, tidak ada penyelewengan yang berlaku kerana pelaburan oleh Kerajaan Persekutuan bukanlah merupakan pembelian di Pasaran Saham Kuala Lumpur, tetapi merupakan pelaburan di mana Kerajaan mempunyai kawalan.

JALAN SUNGAI TAWAU, MUKIM KUPANG—PEMBINAAN

38. Tuan Haji Seroji Affandi bin Haji Harun minta Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar menyatakan bilakah Jalan Sungai. Tawau, Bukit Hijau ke Kg. Hangus melalui Kg. Cerok Kapas Mukim Kupang akan dibina.

Dato' Sanusi bin Junid: Jalan Sungai Tawau, Bukit Hijau ke Kg. Hangus melalui Kg. Cerok Kapas Mukim Kupang yang disebut oleh Ahli Yang Berhormat itu adalah sebenarnya dicadangkan pelaksanaannya dengan nama lain iaitu Jalan dari Batu 12/Jalan Sungai Petani/Kroh/Kg. Bukit Hijau.

Untuk maklumat Ahli Yang Berhormat, cadangan jalan tersebut akan dilaksanakan pada tahun 1984 jika kewangan negara mengizinkan.

KEDUTAAN MALAYSIA DI TUNISIA—PENUBUHAN

39. Tuan Haji Hassan bin Haji Mohamed minta Menteri Luar Negeri menyatakan adakah beliau bercadang hendak menubuhkan Kedutaan Malaysia di Tunisia bagi mengeratkan lagi hubungan antara kedua buah negara. Kalau ada cadangan, bilakah hendak ditubuhkan dan kalau tidak ada, kenapa.

Menteri Luar Negeri (Tan Sri Haji Muhammad Ghazali bin Shafie): Sesungguhnya adalah menjadi hasrat Kerajaan kita untuk meluaskan lagi Perwakilan Diplomatik di negara-negara Dunia Ketiga termasuk negara-negara Islam. Dalam pada itu, terdapat beberapa faktor yang perlu

dipertimbangkan oleh Kajaan sebelum menubuhkan Kedutaan-kedutaan Malaysia di seberang laut. Antara faktor-faktor yang perlu dipertimbangkan ialah kemampuan dan keupayaan dari segi kewangan dan kakitangan. Kerajaan dari semasa ke semasa akan mengkaji mengenai penubuhan Perwakilan kita di seberang laut termasuk penubuhan Kedutaan kita di Tunisia.

IJAZAH UNIVERSITI NASIONAL JAKARTA (UNAS)— PENGIKTIRAFAN

40. Wan Ibrahim Abdullah minta Menteri Pelajaran menyatakan adakah Kerajaan bercadang hendak mengkaji semula mengenai pengiktirafan terhadap Ijazah Universiti Nasional Jakarta (UNAS), memandangkan ramai pemegang-pemegang ijazah yang tersebut yang digunakan khidmatnya di pusat-pusat pengajian Tinggi di negara ini, sedangkan ijazah mereka tidak diiktirafkan.

Datuk Dr Sulaiman bin Haji Daud: Walaupun terdapat pemegang-pemegang Ijazah Universiti Nasional Jakarta berkhidmat di pusat-pusat pengajian tinggi di negara ini, mereka ini sebenarnya diambil berkhidmat bukanlah berasaskan kepada Ijazah daripada Universiti berkenaan tetapi atas hakikat bahawa mereka ini juga memiliki kelayakan pada peringkat Ijazah Sarjana atau pun Kedoktoran (Ph. D) daripada institusi-institusi pengajian tinggi yang lain yang telah diiktiraf oleh Kerajaan kita. Kerajaan bercadang mengkaji lagi kelayakan-kelayakan yang dikeluarkan oleh institusi-institusi pengajian tinggi di Indonesia khususnya yang mungkin dapat memenuhi syarat-syarat untuk kepentingan Perkhidmatan Awam negara kita.

KITAB INJIL/TAURAT DI HOTEL-HOTEL

41. Tuan Mokhtaram bin Rabidin minta Perdana Menteri menyatakan

terdapat di setengah-setengah bilik hotel, terutama hotel-hotel bertaraf sederhana dan antarabangsa di negara kita ini, disediakan dengan kitab-kitab Injil/Taurat, walaupun penyewa bilik-bilik itu terdiri daripada orang yang beragama Islam. Apakah tindakan Kerajaan berhubung dengan perkara itu.

Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Dato' Haji Mohamed bin Nasir): Adalah difikirkan tidak wajar bagi Kerajaan mencampurtangan dalam pengurusan hotel-hotel, khasnya mengenai persiapan di bilik-bilik. Jika seseorang pelanggan itu tidak inginkan biliknya dilengkapi dengan kitab-kitab tertentu, beliau bolehlah berunding dengan pihak pengurusan hotel berkenaan untuk menyelesaikan masalah itu umpamanya kitab-kitab itu diminta disimpan di tempat lain. Saya percaya pihak pengurusan hotel itu akan memberi kerjasamanya.

SUBSIDI BAJA PETANI— PEMBEKAL

42. Tuan Ismail bin Arshad minta Menteri Pertanian menyatakan adakah beliau sedar bahawa penender-penender yang telah dipilih dan berjaya untuk menjadi pembekal baja-baja subsidi kepada petani-petani bagi tahun 1983 ini kemungkinan tidak dapat membekalkan keperluan tersebut dengan sempurna dan mencukupi dalam masa yang diperlukan atas sebab-sebab yang dihadapi mereka sekarang terutama tidak ada bekalan; jika sedar apakah tindakan segera bagi persediaan mengatasi hal ini.

Dato Abdul Manan bin Othman: Sehingga sekarang ini penender-penender yang telah dipilih bagi menjadi pembekal baja di bawah Sekim Subsidi Baja Padi bagi tahun 1983 tidak menghadapi masalah pembekalan.

Walau bagaimanapun pihak Kementerian akan berwaspada untuk menentukan supaya kemungkinan yang dijangkakan oleh Y.B. tersebut tidak berlaku.

SENATOR D.P. VIJANDRAN— PENYIASATAN

43. Tuan Karpal Singh minta Perdana Menteri menyatakan tentang kemajuan dalam penyiasatan terhadap Repot Polis Jalan Bandar No. 1724/83 terhadap Senator D.P. Vijandran yang dibuat oleh Y. B. Karpal Singh pada 26-1-1983.

Tuan Mohd. Kassim bin Ahmed: Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, siasatan Polis mengenai kes ini belum lagi lengkap. Apabila siasatan telah lengkap kertas siasatan akan dirujuk kepada Peguam Negara untuk keputusannya.

BAS EKSPRES—JUMLAH PERMIT

44. Tuan Abdul Rahman bin Suliman minta Menteri Perusahaan Awam menyatakan:

(a) berapakah jumlah permit Bas Ekspres yang telah diluluskan oleh Lembaga Pelesenan Pengangkutan Jalan kepada—

(i) Syarikat-syarikat BHD;

(ii) Perseorangan; dan

(iii) Syarikat-syarikat kerjasama bagi tahun-tahun 1980, 1981 dan 1982; dan

(b) apakah syarat-syarat dan panduan yang telah digunakan oleh Lembaga bagi meluluskan sesuatu permohonan khasnya syarat jarak sesuatu tempat ke sesuatu tempat yang memerlukan bas ekspres. Adakah sekatan-sekatan tertentu dari segi jarak sesuatu tempat untuk tidak meluluskan sesuatu permohonan.

Menteri Perusahaan Awam (Datin Paduka Rafidah Aziz):

- (a) Jumlah permit Bas Ekspres yang diluluskan oleh Lembaga Pelesenan Pengangkutan Jalan adalah seperti berikut:

(i) Kepada syarikat-syarikat Berhad:

1980—2 lesen kepada Syarikat Berhad dan 8 lesen kepada Syarikat-syarikat Sdn Bhd.

1981—2 lesen kepada Syarikat Berhad dan 28 lesen kepada Syarikat Sdn Bhd.

1982—8 lesen kepada Syarikat Berhad dan 15 lesen kepada Syarikat Sdn Bhd.

(ii) Tidak ada kelulusan diberi kepada orang perseorangan.

(iii) Syarikat-syarikat Kerjasama:

1981—1 lesen

1982—1 lesen

- (b) Antara syarat-syarat asas yang digunakan sebagai panduan-panduan menimbang sesuatu permohonan ialah:

(i) Laluan yang dipohon berkehendakan perkhidmatan Bas Ekspres;

(ii) Laluan yang dipohon belum ada mempunyai perkhidmatan ekspres atau perkhidmatan yang sedia ada tidak mencukupi;

(iii) Pemohon mempunyai pengalaman dalam bidang pengangkutan serta mempunyai modal yang cukup;

(iv) Mengikut peruntukan "Road Transport Ordinance" jarak peringkat tambang di antara

tempat-tempat yang dipohon untuk perkhidmatan bas ekspres mestilah tidak kurang dari 10 batu ataupun 16 km. Bagaimanapun dari segi praktik jarak antara mana-mana dua tempat yang hendak dihubungi adalah ditentukan secara realistik, mengikut keadaan, dengan mengambilkira perkhidmatan-perkhidmatan lain yang sedia ada termasuk perkhidmatan bas berhenti-henti dan teksi atau kereta sewa.

**SEKOLAH MENENGAH CINA—
BANTUAN KEWANGAN**

45. Tuan Quah Wee Liam minta Menteri Pelajaran menyatakan adakah Kerajaan mempertimbangkan memberi bantuan kewangan kepada sekolah-sekolah menengah Cina.

Datuk Dr. Sulaiman bin Haji Daud: Untuk makluman Yang Berhormat Kementerian Pelajaran tidak bercadang untuk memberi bantuan kewangan kepada mana-mana sekolah swasta termasuklah juga sekolah-sekolah menengah Cina. Walau bagaimanapun Kementerian ini memberi bantuan kewangan kepada sekolah-sekolah menengah yang dahulunya beraliran Cina tetapi sekarang menggunakan bahasa Kebangsaan sebagai bahasa pengantar, iaitu sekolah-sekolah "conforming" mengikut Akta Pelajaran 1961.

**TRAK ANGKATAN TENTERA—
KEMALANGAN**

46. Tuan Ng Cheng Kuai minta Menteri Pertahanan menyatakan:

(a) Jumlah trak-trak tentera pada tahun 1980, 1981 dan 1982;

(b) Bilangan kemalangan yang melibatkan trak-trak tentera pada tahun 1980, 1981 dan 1982;

- (c) Apakah langkah-langkah yang akan diambil untuk mengurangkan kemalangan-kemalangan tersebut?

Abang Abu Bakar bin Datu Bandar Abang Haji Mustapha: Bilangan kenderaan yang terdapat dalam Angkatan Tentera Malaysia dari tahun 1980 hingga 1982 dari semua jenis termasuk trak adalah seperti berikut:

- (i) Tahun 1980 jumlahnya sebanyak 6,653 buah;
- (ii) Tahun 1981 jumlahnya 7,475 buah; dan
- (iii) Tahun 1982 jumlahnya 9,826 buah.

Jumlah kenderaan Angkatan Tentera termasuk trak yang terlibat dalam kemalangan pada tahun 1980 ialah sebanyak 644 buah, 1981 sebanyak 1,143 buah dan pada tahun 1982 berjumlah 819 buah. Angka kemalangan ini bukan sahaja yang berlaku di atas jalanraya tetapi juga yang berlaku ditempat-tempat lain seperti di kawasan operasi, di hutan, di daerah-daerah pendalaman juga di kawasan kem-kem tentera sendiri.

Perlu dinyatakan di sini iaitu angka kemalangan yang nampaknya agak besar ini adalah kerana tiap-tiap kemalangan yang melibatkan kenderaan tentera sama ada kemalangan yang sekecil-kecilnya sehingga kepada kemalangan yang menyebabkan kerosakan seratus-peratus semuanya diambil kira dan direkodkan. Ini berbeza dengan kemalangan yang berlaku ke atas kenderaan awam di mana hanya kemalangan yang serious sahaja yang direkodkan mengikut aduan atau laporan yang diterima oleh pihak polis awam. Jumlahnya adalah terlalu besar kalau dibandingkan dengan jumlah kemalangan dipihak Angkatan Tentera. Misalnya jumlah kemalangan kenderaan awam dalam tahun 1980 ialah sebanyak 63,211, tahun 1981 65,827 dan pada tahun 1982 sebanyak

70,222 kejadian, ini jelas menunjukkan kemalangan awam adalah jauh lebih tinggi dengan kemalangan dipihak angkatan tentera.

Walaupun demikian langkah-langkah dan usaha telah dan sedang dijalankan untuk mengurangkan angka kemalangan ini seperti:

- (i) Mengadakan latihan lanjutan bagi pemandu baru yang kurang cekap.
- (ii) Memberi latihan penyesuaian bagi pemandu-pemandu yang bertukar kenderaan.
- (iii) Membuat pemeriksaan terhadap kenderaan supaya sentiasa selamat digunakan dalam segala segi termasuk segi teknikal.
- (iv) Rondaan dan pemeriksaan serta mengadakan perangkap laju oleh Polis Tentera dengan kerjasama polis awam.
- (v) Menganjurkan pertandingan memandu cermat diperingkat pasukan dan salah satu langkah yang sedang dijalankan oleh pihak Kementerian Pertahanan dalam hal ini ialah kempen keselamatan jalanraya bagi seluruh Angkatan Tentera yang telah pun bermula pada 14 September 1982 hingga 16 September 1983.

TELEFON KE PEKAN BENGKOR/APIN-APIN

47. Tuan Ahmad Shah bin Datuk Haji Hussein Tambakau minta Menteri Tenaga, Telekom dan Pos menyatakan bilakah projek talian telefon untuk Pekan Bengkor dan Pekan Apin-Apin dapat dilaksanakan memandangkan bahawa projek ini telah pun disiasat dan dikaji dan telah pun dimasukkan dalam rancangan projek luar bandar.

Datuk Leo Moggie anak Irok: Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, suka saya memaklumkan

bahawa Kementerian saya telah memperakukan supaya projek-projek ibusawat di Benger dan Apin-Apin dimasukkan dalam Kajian Separuh Pengal Rancangan Malaysia Kempat. Sekiranya perakuan ini diterima, Jabatan Telekom akan menyiapkan kedua-dua projek ini menjelang akhir tahun 1985.

BANK TEMPATAN/ASING— PENUBUHAN

48. Tuan Yew Foo Weng minta Menteri Kewangan menyatakan apakah garis panduan untuk memberi kelulusan bagi menubuhkan bank tempatan dan asing di negara ini dan sila nyatakan sebab-sebabnya sekatan-sekatan diadakan untuk menghindarkan bank itu menubuhkan cawangan-cawangan di seluruh negara. Nyatakan juga jumlah nilai pelaburan institusi-institusi bank tempatan dan asing.

Tuan Sabbaruddin Chik: Untuk makluman Ahli Yang Berhormat, dalam menimbang sesuatu permohonan untuk menubuhkan bank-bank tempatan, Kerajaan akan mengambil kira, di antara lain, kecukupan sumber kewangan dan kepakaran pengurusan pemohon-pemohon. Bagi bank-bank asing pula, adalah menjadi dasar Kerajaan tidak melayani permohonan daripada bank-bank tersebut oleh kerana pada masa ini sudah terdapat perwakilan yang memuaskan dikalangan cawangan-cawangan bank-bank asing yang menjalankan perniagaan di negara ini. Bagaimanapun keutamaan untuk menubuhkan cawangan-cawangan bank adalah diberi kepada bank-bank yang ditubuhkan di dalam negeri dan yang telah menyusun semula mengikut Dasar Ekonomi Baru.

Seperti Ahli Yang Berhormat sedia maklum, pada masa ini terdapat 38 buah bank-bank perdagangan yang menjalankan perniagaan di negara ini

dan pada pendapat Kerajaan, jumlah ini adalah mencukupi bagi memenuhi kehendak perkhidmatan bank. Oleh yang demikian, sebagai perkara dasar, Kerajaan tidak bercadang untuk menimbangkan permohonan bagi menubuhkan bank-bank perdagangan yang baru pada masa ini. Keperluan-keperluan untuk perkhidmatan bank di kawasan yang belum mempunyai bank dan kawasan yang khidmat bank kurang mencukupi dapat dipenuhi dengan penubuhan cawangan-cawangan baru oleh bank-bank tempatan.

Kerajaan tidak mengenakan apa-apa sekatan ke atas penubuhan cawangan baru oleh bank-bank tempatan. Walau bagaimanapun, untuk memastikan perkembangan cawangan bank yang teratur, mengikut seksyen 7, Akta Bank 1973, bank-bank adalah dikehendaki meminta kebenaran daripada Bank Negara terlebih dahulu sebelum menubuhkan cawangan-cawangan baru. Dalam memproses permohonan-permohonan untuk membuka cawangan, Bank Negara akan mengambil kira sama ada sumber modal bank-bank yang memohon adalah mencukupi bagi menubuhkan cawangan. keupayaan pengurusan dan kakitangannya, serta rekod yang memuaskan di dalam memenuhi keperluan-keperluan Akta Bank, 1973 dan arahan dasar Bank Negara Malaysia. Tempat cawangan-cawangan yang di cadangkan juga merupakan faktor yang penting oleh kerana keutamaan biasanya akan diberikan kepada kawasan yang belum mempunyai bank ataupun kawasan yang mempunyai perkhidmatan bank yang kurang mencukupi.

Berkenaan dengan nilai jumlah pelaburan bank-bank, pada 31 Disember, 1982, jumlah modal dibayar dan wang cadangan 22 buah bank-bank tempatan adalah sebanyak \$1,997.1 juta, manakala wang kerja bersih, iaitu kumpulan wang yang

perlu disimpan oleh bank asing di Malaysia untuk kegunaan operasi bank, bagi 16 buah bank asing berjumlah sebanyak \$1,250.1 juta.

KES KEKEJAMAN POLIS—ADUAN

49. Tuan Gooi Hock Seng minta Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri menyatakan berikut:

- (a) jumlah bilangan pengaduan dari orang ramai terhadap kes-kes kekejaman polis kepada pihak berkuasa pada tahun 1980, 1981 dan 1982;
- (b) jumlah bilangan anggota-anggota polis yang didakwa di Mahkamah akibat dari pengaduan-pengaduan tersebut ditahun-tahun yang disebutkan; dan
- (c) jumlah bilangan yang bersabit kesalahannya ditahun-tahun yang disebutkan.

Tuan Mohd. Kassim bin Ahmad:

- (a) Bilangan aduan dari orang ramai yang menuduh Polis melakukan kes-kes yang mempunyai unsur kekejaman kepada pihak berkuasa adalah seperti berikut:

<i>Tahun</i>	<i>Jumlah Aduan</i>
1980	117
1981	165
1982	142
Jumlah ..	424

- (b) Bilangan anggota Polis yang didakwa di Mahkamah akibat dari aduan di atas ialah seperti berikut:

<i>Tahun</i>	<i>Jumlah Didakwa</i>
1980	13
1981	25
1982	6
Jumlah ..	44

- (c) Bilangan mereka yang disabitkan kesalahan di Mahkamah ialah seperti berikut:

<i>Tahun</i>	<i>Jumlah Disabitkan</i>
1980	6
1981	6
1982	—
Jumlah ..	12

Dari aduan-aduan sebanyak 424 itu, 380 daripadanya tidak dapat didakwa di mahkamah setelah disiasat dan diteliti oleh Timbalan Pendakwa Raya. Walau bagaimanapun, Jabatan Polis telah mengambil tindakan tatatertib ke atas 80 orang anggota, 136 sedang disiasat untuk diambil tindakan tatatertib, manakala bakinya seramai 164 orang anggota tidak diambil apa-apa tindakan kerana tidak mempunyai bukti. Jelas dari angka-angka ini sebanyak 38.8% dari aduan-aduan itu adalah tidak berasas.

Namun demikian Kerajaan sentiasa mengambil berat aduan-aduan dari orang ramai terhadap anggota-anggota Polis. Kerajaan tidak sekali-kali melindungi sesiapa juga anggota Polis yang terlibat dalam mana-mana kes yang menggunakan kekerasan atau kekejaman.

DRAF PELAN STRUKTUR KUALA LUMPUR

50. Tuan Lee Lam Thye minta Menteri Wilayah Persekutuan menyatakan:

- (a) berapa banyak bantahan yang diperdengarkan oleh Dewan Bandaraya berhubung Draf Struktur Kuala Lumpur;
- (b) berapa banyak bantahan bertulis yang telah diterima oleh Dewan Bandaraya sehingga 30hb November, 1982;
- (c) sejauh manakah bantahan-bantahan itu diterima; dan
- (d) apakah kemajuan terakhir ke atas pelan ini.

**Menteri Wilayah Persekutuan
(Datuk Pengiran Othman bin Haji
Pengiran Rauf):**

- (a) 130 bantahan.
- (b) 178 bantahan.
- (c) Belum diputuskan lagi. Kerajaan masih menunggu laporan dari Jawatankuasa Mendengar Bantahan.
- (d) Pelan ini masih dalam peringkat menimbangkan bantahan-bantahan yang diterima dari orang awam. Setakat ini Jawatankuasa Mendengar Bantahan masih mengadakan mesyuarat untuk meneliti dan menimbangkan lebih dari 900 muka bantahan-bantahan yang diterima. Jawatankuasa tersebut telah mengadakan pendengaran sebanyak 28 kali dalam tempoh 15 hari. Bilangan mesyuarat yang telah diadakan berjumlah 39 kali.

**BANK ISLAM—PENUBUHAN
CAWANGAN**

51. Tuan Haji Dusuki bin Haji Ahmad minta Perdana Menteri menyatakan kemajuan yang diperolehi sehingga hari ini dalam penubuhan Bank Islam juga Cawangan-cawangannya di beberapa buah negeri. Apakah sikap beliau terhadap tuduhan yang mengatakan bahawa projek ini kononnya tidak memberi apa-apa erti.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Tuan Anwar bin Haji Ibrahim): Akta Bank Islam telah diluluskan oleh Parlimen dalam sessinya yang lepas, dan telah diwartakan pada 10 Mac 1983. Jawatankuasa Pelaksanaan Bank Islam sedang mengambil tindakan mengenai kerja-kerja penyediaan untuk membolehkan Bank Islam memulakan urusan Bank berdasarkan hukum-hukum Islam. Seperti Ahli Yang Berhormat sedia maklum, Dr Abdul Halim bin Ismail seorang pegawai

kanan dari Bank Bumiputra Malaysia Berhad telah pun dilantik sebagai Pengarah Urusan Bank Islam Malaysia Berhad yang dicadangkan itu. Pihak bank juga telah melantik enam orang pegawai kanan untuk mengetahui berbagai bahagian di dalam bank dan tindakan pengambilan kakitangan diberbagai-bagai peringkat juga sedang dibuat.

Untuk makluman Ahli Yang Berhormat juga, perundingan telah pun selesai diadakan dengan Pernas Properties Sdn. Bhd. bagi menyewa beberapa tingkat Bangunan Ibu Pejabat Pernas untuk digunakan sebagai Ibu Pejabat Bank dan menempatkan pejabat cawangannya yang pertama, yang mana dijangka akan dibuka pada bulan Julai tahun ini. Pihak bank juga telah bersetuju untuk menyewa satu tingkat kompleks Jemaah Haji sebagai Pusat Latihan Kakitangan. Pada masa ini juga, Bank sedang merancang untuk membuka cawangan-cawangannya ditempat-tempat lain.

Tuduhan yang mengatakan bahawa projek ini tidak memberi apa-apa erti adalah tidak benar. Tujuan utama penubuhan Bank Islam di negara ini ialah semata-mata untuk mewujudkan sebuah institusi bank yang menjalankan urusan mengikut prinsip-prinsip, peraturan dan hukum-hukum yang ditetapkan oleh syarak. Salah satu daripada sifat Bank Islam yang terpenting ialah penghapusan pembayaran dan penerimaan faedah. Oleh itu, penubuhan bank ini akan memberi manfaat kepada umat Islam di negara ini untuk menjalankan urusan-urusan bank dengan mengikut lunas-lunas hukum syarak.

Penubuhan Bank Islam merupakan usaha yang pertama yang telah dilakukan setakat ini dirantau Asia Tenggara. Penyerapan nilai-nilai Islam dalam sistem kewangan negara adalah satu usaha yang baru. Oleh yang demikian, saya yakin bahawa usaha ini akan mendapat sokongan yang penuh dari semua pihak.

BELIA KE JEPUN/KOREA

52. Tuan Ling Sie Ming minta Perdana Menteri menyatakan bilangan belia kita yang dihantar ke Jepun dan Korea untuk latihan teknik hingga tahun 1982, peratus dari Sarawak dan adakah peratus ini akan ditambah dengan berapa peratus; dan jenis pelajaran atau latihan sebagaimana beliau diberitahu semasa lawatan beliau ke negara-negara ini; dan kelayakan dan kelulusan yang diperlukan untuk tujuan latihan.

Datuk Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Program penghantaran beliau untuk mengikuti latihan teknikal di bawah Dasar Pandang ke Timur bermula dengan penghantaran seramai 135 penuntut ke negara Jepun pada bulan September, 1982. Seramai 10 orang peserta (3.4%) adalah daripada Sarawak. Bilangan pelatih-pelatih dari Sarawak bagi kumpulan-kumpulan akan datang akan ditambah mengikut keperluan. Jenis latihan adalah dalam bidang teknikal dan perindustrian. Pelatih-pelatih adalah dipilih berdasarkan kepada pengalaman, kelulusan dan juga keperluan negara dalam bidang-bidang kemahiran yang tertentu.

ANGKATAN TENTERA JEPUN— PEMBESARAN

53. Tuan Haji Saidin bin Haji Mat Piah minta Perdana Menteri menyatakan adakah semasa kunjungan beliau ke negara Jepun baru-baru ini adakah pihak Kerajaan Jepun menerangkan secara terperinci berkenaan dengan mengapa Jepun memperbesarkan lagi angkatan tenteranya dan adakah ini akan mengancam keamanan dunia, terutama di kawasan Asia Tenggara.

Datuk Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Sebagaimana Ahli Yang Berhormat sedia maklum, soalan seumpama ini daripada Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching telah

pun dijawab oleh Y.B Setiausaha Parlimen, Kementerian Luar Negeri di Dewan ini pada 16 Mac 1983. Oleh itu saya tidak bercadang untuk membuat apa-apa tambahan.

MAKANAN HALAL/HARAM— PUSAT ISLAM

54. Wan Abu Bakar bin Wan Mohamed minta Perdana Menteri menyatakan adakah Kerajaan sedar bahawa khidmat nasihat yang ditubuhkan oleh Pusat Islam, Jabatan Perdana Menteri bagi menentukan buatan barang-barang itu halal haram tidak dapat dilaksanakan dengan sepenuhnya kerana terlalu banyak barang-barang yang perlu diuji. Kalau begitu tidaklah Kerajaan bercadang untuk menubuhkan cawangan-cawangannya diperingkat negeri, supaya khidmat ini dapat diperluaskan lagi.

Tuan Anwar bin Haji Ibrahim: Suka saya menjelaskan bahawa Unit Khidmat Nasihat yang ditubuhkan di Pusat Islam adalah bertujuan untuk memberi nasihat kepada orang ramai mengenai masalah atau kemusykilan agama dan bukanlah membuat kajian mengenai barang-barang atau makanan yang halal.

Kajian mengenai barang-barang dan makanan halal atau haram adalah dilakukan oleh Jawatankuasa Halal Haram yang ahli-ahlinya terdiri daripada pakar-pakar dalam bidang tertentu dari Universiti-universiti dan agensi-agensi Kerajaan seperti MARDI dan sebagainya.

Jawatankuasa ini pula tidak mengkaji semua barang atau makanan yang ada di Malaysia, cuma tumpuan utama diberi kepada barang-barang atau makanan yang diragui sama ada halal atau haram sahaja.

Oleh kerana kajian ini bersifat saintifik yang memerlukan kepakaran yang tertentu serta kemudahan makmal-makmal yang khas maka

pihak Kerajaan tidak bercadang untuk menubuhkan cawangan-cawangannya di peringkat negeri.

Walau bagaimanapun perkhidmatan yang diberi oleh Jawatankuasa ini meliputi semua peringkat termasuk kajian untuk menentukan daging-daging halal di import dari luar negeri.

PASUKAN PETUGAS LEMBAGA PENYELIDIKAN DAN KEMAJUAN GETAH MALAYSIA

55. Tuan Lim Kit Siang meminta Menteri Perusahaan Utama menyatakan kemajuan yang dicapai oleh Pasukan Petugas Lembaga Penyelidikan dan Kemajuan Getah Malaysia dalam penilaian semulanya di dalam perusahaan getah serta menyatakan strategi Kerajaan untuk perusahaan getah dalam tahun 1980 dan 1990an.

Menteri Perusahaan Utama (Dato' Paul Leong Khee Seong): Pasukan Petugas yang dirujuk oleh Ahli Yang Berhormat sedang ditubuhkan dan dijangka memulakan kerjanya pada awal bulan hadapan. Pasukan Petugas ini dijangka mengambil masa selama enam hingga sembilan bulan untuk menghabiskan kerja dan menyiapkan laporannya.

Mengenai strategi Kerajaan untuk perusahaan getah Malaysia, sebagaimana Ahli Yang Berhormat sedia maklum, Kerajaan telah mengujudkan Dasar Pengeluaran Dinamik dan Dasar ini dilaksanakan melalui usaha-usaha berikut:

- (i) Meningkatkan tanaman getah di rancangan tanah baru;
- (ii) Mempergiatkan lagi tanaman semula;
- (iii) Memperkemarkan lagi usaha-usaha pemindahan teknologi terutamanya di sektor pekebun-pekebun kecil;

- (iv) Memperkukuhkan lagi usaha-usaha penyelidikan dan kemajuan getah seperti penyelidikan ke arah memperkenalkan benih-benih yang lebih bermutu, amalan agronomi dan sistem torehan yang lebih baik termasuk penyelidikan mengenai teknologi menjimatkan tenaga buroh;

- (v) Usaha-usaha ke arah menstabilkan harga getah asli.

Berasaskan perkembangan-perkembangan baru, dengan adanya perubahan teknologi dalam penggunaan getah asli dan getah tiruan, termasuk kemajuan teknologi kereta dan tayar dan juga oleh adanya perubahan-perubahan dalam struktur harga minyak yang telah mempengaruhi ekonomi dunia yang merupakan faktor yang penting mempengaruhi keadaan aktiviti-aktiviti ekonomi dunia dan juga kos pengeluaran getah tiruan, didapati adalah perlu supaya Pasukan Petugas dapat mengkaji semula perubahan tersebut bagi menentukan supaya segala dasar-dasar yang akan dilaksanakan kelak adalah sesuai dengan perubahan-perubahan keadaan dunia yang berlaku.

KASINO GENTING HIGHLANDS—LARANGAN UMAT ISLAM

56. Tuan Fung Ket Wing minta Perdana Menteri menyatakan oleh kerana umat-umat Islam tidak dibenarkan masuk ke Kasino di Genting Highlands, sama ada umat-umat Islam yang bekerja di Kasino itu dibenarkan bekerja terus dan sama ada umat Islam dibenarkan memegang saham-saham Kasino ini.

Dato' Haji Mohamed bin Nasir: Seperti yang diumumkan oleh Perdana Menteri, Kerajaan bercadang untuk melarang umat Islam daripada masuk

ke Kasino sebagai satu langkah untuk mendidik masyarakat Islam supaya tidak melibatkan diri dalam perjudian. Tetapi dalam pelaksanaan terdapat beberapa perkara yang terus diambil perhatian termasuklah cara melaksanakan peraturan tersebut dan juga kerana adanya pekerja-pekerja Islam dalam Kasino. Oleh sebab itu pekerja-pekerja digalakkan untuk memilih pekerjaan lain ataupun menukar tempat dan soal memberhentikan mereka tidaklah timbul.

Setakat ini Kerajaan juga belum bercadang untuk membuat perturan melarang orang-orang Islam dari memegang saham-saham Kasino. Kerajaan merasakan sebarang tindakan seperti itu tentunya mesti dikaji dari semua sudut sebelum peraturan-peraturan baru dibuat, dan keduanya Kerajaan berpendapat bahawa ada perkara-perkara yang lebih mendesak yang memerlukan perhatian wajar dan segera termasuk strategi dalam menghadapi wabak dadah, soal rasuah, masalah ekonomi dan lain-lain yang juga melibatkan persoalan Islam dan umat Islam.

PROJEK DAYABUMI—BONUS KEPADA SYARIKAT PILECON

57. Tuan Chan Kok Kit minta Menteri Perusahaan Awam menyatakan jumlah wang yang dibayar sebagai 'bonus' kepada Syarikat PILECON kerana menyiapkan kerja cerucuk untuk projek Dayabumi sebelum jadual; apakah sebabnya Kerajaan mengikatkan dirinya untuk membayar 'bonus' tersebut sedangkan pihak kontraktor tidak bersedia untuk menjalankan kerja-kerja utama yang sepatutnya dijalankan sebaik sahaja kerja-kerja cerucuk tamat dan akibat ini Kerajaan terpaksa mengalami kerugian dari segi Kewangan.

Menteri Perusahaan Awam (Datin Paduka Rafidah Aziz): Jumlah yang dibayar sebagai "bonus" kepada pemborong kerja cerucuk Projek Dayabumi Fasa III ialah \$2.9 juta.

Bayaran adalah berdasarkan anggaran pendapatan jika projek ini disiapkan dalam masa yang lebih awal. Kadar-kadar yang telah ditentukan ialah bayaran "bonus" sebanyak \$50,000 sehari jika kerja-kerja disiapkan terlebih awal dan kadar denda sebanyak \$80,000 sehari jika berlaku sebarang kelewatan. Kerja-kerja cerucuk untuk projek Dayabumi ini telah dapat disiapkan 58 hari lebih awal daripada jadual.

Selepas sahaja pemborong cerucuk menyiapkan kerja-kerjanya, pemeriksaan tapak untuk mengesahkan bahawa kerja-kerja telah dijalankan dengan sempurna serta menetapkan tarikh muktamad dan resmi penyiapan kerja, perlu dibuat. Tindakan-tindakan juga terpaksa dibuat bagi pemborong utama mengambilalih tapak pembinaan. Mengikut jadual biasa "floating time" selama 3 bulan diperuntukkan untuk tindakan-tindakan ini.

Masa yang diambil untuk menjalankan aktiviti-aktiviti tersebut bagi Projek Dayabumi hanyalah 30 hari, di mana pemborong cerucuk telah siap kerja-kerjanya pada 15-1-1982 dan pemborong utama telah mula bekerja pada 15-2-1982. Ini menunjukkan tidak ada kelambatan berlaku dan Kerajaan tidak mengalami apa-apa kerugian.

GURU-GURU SEKOLAH RENDAH BANTUAN CINA

58. Tuan Sim Kwang Yang minta Menteri Pelajaran menyatakan sama ada Kementerian beliau akan menyerap guru-guru yang tidak terlatih dalam Skel Rendah Bantuan Cina untuk mendapat pencen dan berkhidmat secara tetap yang telah memilih Skel Pendapatan gaji bersih dan Kategori Perkhidmatan iaitu Pekeliling No. 1 tahun 1973, bagi mengambil kira sumbangan mereka yang lepas, pengalaman mereka yang luas serta dedikasi mereka yang berterusan terhadap pekerjaan orang-orang muda pada masa depan.

Datuk Dr Sulaiman bin Haji Daud:

Sukalah dinyatakan di sini bahawa pada masa ini tidak ada guru-guru Sekolah Rendah Bantuan Cina yang telah memilih untuk masuk ke dalam skim gaji Kerajaan mengikut Pekeliling Perkhidmatan Bil. 1 Tahun 1973 yang belum dilatih. Kesemua 198 guru-guru yang dikenali sebagai "Temporary Opted" di Sarawak ini diberi latihan iktisas. Begitu juga sukalah dinyatakan bahawa Kerajaan telah bersetuju untuk menyerap guru-guru sementara "Temporary Opted" di Sarawak ini ke jawatan tetap tertakluk kepada pilihan sendiri oleh guru-guru berkenaan dan tertakluk juga kepada syarat-syarat yang ditetapkan oleh skim perkhidmatan masing-masing.

TULISAN JAWI—PENGGUNAAN

59. Tan Seng Giaw minta Perdana Menteri menyatakan sama ada beliau sedar penggunaan Jawi telah diperluaskan di Jabatan-jabatan Kerajaan. Adakah ini bermakna, Kerajaan telah bertukar arah atau haluan tentang penggunaan Rumi sebagai Bahasa Malaysia.

Datuk Abdullah bin Haji Ahmad

Badawi: Saya tidak sedar yang penggunaan tulisan Jawi telah diperluaskan di Jabatan-jabatan Kerajaan. Mengikut peraturan yang berkuatkuasa sekarang, semua agensi Kerajaan Persekutuan termasuk yang diperingkat negeri, adalah dikehendaki menggunakan tulisan Rumi dalam surat menyurat dan di papan-papan tanda/nama bangunan pejabat. Hanya agensi-agensi yang berkaitan dengan Agama Islam menggunakan tulisan Jawi.

Oleh yang demikian, soal sama ada Kerajaan telah menukar arah mengenai penggunaan tulisan Rumi sebagai skrip Bahasa Kebangsaan tidak berbangkit.

**SKIM PINJAMAN
PERUMAHAN—PEMBEKUAN**

60. Tuan Peter Chin Gan Oon minta Menteri Kewangan menyatakan sama ada beliau sedar bahawa sekatan-sekatan ke atas pertubuhan pinjaman-pinjaman perumahan kepada kakitangan-kakitangan Kerajaan yang menjadi hampir 1/3 pembeli-pembeli rumah bagi tempoh 1978-1981, adalah satu faktor penyumbang utama kepada kekurangan permintaan yang jelas bagi rumah-rumah dan oleh yang demikian kebetulan dengan pembinaan rumah-rumah oleh pihak sektor swasta, bagi misalannya hanya 17,494 yunit telah dibina dalam tahun 1981 daripada matlamat tahunan sebanyak 70,000 yunit ditentukan di bawah Rancangan Malaysia Keempat, dan ini pula menjejaskan ekonomi kerana perumahan adalah dijangka merupakan tembok utama pertumbuhan ekonomi. Dalam keadaan demikian dan bagi mendorong ekonomi untuk mencapai pertumbuhan yang di-ramalkan, bilakah pihak Kerajaan akan melonggar sekatan-sekatan atas pinjaman-pinjaman Kerajaan dan jika tidak, apakah langkah-langkah yang lain Kementerian akan mengambil untuk mendorong ekonomi itu.

Tuan Sabbaruddin Chik: Pembekuan skim pinjaman perumahan terhadap setengah-setengah kategori kakitangan Kerajaan di dalam sektor awam adalah satu daripada langkah-langkah yang telah diambil oleh Kerajaan untuk mengurangkan perbelanjaan. Kerajaan sedar bahawa pembekuan ini mungkin sedikit sebanyak telah menimbulkan kesan ke atas permintaan perumahan. Sungguh pun begitu saya suka memaklumkan kepada Ahli Yang Berhormat bahawa perlaksanaan pembekuan tersebut bukanlah satu keputusan yang diambil secara berasingan. Kemerosotan ekonomi telah memaksa kerajaan untuk mengkaji semula keseluruhan

perbelanjaannya dan mengatur semula keutamaannya. Seperti rancangan kerajaan yang lain, pelaksanaan skim ini akan dikaji semula dari masa ke semasa sejajar dengan matlamat kerajaan dan keadaan ekonomi.

POLIKLINIK DAN WAD DI BALING—PEMBINAAN

61. Tuan Haji Seroji Affandi Haji Harun minta Menteri Kesihatan menyatakan bilakah Poliklinik dan wad tiga tingkat akan dibina di Baling.

Dato' K. Pathmanaban: Peruntukan untuk pembinaan dalam tahun 1984 telah dipohon bagi projek Poliklinik dan Wad Empat Tingkat di Hospital Daerah Baling.

Sekiranya permohonan tersebut diluluskan oleh pihak Ajensi Pusat, pembinaan boleh bermula dalam pertengahan tahun 1984.

PEGAWAI PERUBATAN SARAWAK—KENAIKAN PANGKAT

62. Dr George Chan Hong Nam minta Perdana Menteri menyatakan mengapakah pelaksanaan hal kenaikan pangkat bagi pegawai-pegawai Perubatan Kerajaan di Sarawak masih belum diselesaikan.

Datuk Abdullah bin Haji Ahmad Badawi: Urusan kenaikan pangkat bagi Pegawai-pegawai Perubatan Kerajaan di Sarawak sedang diselenggarakan. Seorang pegawai tingkatan-tertinggi "G" yang sedang memegang jawatan tingkatan-tertinggi "F" belum lagi dinaikkan pangkat ke jawatan yang dipangkunya oleh kerana perakuan yang lengkap belum lagi diterima daripada Ketua Jabatannya.

Dalam pada itu, perakuan bagi 9 orang pegawai tingkatan-biasa untuk memegang jawatan-jawatan dalam tingkatan-tertinggi "G" dan seorang untuk memegang 1 jawatan tingkatan-kanan sedang diuruskan.

Biarpun usaha-usaha untuk pengesahan dan pemangkuan seperti yang dinyatakan sebentar tadi sedang diuruskan perakuan untuk menaikkan pangkat Pegawai-pegawai Perubatan Kerajaan di Sarawak untuk memenuhi 52 jawatan tingkatan-tertinggi yang masih kosong tidak dapat diselenggarakan pada masa ini oleh kerana tidak ada Pegawai-pegawai Perubatan yang terdiri daripada anak Negeri Sarawak yang mempunyai kelayakan yang diperlukan.

BAHASA DI PAPAN TANDA— PENGGUNAAN

63. Dr Koh Tsu Koon minta Perdana Menteri menyatakan sama ada beliau sedar bahawa tindakan-tindakan yang telah diambil oleh pegawai-pegawai majlis tempatan di Wilayah Persekutuan, Johor Bahru dan lain-lain tempat bagi menyekat kegunaan bahasa-bahasa yang lain daripada Bahasa Malaysia di papan-papan tanda komersial dan dalam setengah kes-kes, menurunkan secara paksa tanda-tanda kedai yang kononnya telah "melanggar peraturan-peraturan", bukan saja telah melanggar semangat Perlembagaan dan Rukunegara malahan telah menimbulkan perasaan marah di kalangan orang ramai, adakah beliau sedar bahawa, bagi masyarakat Cina khususnya, penyingkiran tanda-tanda kedai tanpa persetujuan tuan punya kedai merupakan sesuatu yang sial yang akan menjejaskan prospek perniagaan mereka, apakah pihak Kerajaan akan mengambil tindakan-tindakan bagi menghentikan peristiwa-peristiwa sedemikian yang telah meninggalkan kesan-kesan buruk terhadap harmoni dan perpaduan nasional.

Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri (Dato Haji Suhaimi bin Dato Haji Kamaruddin): Dakwaan bahawa penguasa-penguasa tempatan mengamalkan tindakan menyekat

penggunaan bahasa-bahasa yang lain daripada Bahasa Malaysia di papan-papan tanda komersial dan iklan perdagangan adalah tidak benar. Undang-undang kecil iklan, di antara lain, mengandungi peruntukan bahawa penggunaan bahasa kebangsaan dibuat dengan tujuan memberi penghormatan dan keutamaan kepada Bahasa Malaysia sewajar dengan kedudukannya sebagai bahasa kebangsaan negara ini. Bahasa-bahasa yang lain daripada Bahasa Malaysia boleh juga digunakan atas papan-papan tanda komersial dan iklan-iklan tetapi dengan syarat bahawa huruf-huruf bagi perkataan dalam bahasa kebangsaan hendaklah diberi keutamaan atau "prominence". Ini adalah selaras dengan semangat dan peruntukan Perlembagaan mengenai kedudukan bahasa kebangsaan serta bahasa-bahasa lain.

Menyentuh penguatkuasaan sesuatu undang-undang kecil iklan khasnya yang mempunyai peruntukan yang menekankan penggunaan Bahasa Malaysia, segala permohonan dan pameran papan-papan tanda dan iklan-iklan hendaklah mengikut syarat-syarat yang diperuntukkan dalam undang-undang kecil tersebut. Bagi papan-papan tanda dan iklan-iklan yang sedia ada, biasanya satu tempoh yang tertentu diberi kepada pemilik atau pemunya papan tanda atau iklan berkenaan supaya mengubahsuaikan huruf-huruf atau perkataan-perkataan iklan agar ianya mematuhi segala kehendak dan syarat yang dinyatakan dalam undang-undang kecil iklan itu. Sekiranya pihak pemilik atau pemunya tidak berbuat demikian atau engkar mematuhi sesuatu kehendak di bawah undang-undang kecil iklan itu, maka lesen bagi papan tanda atau iklan tidak akan diperbaharui dan pihak pemilik atau pemunya akan diminta secara notis bertulis supaya menurunkan papan tanda atau iklan yang tidak mematuhi kehendak peruntukan undang-undang kecil iklan itu.

Tindakan-tindakan yang telah diambil oleh penguasa-penguasa tempatan untuk menurunkan secara paksaan papan tanda atau iklan yang melanggar peruntukan undang-undang kecil iklan telah dibuat selepas notis bertulis dan tempoh sewajar diberi kepada pemunya atau pemilik iklan berkenaan untuk mengubahsuaikan papan tanda atau iklannya. Pihak Kerajaan tidak langsung bermaksud untuk menjalankan sesuatu tindakan yang mana boleh melanggar semangat Perlembagaan dan Rukunegara serta menimbulkan perasaan marah di kalangan kaum-kaum yang tertentu melainkan dipaksa oleh sesuatu keadaan yang tertentu untuk menegakkan kedaulatan undang-undang. Rakyat negara ini juga seharusnya hendak memahami hakikat dan aspirasi Kerajaan dan dasar-dasarnya dalam penggunaan Bahasa Malaysia sebagai bahasa kebangsaan selaras dengan peruntukan Perlembagaan Persekutuan.

KAKITANGAN KEMAS— JUMLAH DIBERHENTIKAN

64. Tuan Khadri bin Sabran minta Menteri Pembangunan Negara dan Luar Bandar menyatakan berapa orangkah jumlah kakitangan KEMAS yang telah ditamatkan perkhidmatan mereka mulai Januari, 1983 mengapakah perkhidmatan mereka ditamatkan dan adakah Kerajaan bercadang untuk menjadikan jawatan Penyelia Kanan Kemas di dalam daerah sebagai jawatan profesional.

Dato' Sanusi bin Junid: Penyelia-penyelia KEMAS adalah merupakan pegawai-pegawai kontrak. Mulai Januari, 1983 kontrak perkhidmatan 200 orang Penyelia-penyelia Kemajuan Masyarakat telah tidak disambung semula. Di antara

sebab-sebab mengapa perkhidmatan mereka diberhentikan adalah seperti berikut:

- (i) Penyelia-penyelia berumur lebih daripada 55 tahun;
- (ii) Penyelia-penyelia yang kurang aktif dalam menjalankan tugas masing-masing;
- (iii) Penyelia-penyelia yang melibatkan diri secara aktif dalam perniagaan; dan
- (iv) Penyelia-penyelia yang menyeleweng di dalam menjalankan tugas.

Jawatan Penyelia KEMAS memang telah dikenali sebagai jawatan khusus di dalam bidang pembangunan masyarakat.

RANG UNDANG-UNDANG

RANG UNDANG-UNDANG BAHASA KEBANGSAAN (PINDAAN DAN PERLUASAN)

Bacaan Kali Yang Kedua dan Ketiga

Aturan Urusan Mesyuarat dibacakan bagi menyambut semula perbahasan yang ditangguhkan atas masalah, "Bahawa Rang Undang-undang ini dibacakan kali yang kedua sekarang" (16hb Mac, 1983).

Tuan Yang Dipertua: Tidak ada siapa-siapa yang hendak berucap lagi?

3.35 ptg.

Tuan Mohamad Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali (Gerik): Tuan Yang Dipertua, saya juga bangun untuk menyokong Rang Undang-undang untuk meminda Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67 yang telah dibawa oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri dua hari yang sudah.

Tuan Yang Dipertua, dalam membahaskan Rang Undang-undang ini, saya ingin menarik perhatian

Dewan kepada saranan yang telah dibuat oleh Ahli-ahli Yang Berhormat dari Kuching, Sandakan dan Sibul. Ahli Yang Berhormat dari Kuching telah membawa kita kepada satu "lecture" berkenaan dengan sejarah perkembangan politik di negeri Sabah dan negeri Sarawak. Bagaimana Malaysia telah diwujudkan. Tetapi sayang, dalam masa Ahli Yang Berhormat membawa hujah-hujahnya, beliau tidak sedikit pun menekankan bagaimana susahnya, bagaimana teruknya orang-orang di Sarawak dan di Sabah hendak mempelajari bahasa Inggeris di masa-masa yang lalu. Mereka tidak sedikit pun menyatakan bagaimana tekanan-tekanan yang telah dikenakan oleh orang Inggeris supaya orang-orang Sabah, supaya orang-orang Sarawak juga belajar bahasa Inggeris.

Tuan Sim Kwang Yang: (Bangun).

Tuan Yang Dipertua: Yang Berhormat, dia minta izin. Bagi jalan?

Tuan Mohamad Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali: Silakan.

Tuan Sim Kwang Yang (Bandar Kuching): (Dengan izin) Tuan Yang Dipertua, my point yesterday was not to vent out the difficulties of implementing the National Language Act in Sarawak as such. I was arguing entirely from a constitutional view point. It was not my job to tell him how hard it was for us to learn Bahasa Malaysia. I think the other Members have done enough work there.

Tuan Mohamad Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali: Terima kasih, Tuan Yang Dipertua. Inilah saranan yang saya hendak dengar daripada Ahli Yang Berhormat dari Kuching. Semalam semasa Ahli Yang Berhormat dari Kuching menamatkan ucapan beliau, beliau mengatakan bahawa dengan tidak menggunakan bahasa Inggeris di Dewan ini pun awas Ahli-ahli daripada Barisan Nasional

akan dapat mendengar perbahasan yang baik, yang padat daripada Ahli-ahli Pembangkang, kerana mereka juga boleh menggunakan Bahasa Kebangsaan dengan begitu baik sekali.

Tuan Yang Dipertua, saya mengambil saranan beliau itu sebagai satu olok-olok merendah-rendahkan Dewan Parlimen kita ini kerana sebenarnya mereka memang pandai berbahasa Bahasa Kebangsaan tetapi sengaja tidak mahu mengguna Bahasa Kebangsaan (*Tepuk*).

Tuan Yang Dipertua, oleh kerana Parlimen hari ini kebanyakan Ahli-ahlinya adalah muda-muda belaka, kita berharap supaya Ahli-ahli daripada parti Pembangkang dapat menggunakan keistimewaan yang ada di Dewan ini bukan untuk memporakperandakan negara tetapi untuk membetulkan

Tuan Sim Kwang Yang: (*Bangun*).

Tuan Yang Di-pertua: Sekali lagi dia minta jalan. Silakan.

Tuan Sim Kwang Yang: Does the Honourable Member therefore propose that an examination be taken by candidates from the DAP for a pass in Bahasa Malaysia before they can even contest in an election?

Tuan Mohamad Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali: Saya tidak mencadangkan, tetapi kalau Ahli Yang Berhormat dari Kuching mencadangkan saya menyokong (*Tepuk*). Tuan Yang Dipertua, semalam dalam masa Ahli Yang Berhormat dari Kuching mengeluarkan hujah-hujah beliau, beliau mengeluarkan hujah-hujah beliau dengan begitu bersemangat sekali, begitu emosi sekali. Itulah sebabnya, saya juga mengeluarkan hujah-hujah saya dengan emosi dan semangat supaya Ahli Yang Berhormat dari Kuching juga tahu bagaimana perasaan kami semalam.

Tuan Yang Dipertua, Ahli dari Sandakan mengatakan bahawa Undang-undang Bahasa Kebangsaan

ini tidak sepatutnya dibawa ke dalam Parlimen sebelum diluluskan oleh Dewan Negeri Sabah dan Sarawak. Saya tidak tahu yang mana satu dahulu, telur dahulu ataupun ayam dahulu.

Jadi, kalau misalnya Dewan Undangan Negeri Sarawak tidak membawa Rang Undang-undang ini untuk diluluskan di dalam Dewan Undangan Negeri Sarawak maka itulah sebabnya Parlimen mengambil kesempatan untuk membawa Rang Undang-undang ini dulu dalam Parlimen. Tetapi saya difahamkan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat daripada Sabah bahawa Sabah telah pun meluluskan Rang Undang-undang Bahasa Kebangsaan ini dalam Dewan Undangan Negeri Sabah beberapa tahun yang lalu. Saya ingin mengucapkan syabas dan tahniah kepada Ahli-ahli Yang Berhormat daripada Sabah kerana rupa-rupanya mereka ini lebih cepat, lebih laju daripada Parlimen kita di Kuala Lumpur ini. Dan sebagaimana yang kita tengok dalam Rang Undang-undang ini di muka surat 2 bahawa Rang Undang-undang ini sebelum dapat dilaksanakan dengan sepenuhnya maka Rang Undang-undang ini juga akan terpaksa diluluskan di dalam Dewan Undangan Negeri Sarawak dan di Sarawak nanti, Tuan Yang Dipertua, tidak timbul masalah colonialization kerana di Sarawak yang mengundi semuanya orang Sarawak tidak ada orang-orang daripada Semenanjung Malaysia. Apabila kita membangkitkan berkenaan dengan colonialization di Sarawak, ini hanyalah satu belah, satu muslihat untuk memporakperandakan negara.

Hari ini apabila kita membawa usul ini di Dewan Rakyat, kalau usul ini diluluskan tidak ada yang menang, tidak ada yang kalah. Saya katakan tidak ada yang menang dan tidak ada kalah, kerana usul ini atau Rang Undang-undang ini dibawa untuk kemenangan perpaduan, untuk

kemenangan muhibah dan apabila Ahli Yang Berhormat dari Sarawak menyatakan bahawa kita mesti memikirkan daripada jangka panjang (long-term); ini usul jangka panjang (long-term) kerana dalam masa jangka panjang kita mahu perpaduan dan muhibah wujud di dalam negara kita ini.

Tuan Sim Kwang Yang: The member from Gerik is arguing that the National Language is an instrument of unity and this Act will unite the people of Sarawak with the people of Sabah and Semenanjung. If it comes from a Sarawak Member of Parliament, it will be more persuasive, more convincing.

Tuan Mohamed Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali: Tuan Yang Dipertua, oleh kerana selepas Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching memberikan hujah-hujah beliau maka saya tidak nampak seorang pun Ahli Yang Berhormat dari Sarawak yang bangun untuk berucap maka itulah sebab saya membuat ucapan ini supaya ucapan ini dapat diambil sebagai satu nasihat oleh Ahli-ahli Yang Berhormat dari Sarawak dan Sabah.

Tuan Yang Dipertua, saya merasakan bahawa apabila saya berucap dengan berapi-rapi tadi, Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching selalu mengganggu saya, dan saya ingin memberi cabaran kepada beliau di masa-masa yang akan datang apabila beliau berucap dan ada Ahli-ahli Yang Berhormat dari Parti Nasional yang ingin menyampuk hujah-hujah beliau, saya mencabar beliau supaya memberi jalan juga sepertimana saya memberi jalan kepada beliau.

Tuan Yang Dipertua, apabila kita sebut colonialization sebagaimana yang disebutkan oleh Ahli Yang Berhormat dari Sandakan saya rasa yang menjual colonial power dalam Parlimen hari ini bukan Barisan Nasional, bukan UMNO, tetapi DAP sendiri. UMNO tidak pernah hendak

mewujudkan UMNO di Sabah atau Sarawak. Kita tidak pernah. Kita memberi sehabis-habis kebebasan kepada BERJAYA, kepada PPB, kepada SUPP dan kepada SNAP untuk mewujudkan akar umbi mereka di Sarawak dan Sabah. Tetapi malangnya, Tuan Yang Dipertua

Dr Tan Seng Giaw: Tuan Yang Dipertua, adakah Yang Berhormat tadi memahami DAP hanya satu-satunya parti yang sebenarnya di Semenanjung, Sabah dan Sarawak—se Malaysia?

Tuan Mohamed Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali: Itulah yang saya sebutkan, Tuan Yang Dipertua, bahawa UMNO memberikan kebebasan kepada orang-orang Sarawak dan orang-orang Sabah untuk mewujudkan parti mereka masing-masing dan hanya bergabung dalam Barisan Nasional bersama-sama dengan UMNO, MCA, MIC dan lain-lain. Kita tidak pernah campur tangan dalam masalah parti-parti politik di Sabah dan Sarawak. Kita memberikan segenap kebebasan kepada mereka untuk melaksanakan manifesto mereka masing-masing. Tetapi Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching terpaksa menunggu pemilihan daripada Kuala Lumpur untuk bertanding di Kuching sedangkan Ahli-ahli PPB, SNAP dan SUPP tidak terpaksa menunggu kebenaran daripada Kuala Lumpur untuk bertanding dalam pilihanraya di Sabah dan Sarawak. Inilah yang dikatakan kebebasan yang diberikan oleh Barisan Nasional kepada ahli-ahlinya di Sabah dan Sarawak.

Tuan Yang Dipertua, saya ingin mendengar, mencabar Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching menyatakan beliau sendiri dipilih oleh pucuk pimpinannya di Sarawak untuk bertanding dan bukan dipilih oleh pucuk pimpinan di Kuala

Lumpur. Sila jawab, Tuan Yang Dipertua, saya beri jalan (*Tepuk*).

Ahli-ahli Yang Berhormat: Tidak ada jawab!

Tuan Mohamed Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali: Tuan Yang Dipertua, kalau kita hendak menyatakan bahawa Sabah dan Sarawak kurang pengajaran bahasa Malaysia dijalankan kenapakah selama ini DAP yang mengagung-agungkan bahawa mereka juga ingin menggunakan Bahasa Kebangsaan di negara kita ini tidak pernah dalam Parlimen, supaya Kementerian Pelajaran melaksanakan dengan secara meluas Dasar Pelajaran Kebangsaan di Sabah dan di Sarawak.

Tuan Yang Dipertua, saya amat kagum dengan Ahli Yang Berhormat Barisan Nasional dari Tanjung yang mana beliau dapat berucap lebih baik daripada kami yang berbangsa Melayu sendiri dalam Bahasa Malaysia. Dan saya juga kagum dengan cara pertuturan Ahli Yang Berhormat dari Kepong, kadang-kadang perkataan yang dikeluarkan oleh Ahli Yang Berhormat ini lebih baik daripada kami yang datang daripada Barisan Nasional (*Ketawa*).

Dr Tan Seng Giaw: (*Bangun*)

Tuan Yang Dipertua: Mereka puji, sudahlah.

Dr Tan Seng Giaw: Tuan Yang Dipertua, saya dengan ini mempelawanya untuk minum kopi (*Ketawa*).

Tuan Mohamed Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali: Tuan Yang Dipertua, kalaulah Ahli-ahli Yang Berhormat dari Sabah dan Sarawak malu hendak belajar Bahasa Kebangsaan daripada kami yang datang daripada Barisan Nasional, saya cadangkan supaya kedua-dua Ahli Yang Berhormat dari Sibu dan Sandakan belajarlah Bahasa Malaysia

daripada rakan yang di sebelah mereka datang dari Kepong (*Tepuk*). Itu kalau benar mereka tidak pandai bahasa Malaysia; tetapi saya difahamkan bahawa Ahli Yang Berhormat dari Sibu cukup pandai berbahasa Malaysia. Dan jikalau kita hendak kira dari segi penggunaan bahasa, saya rasa kalau Ahli Yang Berhormat dari Sandakan pergi ke pekan Sandakan hendak beli sayur sudah tentu beliau tidak menggunakan bahasa Inggeris di pasar Sandakan dan sebaliknya beliau akan menggunakan bahasa ibundanya sendiri ataupun Bahasa Kebangsaan. Kerana di mana juga sama ada di Semenanjung Malaysia ataupun di Sabah dan di Sarawak kalau dua orang itu tidak pandai bahasa ibunda yang satu lagi, maka mereka akan menggunakan Bahasa Malaysia sama ada secara pertuturan ataupun secara pasar. Tetapi perantaraan yang digunakan adalah Bahasa Malaysia.

Tuan Yang Dipertua, saya ingin mengucapkan syabas dan tahniah kepada Kerajaan Malaysia kerana mengambil masa 20 tahun sebelum usul ini dibawa ke dalam Dewan Parlimen. Sedangkan semasa kita dijajah oleh Jepun tahun 1941 sampai tahun 1945 ramai sekali, saya tidak tahulah di Sabah dan di Sarawak, tetapi di kawasan saya ramai sekali yang pandai cakap Jepun sehinggakan sampai pada hari ini pun kalau sesama mereka jumpa ada yang bercakap Jepun kononnya hendak menunjukkan bahawa mereka pandai bercakap Jepun. Cuma dalam masa 4 tahun, Tuan Yang Dipertua. Ini kita sudah beri masa 20 tahun. Saya rasa Kerajaan kita juga adil dan kalau kita memikirkan bahawa Yang Amat Berhormat Perdana Menteri akan melancarkan "Kepimpinan Melalui Tauladan", saya inginlah supaya Ahli-ahli Yang Berhormat dari Sabah dan Sarawak yang datang daripada parti pembangkang supaya mereka juga menunjukkan tauladan kepada rakyat yang ada di Sabah dan Sarawak.

Tuan Yang Dipertua, dalam masa kita mengadakan mesyuarat-mesyuarat, terutama sekali mesyuarat-mesyuarat Majlis Belia Malaysia kita juga ada wakil-wakil yang datang daripada Sabah dan Sarawak dan kami menggunakan seratus peratus Bahasa Malaysia dalam masa kami mesyuarat. Kalau belia boleh mesyuarat dalam Bahasa Malaysia kenapa pula Ahli-ahli Parlimen tidak dapat hendak mesyuarat dalam Bahasa Malaysia.

Seorang Ahli Yang Berhormat: Malu! Malu!

Tua Sim Kwang Yang: (*Dengan izin*) Tuan Yang Dipertua, if the Honourable Sarawak Members of the House from the Barisan camp want to give up their constituinonal rights, it does not matter. But it is our right accorded to use to speak English until we are shut up.

Tuan Mohamed Tajol rosli bin Mohamed Ghazali: Tuan Yang Dipertua, sebenarnya saya sengaja berucap berapi-rapi kerana inilah perkataan yang saya hendak dengar daripada Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching.

Sebenarnya mereka pandai berbahasa Malaysia tetapi sengaja kerana hendak menunjukkan bahawa mereka berpegang tegoh kepada Perlembagaan, maka mereka tidak mahu menggunakan Bahasa Malaysia.

Tuan Sim Kwang Yang: (*Dengan izin*) Tuan Yang Dipertua, it is entirely another question whether I can speak Bahasa Malaysia well or not. As long as it is in my rights, and I am exercising my rights, nobody can take it away. Terima kasih.

Tuan Mohamed Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali: Tuan Yang Dipertua, saya bersetuju dengan Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching bahawa sebelum Undang-undang ini diluluskan di Sabah dan Sarwak itu adalah hak beliau, tetapi kadangkala

apabila kita hendak menegakkan perpaduan, apabila kita hendak menegakkan muhibah di negara kita ini untuk generasi akan datang kita terpaksa berfikir sama ada hak itu boleh menolong kita untuk mencapai perpaduan ataupun tidak. Kerana hari ini kita terpaksa membentuk anak-anak muda kita, pelajar-pelajar kita, belia-belia kita supaya kita juga dapat membentuk masa depan untuk negara kita. Kalau belia-belia kita hari ini pun tidak dapat kita padukan, tidak dapat kita satukan bagaimanakah keadaan masa depan negara kita. Kerana di masa depan kita belum tahu bagaimana pucuk pimpinan di negara kita ini. Hari ini kita bernasib baik kerana negara kita merupakan salah sebuah negara yang paling stabil dalam ASEAN dan dalam Tenggara Asia ini, tetapi masa depan kita belum tahu. Itulah sebabnya kita patut berusaha untuk memastikan bahawa masa depan negara ini juga akan menjadi sebagaimana keadaannya hari ini. Sebagaimana yang ada hari ini negara kita stabil, ekonominya sungguhpun tidaklah yang terbaik sekali dalam dunia tetapi ekonominya juga baik. Kita mesti mewujudkan keadaan seumpama ini untuk masa depan, bagi masa depan anak-anak kita, bagi masa depan generasi akan datang.

Tuan Yang Dipertua, untuk penghabisannya, saya inginlah berpesan kepada Ahli-ahli Yang Berhormat daripada Sabah dan Sarawak supaya janganlah mereka masih berbangga dengan bahasa Inggeris. Marilah kita daripada saat ini berbangga dengan Bahasa Kebangsaan. Bahasa Kebangsaan bukan Bahasa Melayu. Hari ini orang Melayu telah pun bertolak ansur supaya Bahasa Kebangsaan itu tidak dipanggil Bahasa Melayu tetapi Bahasa Malaysia, Bahasa Kebangsaan, bahasa untuk negara ini bukan bahasa untuk orang-orang Melayu. Jadi, kita berharap supaya bangsa-bangsa lain juga dapat bertolak ansur, kerana

sebagaimana saya katakan tadi kalau kita menjadikan Bahasa Malaysia sebagai Bahasa Kebangsaan yang digunakan oleh segenap lapisan rakyat dalam negara ini bukan orang Melayu yang menang, bukan orang Cina dan orang India yang kalah tetapi orang yang menang ialah orang-orang Malaysia. Yang menang ialah orang-orang Malaysia, yang kalah juga adalah orang-orang Malaysia. Sebenarnya kita tidak kalah, kita menang, yang menang ialah perpaduan muhibah dan masa depan negara kita. Dan apabila Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching mengatakan semalam bahawa apabila kita menekankan soal Bahasa Kebangsaan ini kepada rakyat di Sabah dan Sarawak mereka menerima ini bagaimana sakitnya orang-orang perempuan melahirkan anak (child birth).

Tuan Yang Dipertua, kalau Ahli-ahli Yang Berhormat dari Sabah dan Sarawak yang datang parti DAP belum pun mula berucap dengan Bahasa Kebangsaan dalam Parlimen ini bagaimana mereka hendak tahu sakit pedihnya menggunakan Bahasa Kebangsaan dalam Parlimen. Saya cabar mereka, gunakan Bahasa Kebangsaan dalam Parlimen ini lepas itu baharu ceritakan kepada saya bagaimana Bahasa Kebangsaan dalam Parlimen. Terima kasih, Tuan Yang Dipertua.

3.58 ptg.

Tuan Mutang Tagal (Bukit Mas): Tuan Yang Dipertua, saya rasa gangguan seperti itu memang kita alu-alukan selepas ucapan yang begitu hebat di antara Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching dengan Ahli Yang Berhormat dari Grik.

Tuan Yang Dipertua, saya bangun untuk membahaskan suatu Akta bagi meminda Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67, dan bagi memperluaskan kuatkuasa Akta itu, sebagaimana dipindah, ke semua bahagian dalam Malaysia. Bahasa Kebangsaan

sepatutnya tidak harus dijadikan suatu isu politik di negara ini oleh kerana peruntukan Bahasa Kebangsaan ada termaktub dalam Perlembagaan Persekutuan dan telah pun menjadi satu punca identiti nasional dan satu punca perjuangan seluruh rakyat negara. Penerimaan Bahasa Melayu sebagai Bahasa Kebangsaan negara mempunyai sejarah dalam penggunaan Bahasa Melayu itu sendiri mengikut sejarah bahasa-bahasa di rantau ini seperti Indonesia, Brunei, Singapura Bahasa Melayu merupakan dengan izin, lingua franca ramai orang di negara-negara tersebut. Ianya digunakan dalam bidang perjanjian-perjanjian perdagangan, triti-triti (treaty) antarabangsa bidang ekonomi, pentadbiran dan perundangan. Memandangkan luasnya penggunaan Bahasa Melayu itu dirantau ini amnya dan di Malaysia khususnya maka Kerajaan dalam tahun 1957 telah menilai Bahasa Melayu menjadi Bahasa Kebangsaan Persekutuan Tanah Melayu pada masa itu. Apabila Sabah dan Sarawak memasuki Malaysia dalam tahun 1963 Bahasa Kebangsaan ini haruslah diperluaskan negari-negeri ini berperingkat-peringkat mengikut keadaan di dalam negeri-negeri tersebut.

Tuan Yang Dipertua, Malaysia merupakan negara yang berbilang kaum dan berbilang bahasa.

(Dengan izin) Tuan Yang Dipertua, it is imperative that a multi-lingual and multi-racial Malaysia should have one unifying factor to give the people the feeling of oneness. Language as a system of formal expression is the best solution in the search for a binding factor. We as Malaysians must not have any qualms about adopting Malay language as the National Language of the country. The making of Malay language as the medium in scientific, administrative, legal and other matters calls for great efforts in the coining of technical terms and the writing and the translating of textbooks as well as fresh

learning and hard work on the part of not only the non-Malays but also the Malays themselves. Thus it is erroneous to harbour any misconception that the Malay language as the National Language is imposed on the society to the disadvantage of its non-Malay members and to their being dominated by the Malays. Tuan Yang Dipertua, this delusion is entirely based on the shallow, narrow view that the Malay language will make Malays rather than Malaysians of the non-Malay population. This is obvious to us as can be seen with the English language. The English language has not converted any non-Englishman into English either in Malaysia or in any other part of the world.

Ahli-ahli Yang Berhormat dari Pembangkang terutama Ahli Yang Berhormat dari Sibu telah menuduh bahawa dalam tahun 1982 kira-kira 10,000 penuntut tidak dapat menerima sijil penuh LCE oleh kerana mereka tidak lulus dalam matapelajaran Bahasa Malaysia. Sejauh yang saya tahu kebanyakan mereka tidak menerima sijil penuh oleh kerana mereka tidak lulus dalam matapelajaran yang lain selain daripada matapelajaran Bahasa Malaysia. Yang saya tahu kebanyakan mereka percentage pass dalam Bahasa Malaysia telah meningkat dalam tahun itu. Jadi, Tuan Yang Dipertua, dakwaan ini memang tidak benar. Ini menunjukkan, dengan izin, this is a desperate attempt by a desperate party in their quest to prevent the progress of national integration from taking place.

Sepertimana yang disebutkan tadi Bahasa Kebangsaan itu tidak menjadi soal lagi bagi rakyat di Sarawak dan Sabah. Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching dengan sekeras-kerasnya menuduh bahawa Kerajaan telah mengambil hak orang-orang di Sabah dan Sarawak dalam menggunakan Bahasa Inggeris di negeri-negeri itu. Saya merasa bimbang apa yang dimaksudkan oleh Ahli Yang

Berhormat itu. Ahli Yang Berhormat itu telah pun membaca Bil yang telah dibentangkan di dalam Dewan ini di mana Akta pindaan ini ingin saya memperluaskan kuatkuasa Akta itu di Sabah dan Sarawak, tetapi walaupun Akta pindaan ini diluluskan di dalam Dewan ini tetapi terpulang kepada Negeri Sabah dan Sarawak untuk menerima pindaan yang telah dibuat dalam Dewan ini.

Pada hemat saya Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching semata-mata dengan sengaja ingin menentang pindaan tersebut oleh kerana tidak mahu menunjuk satu perasaan bagi mewujudkan identiti nasional di dalam negara kita ini. Kalau Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching ingin benar-benar supaya menyatupadukan, mempercepatkan lagi proses integrasi nasional di golongan semua penduduk lapisan rakyat di negara ini, Ahli Yang Berhormat itu seharusnya menunjukkan, dengan izin, just a sparkle of desire to learn and attempt to learn the national language as it is the policy of the Government endorsed by law made by this honourable House.

Sikap Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching dalam menentang pindaan tersebut ialah supaya ini akan dijadikan satu topic, satu makanan politik bagi mereka oleh kerana dalam beberapa bulan, mungkin tahun yang akan datang ada satu election di negeri Sarawak di mana harapan mereka supaya menggunakan isu ini untuk memancing vote dari kalangan penduduk-penduduk di Sarawak. Soalan saya kepada Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching pada masa ini ialah adakah Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching sedia untuk mempelajari, untuk mencuba supaya dapat mengawal atau supaya dapat mencari cara bagaimana rintangan bahasa itu dapat diadakan perbincangannya dalam Dewan ini. Kalau Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching itu tidak sedia untuk

menunjukkan segala sesuatu mengenai sikapnya terhadap bahasa ini, Ahli Yang Berhormat itu memang tidak mahu supaya negara kita dapat maju dari segi identiti nasional integrasi yang kita pun beberapa tahun dahulu telah memulakan, negara kita yang sedang membangun, negara kita yang berbilang kaum, yang berbilang bahasa. Saya minta supaya Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching itu dapat menunjukkan keikhlasannya, ketaat setiaannya terhadap negara, khususnya terhadap dasar Kerajaan dalam mengadakan Bahasa Kebangsaan. Jikalau Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching itu mempunyai satu tujuan untuk menyatupadukan semua orang rakyat di Malaysia, bagaimana Ahli Yang Berhormat itu dapat membuat demikian kalau dalam perkara yang senang sahaja di Parlimen ini beliau tidak mahu mengaku untuk mempelajari bahasa ataupun menggunakan Bahasa Kebangsaan di dalam Dewan yang mulia ini.

Tuan Yang Dipertua, Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching dalam ucapannya telah mengatakan bahawa apabila Akta pindaan ini sudah diluluskan nanti ia akan menjadikan Sarawak dan Sabah satu colony yang baru yang dipegangi oleh Semenanjung Malaysia. Jikalau Ahli Yang Berhormat itu dengan hati yang benar-benar ingin supaya kepentingan-kepentingan hak-hak rakyat di Sarawak dan Sabah dapat dikekalkan, dapat dikawali, mengapa pula Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching telah berpegang tangan dengan satu parti DAP yang dari Semenanjung Malaysia. Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching telah berpegang tangan

Tuan Ling Sie Ming: On a point of Order, Tuan Yang Dipertua, 36 (4).

Tuan Yang Dipertua: 36 (4) itu apa? Apakah perkataan-perkataan

yang mengatakan perkataannya itu bercanggah dengan 36 (4)?

Tuan Ling Sie Ming: Dengan izin, it is out order to use offensive and insulting language about members of the House.

Tuan Yang Dipertua: Saya rasa tidak ada apa offensive, tidak ada perkataan-perkataan yang mengatakan yang biadap atau perkataan yang offensive. Yang Berhormat tak boleh bertengkar dengan saya. Sila teruskan!

Tuan Mutang Tagal: Terima kasih, Tuan Yang Dipertua. Memang Dewan ini dapat tahu bahawa itulah satu sikap Ahli dari parti Pembangkang yang menunjukkan bahawa mereka tidak ingin bersatu padu dengan Ahli-ahli Yang Berhormat yang lain di Dewan ini supaya memperluaskan mempelajari Bahasa Kebangsaan dalam Dewan ini dan sikap yang tidak mahu supaya Akta pindaan tidak dapat diluluskan.

Tuan Yang Dipertua, adalah satu hasrat Kerajaan supaya melalui Bahasa Kebangsaan rakyat jelata dari berbilang kaum, keturunan, adat istiadat dapat mencapai satu perjuangan supaya negara kita dapat meningkat ke tahap yang tinggi dalam bidang ekonomi, sosial, dalam bidang pentadbiran, pendidikan di negara ini. Oleh kerana itu sikap yang telah diambil oleh Ahli-ahli Yang Berhormat dari parti Pembangkang terutama dari Sabah dan Sarawak menunjukkan bahawa mereka tidak ada keinginan, mereka sengaja sahaja tidak mahu supaya Akta Pindaan ini dapat diluluskan dalam Dewan ini. Dan saya rasa apakah sebab Ahli Yang Berhormat dari parti Pembangkang dari negeri Sarawak tidak menyokong Akta Pindaan ini. Mereka mengaku bahawa mereka orang yang expert dalam bahasa Inggeris waktu mereka membaca Akta Pindaan Rang Undang-undang yang telah dibentangkan itu.

Soal yang timbul di dalam Dewan ini ialah adakah mereka sedia supaya mereka ingin menggunakan bahasa itu di Dewan bukan soal hak-hak mereka diambil oleh kerana apabila Rang Undang-undang Pindaan ini diluluskan kelak ia tertakluk kepada negeri Sarawak supaya membuat peruntukan supaya Rang Undang-undang ataupun pindaan ini dapat dikuatkuasakan di negeri itu. Jadi, jikalau Ahli Yang Berhormat dari parti Pembangkang dari negeri Sarawak selepas Akta Pindaan ini diluluskan, kalau mereka tidak dapat lagi bertutur dalam Bahasa Kebangsaan, ada peruntukan-peruntukan diberikan di bawah undang-undang supaya mereka dapat meminta izin dari Tuan Yang di-Pertua supaya bertutur, berucap dalam Bahasa Kebangsaan di Dewan ini dan oleh kerana itu saya menyeru supaya Ahli Yang Berhormat dari parti Pembangkang dari Bandar Sibu dan Bandar Kuching dapat memberi persetujuan kepada pemindaan Akta Bahasa Kebangsaan yang dibentangkan di Dewan yang mulia pada hari ini.

Tuan Yang Dipertua: Yang Berhormat dari Padang Serai.

4.14 ptg.

Tuan Tan Kok Hooi (Padang Serai): Tuan Yang Dipertua, saya bangun kerana ingin turut membahaskan Suatu Akta bagi meminda Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67 dan bagi memperluaskan kuatkuasa Akta itu sebagaimana dipinda ke semua bahagian dalam Malaysia.

Tuan Yang Dipertua, kita sudah 25 tahun mencapai kemerdekaan maka tentang penggunaan Bahasa Kebangsaan di semua lapisan masyarakat tidak akan menjadi apa-apa masalah lagi. Kini Bahasa Kebangsaan tidak menjadi harta benda suatu kaum sahaja bahkan sudah sebagai harta benda bagi semua rakyat Malaysia.

Tuan Yang Dipertua, sejak tanahair kita mencapai kemerdekaan pada masa itulah Bahasa Melayu telah ditetapkan sebagai bahasa rasmi yang tunggal. Inipun disokong dengan sebulat suara oleh semua rakyat Malaysia dan pada masa itu juga telah menetapkan bahasa-bahasa lain boleh juga diguna dan dipelajari dengan bebasnya selain daripada tujuan rasmi, seperti yang termaktub dalam Perlembagaan Malaysia iaitu Fasal 152 (1) (a), dengan izin:

“(a) no person shall be prohibited or prevented from using (otherwise than for official purposes)”

Ini bererti sesiapa pun tidak berkuasa menghalang kegunaan bahasa-bahasa lain sekiranya tidak bertujuan rasmi. Walaupun begitu, di samping menggunakan bahasa lain, Bahasa Kebangsaan haruslah diutamakan serta didaulatkan. Misalnya dengan tulisan-tulisan di atas papantanda, Bahasa Kebangsaan mesti diberi tempat dan ditulis dengan terang, betul dan senang dibaca. Sebaliknya bahasa-bahasa lain yang ditulis di papantanda yang sama itu tidak boleh dihalangkan atau dihadkan luas atau ukuran atau disuruh bahasa yang lain daripada Bahasa Kebangsaan. Sekiranya perbuatan seperti ini terjadi nampaknya sudah bercanggah dengan Perlembagaan Malaysia Fasal 152 (1) (a) kerana ini sudah nyata kegunaan bahasa-bahasa di papantanda adalah tiada rasmi.

Tuan Yang Dipertua, sekali lagi saya menyokong Rang Undang-undang Bahasa Kebangsaan yang dibentangkan di Dewan yang mulia pada petang ini. Terima kasih.

Tuan Yang Dipertua: Yang Berhormat dari Kepong.

4.17 ptg.

Dr Tan Seng Giaw (Kepong): Tuan Yang Dipertua, saya bangun membahaskan Rang Undang-undang

ini kerana saya sendiri mempunyai semangat dan penuh keyakinan kepada Bahasa Malaysia di negara ini dan bagi saya Bahasa Malaysia bukan satu isu, bukan satu soalan, cuma kita janganlah berlagak seperti murai dicabut ekor dan marahkan pijat-pijat kelambu dibakar, dan marahkan tikus padi dibakar, dengan bertutur berapi-api hanya untuk membayangkan dan menonjolkan kononnya semangat kebangsaan.

Saya berharap tiap-tiap Ahli di Dewan yang mulia ini memahami latar belakang orang-orang Sarawak dan Sabah. Saya sendiri mahu mereka dengan sekelip matanya memahami, mendalami dan mahir dalam Bahasa Malaysia kita tetapi bolehkah kita berbuat demikian dengan sekelip mata. Jadi, walaupun ada sebahagian besar Ahli-ahli Yang Berhormat di sini adalah ikhlas dan jujur dalam ucapannya tetapi ada juga berlagak seperti Abu Nawas ataupun dengan ajak-ajak ayam sahaja. Air setitik dilautkan, tanah sekepal digunungkan. Sebagai Ahli-ahli Yang Berhormat saya berharap semua yang ada di sini akan memahami kecurigaan dan kerenggangan orang-orang Sarawak dan Sabah. Memang ada segelintir wakil-wakil daripada Sabah dan Sarawak kerana faktor-faktor yang tertentu melaung-laungkan dengan hujah-hujah walaupun sedap didengar tetapi kalau mereka ada di Sarawak ataupun di Sabah mereka tidak akan berani berbuat demikian kerana takut hilang pengundi-pengundi. Inilah satu hakikat dan kenyataan—nampaknya wakil-wakil daripada Sarawak dan Sabah hilang daripada Dewan yang mulia ini pada ketika ini.

Tuan Justin Anak Jinggot: (*Bangun*)

Tuan Yang Dipertua: Yang Berhormat hendak beri jalan?

Tuan Justin Anak Jinggot: Tuan Yang Dipertua, agaknya Ahli Yang Berhormat dari Kepong itu

mempunyai pengalaman di Sarawak. Saya hendak bertanya kepada Ahli Yang Berhormat dari Kepong berapa kali Ahli Yang Berhormat ada pergi ke Sarawak dan ada mendengar Ahli-ahli Barisan Nasional dari Sarawak yang tidak setuju dengan Bahasa Kebangsaan menjadi satu Bahasa Rasmi atau Bahasa Kebangsaan di seluruh Malaysia?

Dr Tan Seng Giaw: Tuan Yang Dipertua, saya ada pernah pergi ke Kapit—kawasannya (*Tepuk*). Kalau kita hendak pergi ke Kapit itu, beberapa jam daripada Sibu ke Pelagus.

Tuan Justin Anak Jinggot: (*Bangun*)

Tuan Yang Dipertua: Dia minta jalan sekali lagi.

Tuan Justin Anak Jinggot: Tuan Yang Dipertua, Ahli Yang Berhormat dari Kepong rupanya dia tidak tahu berapa jam dari Sibu ke Kapit, tetapi dia kata dia sudah pergi ke sana.

Dr Tan Seng Giaw: Tuan Yang Dipertua, kalau kita hendak naik perahu ataupun naik perahu berinjil daripada Sibu ke Kapit ini memerlukan 7 - 10 jam.

Wan Abu Bakar bin Wan Mohamad (Jerantut): Tuan Yang Dipertua, apakah kaitannya perkataan Ahli Yang Berhormat dari Kepong mengatakan soal naik perahu dengan Akta Bahasa Kebangsaan ini. Cerita fasal naik perahu di Kapit adakah berkaitan dengan pindaan Akta ini, Tuan Yang Dipertua.

Dr Tan Seng Giaw: Tuan Yang Dipertua, Ahli Yang Berhormat dari Pelagus itu bertanya saya sama ada saya pernah pergi ke Sarawak dan ke kawasan dia. Saya pernah . . .

Tuan Yang Dipertua: Kawasannya ialah Ulu Rajang, bukan di Kapit.

Dr Tan Seng Giaw: Ulu Rajang (*Ketawa*). Adakah Ahli Yang Berhormat menafikan bandarnya Kapit, memang itu saya tahu. Yang sebenarnya Ahli-ahli Yang Berhormat di sini ada melaungkan bahawa dengan pelaksanaan dasar Bahasa Kebangsaan selama 20 tahun maka semua orang di Kapit hendaklah memahami dan fasih dalam Bahasa Malaysia, saya bertanya kepada Ahli Yang Berhormat dari Ulu Rajang sama ada beliau

Tuan Justin Anak Jinggot: Saya minta jalan, Tuan Yang Dipertua. Saya adalah seorang Ahli Parlimen yang mewakili negeri Sarawak. Saya menyokong Akta ini kerana saya percaya pada objektifnya, bukan saya hendak bercakap atau membangkang seperti DAP untuk mendapat populariti sendiri dan untuk membuat isu yang tertentu supaya mereka dapat mengambil undi-undi daripada orang di kawasan Ulu tetapi Akta ini

Tuan Yang Dipertua: Yang Berhormat diminta membuat pertanyaan terhadap apa-apa yang diucapkan Ahli Yang Berhormat dari Kepong tadi, bertanya mengenai apa-apa penerangan-penerangan. Atas penerangan boleh minta penerangan di atas ucapan-ucapan Ahli Yang Berhormat dari Kepong tadi. Tak boleh dibahaskan. Kalau hendak bahas, saya akan benarkan Ahli Yang Berhormat berucap sekejap lagi.

Tuan Justin Anak Jinggot: Ya, saya bercakap oleh kerana Ahli Yang Berhormat dari Kepong mengatakan dia ada mendengar orang di Kapit ada banyak daripada mereka itu tidak bersetuju Bahasa Kebangsaan menjadi Bahasa Rasmi. Jadi saya akan memberitahu beliau oleh kerana saya datang daripada sana. Sebenarnya, Tuan Yang Dipertua, Akta ini bukan satu Akta yang menghancurkan bahasa-bahasa lain di Sarawak, tetapi satu bahasa rasmi untuk menjadikan negara lain kenal indentiti Malaysia.

Dr Tan Seng Giaw: Tuan Yang Dipertua, semenjak saya berkecimpung dalam bidang politik ini, saya sentiasa memujuk dan menggalakkan tiap-tiap golongan mempelajari dan memahami sehingga fasih dan lancar dalam Bahasa Malaysia, termasuk orang-orang di Kapit, bandar kawasan Ulu Rajang. Pada masa saya melawat Bandar Kapit itu, saya pernah menghujah dalam Bahasa Malaysia kepada orang-orang keturunan Iban, tetapi saya diberitahu mereka tak faham. Itulah maksud saya tadi, mereka tak faham langsung.

Tuan Mohammad Yahya bin Lampong (Kota Belud): Saya mahu bertanya kepada Ahli Yang Berhormat dari Kepong, jika penduduk di Kapit itu tidak begitu faham dalam Bahasa Kebangsaan, saya mahu bertanya sama ada penduduk-penduduk itu fahamkah dalam bahasa Inggeris?

Dr Tan Seng Giaw: Pada pendapat saya, Tuan Yang Dipertua, walaupun saya tidak mempunyai angka tetapi lebih banyak orang faham dalam bahasa Inggeris, tetapi walau bagaimanapun saya berharap mereka terima Bahasa Malaysia sebagai Bahasa Kebangsaan yang tunggal di negara ini, tetapi ini kita hendaklah jangan berlagak sebagai belum duduk sudah berlunjur dan biar lambat asalkan selamat. Inilah yang sebenarnya.

Ada satu hujah yang mengatakan kalau 20 tahun ada Bahasa Kebangsaan di negara ini tentulah semua rakyat 100% hendaklah fasih. Kalau begitu mereka daripada Sarawak dan Sabah bertanya balik, selepas 20 tahun merdeka perlaksanaan pembangunan di Kapit misalnya adakah sejajar dan setaraf dengan pembangunan di Semenanjung? Inilah soal yang pokok yang saya harap Ahli Yang Berhormat daripada Ulu Rajang menjawab dengan sewajarnya. Jadi baik sekali, kalau tidak kita hendak menjayakan

Bahasa Malaysia di negeri Sarawak dan negeri Sabah kita bertanya, berdialog mendapatkan pendapat daripada orang ramai daripada segenap lapisan masyarakat di negeri Sarawak dan Sabah satu cara yang positif. Ada pula yang mengatakan DAP menjadi satu halangan ataupun rintangan untuk melaksanakan dasar Bahasa Malaysia di Sarawak dan Sabah. Pada hakikatnya wakil-wakil Barisan Nasional daripada Sarawak dan Sabah bukan semuanya, sebahagiannya yang menjadi satu rintangan dan halangan kerana suatu hypocrisy. Pada pendapat Ahli-ahli Yang Berhormat terutama dari Kuching, Sibu dan Bandar Sandakan yang menggunakan hak yang termaktub di dalam Perlembagaan Persekutuan ini untuk menghujahkan dalam bahasa Inggeris bukan kerana mereka tidak berikhtiar dalam mempelajari Bahasa Malaysia. Setahu saya mereka sentiasa berikhtiar membaca, mendengar supaya tidak lama lagi mereka dapat menguasai Bahasa Malaysia untuk bertutur di Dewan ini. Tetapi setakat ini kalau mereka tidak boleh menggunakan hak yang termaktub dalam Perlembagaan Persekutuan ini, apakah erti dan maknanya kita adakan Parlimen dan Perlembagaan?

Saya berharap Ahli-ahli Yang Berhormat tidak akan menganggap ketidak ikhlasan ataupun ketidak taatsetiaan kerana menggunakan hak Perlembagaan. Dari segi perpaduan dan muhibah memang Bahasa Malaysia menjadi suatu Bahasa pengantar, bahasa penghubung yang sentiasa hendak menggalakkan supaya tiap-tiap rakyat dari berbagai kaum di negara ini dapat memahami antara satu sama lain, satu langkah yang positif. Akan tetapi menguasai dan memahami dan mendalami Bahasa Malaysia bukan bermakna wujudnya perpaduan dan muhibah. Ini bergantung kepada faktor-faktor yang lain termasuk faktor-faktor sosio-ekonomi dan pembangunan.

Saya hendak menekankan bahawa kerana terdapatnya kecurigaan dan perenggangan sebahagian orang-orang dari Semenanjung Malaysia adalah penjajah. Saya berharap kita daripada Semenanjung Malaysia dapat menunjukkan kepada orang-orang daripada Sabah dan Sarawak bahawa kita bukanlah penjajah-penjajah yang hendak mengambil alih Sarawak dan Sabah. Tetapi kita ikhlas dan jujur bahawa kita hendak mereka terima dengan beransur-ansur Bahasa Malaysia dengan sepenuhnya, bukan secara tergopoh-gapah

Tuan Mohammad Yahya bin Lampong: (*Bangun*)

Timbalan Yang Dipertua: Ya, Yang Berhormat!

Tuan Mohammad Yahya bin Lampong: Tuan Yang Dipertua, bolehkah saya bertanya dengan Ahli Yang Berhormat dari Kepong sama ada beliau boleh menerangkan ataupun menjelaskan dalam Dewan yang mulia ini berapa peratuskah penduduk-penduduk di Sabah dan Sarawak yang faham dalam bahasa Inggeris dan berapa peratuskah yang faham dalam Bahasa Kebangsaan?

Dr Tan Seng Giaw: Tuan Yang Dipertua, baiklah Yang Berhormat bertanya Menteri yang berkenaan, soalan itu hendaklah ditujukan kepada Menteri yang berkenaan.

Tuan Mohammad Yahya bin Lampong: (*Bangun*)

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat beri jalan atau tidak?

Dr Tan Seng Giaw: Ya.

Tuan Mohammad Yahya bin Lampong: Tuan Yang Dipertua, saya membuat soalan yang sedemikian oleh sebab seolah-olah wakil dari Kepong tahu dari satu pelusuk ke satu pelusuk tentang keadaan yang wujud di negeri Sabah dan Sarawak, tetapi

sepanjang yang kami tahu wakil-wakil daripada Sabah dan Sarawak lebih banyak penduduk-penduduk di sana faham dalam Bahasa Kebangsaan daripada faham dalam bahasa Inggeris.

Dr Tan Seng Giaw: Tuan Yang Dipertua, kalau Kerajaanlah yang mengumumkan bahawa bahasa Malaysia ini suatu bahasa pengantar, bahasa *lingua franca*, maka Kementerian yang berkenaan hendaklah membuat penyiasatan yang teliti untuk mendapat angka-angka yang ditanya tadi. Kalau hendak DAP membuat demikian berilah tampuk pemerintahan itu kepada DAP untuk memegang teraju Kerajaannya. Kalau begitu janganlah kita menyoal begitu, kepada Kementerian itu yang patut ditujukan.

Tuan Yang Dipertua, di negeri Sarawak misalnya terdapat 18% orang-orang keturunan Melayu, yang lainnya bangsa lain dan dari segi bilangan orang-orang di negeri Sarawak misalnya, orang-orang bukan Melayu tidak mempunyai peluang untuk bertutur dalam Bahasa Malaysia, itu satu hakikat, sebab itu saya berpendapat Kerajaan terutamanya Kementerian Pelajaran hendaklah mempertingkatkan usaha-usaha untuk membolehkan orang-orang di Sarawak dan Sabah mempunyai peluang bertutur dalam Bahasa Malaysia, bahasa tempat penggunaannya tidak boleh ditinggikan tarafnya dan adalah menjadi sia-sia sahaja kalau kita mempelajari bahasa Peranchis misalnya, tidak ada mempunyai peluang untuk bertutur, lambat-laun hilang, serahkan kepada cikgu sahaja. Itulah masalah di Sarawak dan Sabah; nampaknya ada persetujuan daripada Timbalan-timbalan Menteri daripada Sarawak dan Sabah tadi

Setiausaha Parlimen Kementerian Perusahaan Awam (Tuan Hussein bin Mahmud): (*Bangun*)

Timbalan Yang Dipertua: Ya, Yang Berhormat!

Tuan Hussein bin Mahmud: Apabila Yang Berhormat dari Kepong menyatakan angka 18%, adakah beliau bermaksud bahawa hanya 18% itu sahaja yang pandai dan mampu bertutur dalam Bahasa Malaysia?

Dr Tan Seng Giaw: Tuan Yang Dipertua, ini bukan bermakna hanya 18% yang fasih dalam Bahasa Malaysia—bahasa Melayu kerana loghat Kelantan pun ada, loghat Terengganu pun ada, kemudian loghat Sarawak pun ada. Dalam Bahasa Malaysia, saya tidak tahu berapa peratus yang fasih, cuma saya tahu 18% itu keturunan orang-orang Melayu, itu sahaja

Tuan Yang Dipertua, dari segi

Tuan Leo Michael Toyad: (*Bangun*)

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat, dia minta jalan.

Tuan Leo Michael Toyad: Tuan Yang Dipertua, saya ingin minta penjelasan dari segi mana Ahli Yang Berhormat dari Kepong mendefinisikan keturunan Melayu.

Dr Tan Seng Giaw: Tuan Yang Dipertua, definisi ini susah kita hendak sebutkan di sini kerana ada wakil-wakil Barisan Nasional yang menyebutkan tentang national identity. Yang sebenarnya Malaysia adalah sebuah negara berbilang kaum, sebuah negara masyarakat majmuk, kita tidak boleh berbanding seperti Korea yang hampir semuanya orang-orang Korea, Jepun yang hampir semuanya orang-orang Jepun, memang tidak boleh dibanding. Kalau kita pergi ke Kanada, mereka bertutur dalam bahasa Inggeris dan bahasa Peranchis bukan bahasa Kanada.

Tuan Daud bin Dato' Haji Taha: Bolehkah Yang Berhormat dari Kepong beritahu berapa banyak orang puteh dalam negara Malaysia ini?

Dr Tan Seng Giaw: Tuan Yang Dipertua, ini terkeluar daripada apa yang kita bincangkan hari ini (*Ketawa*).

Tuan Yang Dipertua, kalau kita mempunyai hasrat dan kita akan berusaha untuk memperindungi dan menggalakkan penggunaan Bahasa Malaysia di Sarawak dan Sabah, sambil itu kita hendaklah memelihara bahasa-bahasa yang lain seperti bahasa Kadazan, Bidayuh, Iban, Murut dan sebagainya. Ada usaha untuk memupuk ataupun memelihara bahasa-bahasa yang saya sebutkan itu.

Tuan Hussein bin Mahmud: Saya merujuk kepada Peraturan Mesyuarat 36 (1), yang kita bincangkan sekarang ialah pindaan Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67. Rasa saya soal bahasa-bahasa lain tidak sepatutnya ditimbulkan. Saya harap Tuan Yang Dipertua dapat memberi ruling kepada Ahli Yang Berhormat dari Kepong supaya jangan terlalu jauh sangat menyeleweng.

Timbalan Yang Dipertua: Seberapa yang boleh tumpukan kepada tajuk dalam Rang Undang-undang ini.

Dr Tan Seng Giaw: Nampaknya orang-orang Kelantan pun begitu dengan loghat Kelantannya (*Ketawa*).

Tuan Yang Dipertua, saya hendak memberi suatu contoh di sini, di negara Indonesia banyak cerita-cerita panjang yang ditulis oleh keturunan Tionghua. Dengan masa yang cukup sama ada di Dewan yang mulia ini ataupun di luar, kita akan mempunyai ramai orang bukan Melayu yang lebih fasih, lancar dan mahir daripada saya untuk bertutur dan menulis dalam Bahasa Malaysia sehingga saya percaya pada suatu hari akan datang kebanyakan novel-novel, cerita-cerita panjang dan pendek dan karya-karya yang lain yang akan dikarang oleh

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat, sila mengarahkan ucapan kepada Kerusi, bukan di belakang itu!

Don't get carried away, Yang Berhormat (*Ketawa*).

Dr Tan Seng Giaw: Nampaknya Tuan Yang Dipertua benar-benar mengikut tata-tertib.

Timbalan Yang Dipertua: Memang betul (*Ketawa*).

Dr Tan Seng Giaw: Saya mempercayai kebanyakan novel-novel, cerpen-cerpen, puisi-puisi, pantun-pantun dan karya-karya yang lain dalam Bahasa Malaysia di negara ini akan direka, dikarang dan ditulis oleh orang-orang bukan Melayu di negara ini. Dengan ini saya menyeru kepada Kerajaan supaya apabila kita hendak melaksanakan dasar Bahasa Malaysia di Sarawak dan Sabah, kita hendaklah melaksanakan dengan lebih berwaspada, lebih berhati-hati dan memahami sensitivity yang wujud di negeri-negeri tersebut. Baiklah kita menggunakan cara dengan air yang dingin juga yang dapat memadam api.

Akhirnya, setelah 13 tahun pelaksanaan sistem Bahasa Malaysia kita berharap semua rakyat fasih dalam Bahasa Jiwa Bangsa ini. Kini semua murid sekolah fasih dalam bahasa rasmi di Semenanjung Malaysia. Dengan kejayaan penggunaan bahasa di Semenanjung dapatlah kita bangga.

Setelah 13 tahun pelaksanaan sistem Bahasa Malaysia, kita berharap semua rakyat bersatu-padu akan tetapi kefasihan bahasa hanya memperatkan hubungan di antara mereka yang kerdil. Kini polarisasi kaum bertambah buruk kerana pelaksanaan dasar yang melulu.

Setelah hanya 7 tahun pelaksanaan sistem Bahasa Malaysia murid-murid di Sabah dan Sarawak baru memasuki Tingkatan I. Di Parlimen Malaysia kini Rang Undang-undang bagi meminda Akta Bahasa Kebangsaan, 1963/67 baru siap. Bagaimana dapat kita mengelakkan huru-hara.

Setelah hanya 7 pelaksanaan sistem Bahasa Malaysia rakyat biasa di Sabah dan Sarawak terpaksa menginsafi langkah-langkah penggunaan bahasa bagai kilat pantas. Surat menyurat dan hubungan di antara pejabat-pejabat Kerajaan dengan orang ramai menjadi sia-sia. Apakah perpaduan rakyat dengan langit runtuh, bumi cair?

Setelah hanya 7 tahun pelaksanaan sistem Bahasa Malaysia setengah Ahli-ahli Yang Berhormat Semenanjung bertelatah memaki-hamun rakyat Sabah dan Sarawak menurut sensitivity agama dan latar belakang. Rakyat di situ merasa tersinggung dan menghairankan mereka merasa Semenanjung menjajah Sabah dan Sarawak.

Tuan Hussein bin Mahmud: Tuan Yang Dipertua, saya ingin penjelasan, kalau Yang Berhormat dari Kepong bersetuju . . .

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat itu sudah duduk.

Tuan Hussein bin Mahmud: Kalau beliau bersetuju, sekejap tadi beliau telah menyatakan bahawa telatah beberapa orang Ahli Dewan Rakyat di dalam Dewan ini daripada Semenanjung yang memaki-hamun rakyat Sabah dan Sarawak. Tolong qualify, dengan izin, apakah yang dimaksudkan dengan rakyat ini, adakah terhadap beberapa orang di Dewan ini ataupun seluruh rakyat Sabah dan Sarawak?

Dr Tan Seng Giaw: Tuan Yang Dipertua, soal itu tidak berbangkit, cuma rakyat dari Sabah, rakyat dari Sarawak.

Tuan Hussein bin Mahmud: Saya merujuk kepada Peraturan Mesyuarat 36 (10) (b) yang mengatakan bahawa adalah salah pada peraturan menggunakan perkataan-perkataan yang membangkitkan perasaan melawan

kuasa Kerajaan. Oleh sebab Ahli Dewan Rakyat daripada Barisan Nasional adalah daripada parti Kerajaan mungkin termasuk barisan Menteri dan sebagainya, kata-kata tadi secara langsung atau tidak langsung boleh mendorong perasaan yang tidak baik sahabat-sahabat kita di Sarawak dan Sabah yang innocent terhadap Kerajaan.

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat, beri penjelasan atas perkara ini. Saya beri peluang kepada Ahli Yang Berhormat untuk memberi penjelasan dahulu.

Dr Tan Seng Giaw: Jadi, ada yang melemparkan perkataan tidak taat setia, satu maki hamun . . .

Tuan Hussein bin Mahmud: Saya sebenarnya kasihan kepada Yang Berhormat yang mungkin beliau tidak begitu faham Bahasa Malaysia. Dengan istilah rakyat Sabah dan Sarawak ini ertinya seluruh rakyat Sabah dan Sarawak. Ini yang saya minta "clarify" kerana kalau ini yang dimaksudkan ini adalah satu perkara yang amat tidak betul. Kalaulah ini tidak dimaksudkan tolong perbetulkan. Itu sahaja saya minta.

Dr Tan Seng Giaw: Tuan Yang Dipertua, ini tidak dimaksudkan seluruh rakyat.

Timbalan Yang Dipertua: Itu penjelasannya. Cukup. Teruskan Yang Berhormat.

Dr Tan Seng Giaw: Tuan Yang Dipertua, setelah 25 tahun negara kita mencapai kemerdekaan pemimpin-pemimpin Barisan sentiasa melau- laungkan perpaduan rakyat. Andainya langkah-langkah pelaksanaan Bahasa Malaysia diselubungi dengan corak kesabaran dan timbang rasa kebanyakan karya, kamus-kamus, cerita-cerita pendek dan panjang akan direka dan dituliskan oleh berbagai keturunan rakyat Malaysia. Sekian, terima kasih.

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat dari Rantau Panjang.

4.53 ptg.

Tuan Hassan bin Haji Mohamed (Rantau Panjang): Tuan Yang Dipertua, saya suka ikut sama mengambil bahagian dalam membahaskan pindaan Akta Bahasa Kebangsaan 1963-1967 yang dibentangkan dalam Dewan yang mulia pada hari ini. Barangkali sebagai Ahli yang belum berparti, saya rasa elok saya kemukakan pendapat saya walaupun saya berada di barisan Pembangkang dan di belakang wakil Kepong yang bercakap sekejap tadi, yang saya mempunyai pandangan yang berlainan dan pendapat yang berlainan tentang pindaan Akta Bahasa Kebangsaan ini.

Pada saya, pindaan Akta Bahasa Kebangsaan ini yang dikemukakan dalam Dewan pada hari ini seharusnya bagi pihak Ahli-ahli Yang Berhormat dari Sarawak dan Sabah merasa mendapat penghormatan tinggi daripada pihak Kerajaan Malaysia yang telah mengakui keupayaan dan kemampuan mereka untuk berbicara atau berucap dalam Bahasa Malaysia sesudah Akta ini diluluskan. Walaupun kita menganggap bahawa bukan perubahan pindaan Akta Bahasa Kebangsaan ini seharusnya lama baru hendak dikemukakan tetapi 20 tahun lamanya sesudah Sabah dan Sarawak merdeka menerusi Malaysia, maka sudah seharusnya tempoh yang begitu lama sudah cukup untuk rakyat di Sabah dan di Sarawak terutama Wakil-wakil Yang Berhormat mempunyai keupayaan dalam berucap dan mengemukakan hujahnya dalam Bahasa Malaysia di dalam Dewan yang mulia ini dan saya ingin memberi tahu kepada saudara-saudara saya daripada Sabah dan Sarawak terutama dari pihak DAP jangan saudara malu, jangan segan sekiranya Akta ini diluluskan, bercakaplah dalam Bahasa

Malaysia walaupun dalam bentuk yang kurang sempurna kerana saudara Yang Berhormat hendaklah tahu yang bercakap dalam Bahasa Malaysia ini, walaupun daripada anggota Kabinet Kerajaan Malaysia sendiri bukannya boleh bercakap dalam Bahasa Malaysia yang fasih dan indah. Ada para Menteri yang bercakap dalam Bahasa Malaysia kadang-kadang kita wakil-wakil tidak begitu faham apa yang dicakapkan, pun begitu kita memberi penghargaan di atas kesanggupan yang Berhormat Menteri itu bercakap dan menggunakan Bahasa Malaysia dan kadang-kadang terpaksa membaca.

Ada yang saya rasa, selain daripada itu barangkali yang saya rasa tersinggung perasaan saya sebagai orang daripada Semenanjung bila Yang Berhormat dari DAP dalam hujahnya menggunakan kata-kata yang "bombastic" iaitu umpamanya dengan lulusnya atau dengan mengemukakan pindaan Akta Bahasa Kebangsaan ini seolah-olahnya pihak Semenanjung telah melancarkan satu bentuk penjajahan baru terhadap Sarawak dan Sabah. Begitu juga dalam ucapannya yang menganggap dengan terbentangnya Pindaan Akta Bahasa Kebangsaan ini sudah merupakan hari gelap bagi rakyat Sabah dan Sarawak. Ini saya rasa kata-kata yang seperti itu sudah agak lebih daripada batas yang seharusnya. Kerana saya berkesempatan dengan izin Allah, pada tahun 1961 selepas daripada diisytiharkan gagasan pembentukan Malaysia, sebulan ataupun dua bulan kemudian saya dapat melawat Sabah dan Sarawak dalam tahun 1961. Selepas itu hampir 20 tahun kemudian dengan izin Allah, saya dapat pula melawat Sabah dan Sarawak. Alangkah jauhnya perbezaan yang dicapai oleh Kerajaan Sabah dan Sarawak. Kemajuan yang mereka capai sungguh mengagumkan dan ini adalah hasil nikmat Sabah dan Sarawak duduk di dalam Malaysia.

Dengan sebab itu adalah tidak wajar sekali kalau ada Yang Berhormat menggunakan kata-kata bahawa pelaksanaan Akta Bahasa Kebangsaan ini akan merupakan satu bentuk penjajahan baru di Sabah dan di Sarawak.

Tuan Yang Dipertua, satu hal yang saya hendak singgung di sini tentang apakah perasaan seorang rakyat Malaysia terutama daripada Semenanjung yang menunjukkan begitu keikhlasannya terhadap saudara-saudara kita di Sabah dan Sarawak sehingga kita sanggup memberi 40 kerusi Dewan Rakyat kepada rakyat Sabah dan Sarawak. Dan ini satu jumlah yang bukan kecil kalau dibandingkan dengan jumlah penduduk dalam Malaysia yang ada hari ini.

Dengan sebab itu, Tuan Yang Dipertua, sekali lagi saya ulangi semoga Ahli Yang Berhormat dari pihak Pembangkang di depan saya supaya mengkaji balik kata-kata dan tuduhan yang menyinggung barangkali saya kira kalau menyinggung perasaan Barisan Nasional itu hak Barisan Nasional, tetapi saya sebagai seorang wakil rakyat dari Semenanjung merasa tersinggung dengan kata-kata bahawa kita hendak menjajah atau melancarkan satu bentuk penjajahan baru di Sabah dan Sarawak.

Tuan Yang Dipertua, satu masalah yang saya hendak sentuh di sini ialah masalah tentang pelaksanaan Bahasa Kebangsaan. Ini yang seharusnya kita titikberatkan kerana kalau masalah Bahasa Kebangsaan ini kita cuba hendak menimbulkan satu isu politik yang baru pula, masalah bahawa ini telah ditelan oleh sejarah. Kita semua seluruh rakyat sudah terima Bahasa Kebangsaan sebagai bahasa rasmi yang tunggal dalam Malaysia hari ini. Tidak perlu lagi kita timbul dan menjadikan masalah bahasa satu isu politik yang menyemarakkan kembali api perkauman dalam negara kita.

Jadi, yang saya hendak titikberatkan, ialah tentang pelaksanaan Bahasa Kebangsaan. Saya minta dalam Dewan yang mulia ini terutama bagi pihak Kementerian Pelajaran ataupun pihak Jabatan Perdana Menteri supaya dapat membentuk sebuah jawatankuasa yang menjadi sebagai pengawas tentang hal pemakaian dan penggunaan Bahasa Malaysia dalam negara kita sekarang ini. Kerana kita tengok kalau dulu Dewan Bahasa dan Pustaka memainkan peranan penting mengawasi kedudukan pemakaian dan penggunaan Bahasa Malaysia tetapi sekarang Dewan Bahasa dan Pustaka nampaknya lebih menumpukan perhatiannya kepada menerbitkan buku-buku pengetahuan untuk menampung keperluan anak-anak kita di Sekolah. Jadi, ini saya minta kepada pihak Jabatan Perdana Menteri sekali lagi supaya membentuk jawatankuasa pengawas untuk menghalusi tentang sejauh mana pemakaian Bahasa Kebangsaan di tiap-tiap Kementerian, termasuk sikap operator-operator telefonnya, pegawai-pegawainya, ucapan-ucapan pegawainya dalam merasmikan sesuatu majlis dan persuratan; perhubungan surat menyurat dan lain-lain lagi supaya kita mahu Bahasa Kebangsaan digunakan dengan sepenuhnya sebagai bahasa rasmi yang tunggal dalam negara Malaysia.

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat dari Bagan Datok.

5.03 ptg.

Tuan Yahya bin Haji Zakaria (Bagan Datok): Tuan Yang Dipertua, saya bangun untuk mengambil bahagian dalam membahaskan Rang Undang-undang untuk meminda Akta Bahasa Kebangsaan 1963/67 ini. Oleh kerana saya bersetuju dengan Ahli Yang Berhormat yang baru sahaja bangun berucap tadi sebagai seorang penyokong ataupun sebagai seorang Ahli Parlimen Barisan Nasional saya

rasa amat tersinggung dengan ucapan-ucapan yang baharu sahaja diberikan oleh Ahli Yang Berhormat wakil dari Kepong dan juga parti Pembangkang.

Oleh kerana beliau sangat begitu bijak menggunakan bidalan dan peribahasa Melayu yang begitu indah dan tajam tetapi pada kesimpulannya tidak mengetahui maknanya yang sebenar. Beliau telah menuduh bahawa anggota-anggota Parlimen daripada Barisan Nasional sama ada daripada Semenanjung Malaysia ataupun daripada Sarawak berlagak bongkak dan sombong. Apakah yang ada bongkak dan sombong kepada rakan-rakan saya yang bangun menerangkan ataupun menyokong Rang Undang-undang Bahasa Kebangsaan yang dibentangkan sekarang ini. Kalau adapun barangkali tadi rakan saya Ahli Yang Berhormat dari Gerik berucap dengan begitu hebat, ini adalah kerana tindak tanduk daripada ucapan yang dibuat oleh wakil Pembangkang dari Bandar Kuching. Kalau tidak Ahli Yang Berhormat itu tidak akan berucap seperti itu dan juga saya akan memberi kata-kata dan menerangkan sejauh manakah ucapan-ucapan yang telah disarankan oleh Ahli-ahli Berhormat dari Kepong tadi yang begitu menuduh sehinggakan Kerajaan Barisan Nasional daripada Kerajaan Pusat dituduh sebagai satu penjajah kolonial bentuk baru untuk menjajah Sabah dan Sarawak. Perkataan-perkataan ini akan termaktub, akan tercatat di kertas ataupun di Parlimen dan akan dibaca oleh anak cucu lima puluh, seratus dan dua ratus tahun yang akan datang. Jadi, saya minta kepada wakil-wakil daripada Pembangkang berhemat-hematlah kalau hendak mengeluarkan perkataan-perkataan di dalam Dewan Rakyat ini.

Saya berdiri di sini menyangkal dan menafikan sama sekali apa yang diperkatakan oleh pihak Pembangkang itu yang mana Kerajaan bersikap

zalim dan sebagainya yang mana menyatakan tadi “belum duduk sudah berlunjur”, yang mana menyatakan bahawa pelaksanaan Akta Bahasa Kebangsaan ini sekelip mata. Tetapi beliau juga menerangkan bahawa perkara pelaksanaan bahasa ini sudah berjalan tujuh tahun. Perkataan “sekelip mata” dengan “tujuh tahun” dapat kita ertikan bersama, dapat kita menung dan dapat kita fahami bersama. Dan saya telah membaca di dalam apa yang diterangkan seorang Ahli Parlimen kalau tidak silap daripada Kinabatangan telah empat kali menyuarakan di dalam Parlimen ini supaya perkara bahasa ini diperluaskan kepada Sabah dan Sarawak tetapi tidak dilaksanakan oleh Kerajaan. Sebagai seorang Ahli Parlimen yang baru kalau boleh saya berkata, saya berasa amat dukacita di atas pelaksanaan Akta Bahasa ini ke Sabah dan Sarawak terlalu lewat dilaksanakan. Kita sudah mencapai kemerdekaan 27 tahun.

Tadi, Ahli Yang Berhormat dari Gerik menyatakan Jepun memerintah negara kita tiga tahun lapan bulan melaksanakan bahasanya dengan cara perintah sahaja, tetapi apabila Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri membawa Rang Undang-undang pindaan Akta Bahasa Kebangsaan ini di Parlimen untuk diluluskan, parti Pembangkang menyatakan Rang Undang-undang Bahasa ini tidak berperlembagaan. Yang mana yang berperlembagaan? Saya hendak bertanya. Adakah dengan cara Kerajaan mencadangkan kepada Yang di-Pertuan Agong kemudian Yang di-Pertuan Agong mengisytiharkan sahaja Rang Undang-undang, tidak payah bawa ke dalam Dewan Rakyat. Itu berperlembagaan! Adakah itu? Saya rasa Kerajaan cukup berperlembagaan menjalankan dasar-dasar, bertimbang rasa, bertolak ansur sampai 20 tahun baru hendak dilaksanakan. Akta Bahasa ini untuk diperluaskan di Sabah dan Sarawak

dengan tidak ada lain tujuan yang begitu ikhlas dan begitu jujur adalah untuk menyatupadukan seluruh rakyat di dalam negara kita. Untuk pertamanya, kita menguatkan undang-undang ini supaya bersatupaduan di antara Wakil-wakil Rakyat daripada Pembangkang dan Barisan Nasional ini dapat dipersatupadukan. Ini saya merasakan, bukan saya menyatakan daripada Pembangkang itu tidak boleh bertutur bahasa Inggeris kerana undang-undang membenarkan; tetapi sebagai seorang Ahli Dewan Rakyat daripada negara Malaysia apabila salah seorang Ahli Pembangkang bercakap bahasa Inggeris ataupun daripada pihak Barisan Nasional sendiri bercakap bahasa Inggeris seolah-olah saya rasa berada di dalam Dewan Rakyat di London, bukan di Malaysia. Inilah dia perasaan saya.

Tuan Yang Dipertua, kalau pihak Pembangkang ada menyatakan latar belakang sejarah negeri Sabah dan Sarawak masuk ke Malaysia dan sebagainya kita semua juga harus menginsafi pengorbanan-pengorbanan yang telah dibuat sepertimana yang dikatakan oleh sahabat saya Ahli Yang Berhormat dari Gerik pengorbanan yang dikorbankan oleh kaum Melayu ataupun orang Melayu. Semasa penjajah Inggeris menjajah negeri ini, buku-buku pelajaran yang dipelajari di sekolah ada tertera dalam pelajaran Ilmu Alam (Geography) menunjukkan peta Persekutuan Tanah Melayu. Tetapi hari ini sudah habis. Dengan munculnya Malaysia perkataan dalam peta dunia (world map) hilang perkataan “Tanah Melayu” tetapi bangsa Melayu sanggup hilang maruahnyanya sebagai sebuah negara dalam dunia ini kerana tidak lain dan tidak bukan biar hilang perkataan bangsa “Melayu” seperti kata Hang Tuah: “Takkan Melayu hilang di dunia”. Sekarang Melayu sudah hilang di dunia, tetapi dengan kerana perpaduan semua kaum di dalam negara Malaysia, kita redha atau

kita benarkan perkataan “negara Malaysia”. Bukan sahaja negara kita hilang, bahasa Melayu hilang digantikan dengan Bahasa Malaysia yang dipunyai oleh orang Cina, orang India, orang Melayu, orang Kadazan, orang Sarawak, orang Panjabi dan orang apa sahaja yang menjadi warganegara negeri ini yang berhak kepada Bahasa Malaysia. Inilah yang harus difahami, harus diinsafi kepada semua warganegara di dalam Malaysia.

Saya sangat bersetuju dengan Yang Berhormat yang tidak berparti yang baharu bercakap tadi iaitu Ahli Rantau Panjang. Sekarang ini sudah sampai masanya kita tidak mahu lagi mengatakan soal bahasa ini menjadi satu isu tetapi kita ingin menyarankan kepada Kerajaan dan bukan sahaja kepada Kerajaan, kepada swasta, kepada Pembangkang dan kepada semua rakyat di dalam negara ini harus melipatgandakan usaha penggunaan bahasa ini bukan sahaja di Sabah dan Sarawak tetapi dalam negara Malaysia kita sendiri pun harus dipertingkatkan lagi penggunaannya.

Sebagaimana contoh kita tengok TV Malaysia—Pembaca-pembaca Berita. Sekarang ini sudah tidak ada orang Melayu untuk membaca Berita. Harjit Singh daripada orang Panjabi begitu petah berbahasa Malaysia. Ini harus kita sanjung tinggi kepada RTM. Begitu juga kepada Kementerian Pelajaran.

Saya ingin menyarankan kepada Kementerian Pelajaran supaya benar-benar, bersungguh-sungguh menyatupadukan ataupun mengkoodinasikan antara bahagian-bahagian di dalam Kementerian tersebut yang saya dapat tahu untuk menyatupadukan ataupun memperluaskan penggunaan Bahasa Malaysia ini ada 12 bahagian di Kementerian tersebut. Dalam tiap-tiap bahagian ada pula dengan Ketua-ketua Bahagian, misalnya Ketua Bahagian Latihan

Guru, Bahagian Bahasa, Bahagian Sekolah-sekolah, Bahagian Kurikulum.

Di Pejabat-pejabat Pelajaran Negeri juga ada Ketua-ketua Bahasanya dan begitu juga bahagian-bahagian badan berkanun seperti di Universiti-universiti dan sekarang Kerajaan pula barangkali yang dicadangkan oleh Yang Berhormat dari Rantau Panjang tadi, Kerajaan sudahpun memulakan untuk mengadakan Pusat Bahasa, begitu juga maktab-maktab dan lain-lain. Jadi, ini mahulah disatukan supaya tidak bercanggah di mana terdapat kalau sekiranya perkara ini benar. Kementerian Pelajaran mengutarakan bahasa standard cara lama, Dewan Bahasa dan Pustaka mengutarakan bahasa standard cara universal, manakala universiti-universiti pula menggunakan bahasa standardnya mirip kepada bahasa Indonesia iaitu Belanda. Inilah yang menjadi masalah 50 atau 100 tahun yang akan datang. Kita tidak dapat menyatukan satu nilai ataupun satu standard bahasa yang digunakan oleh seluruh Malaysia ataupun seluruh negara-negara ASEAN ataupun keseluruhan dunia.

Tuan Yang Dipertua, kalau hendak dikira apabila sesuatu perkara yang dirancang oleh Kerajaan ini kita tidak hairanlah ada seorang dua yang membangkang itu, ini dan sebagainya, ini memanglah perkara biasa. Tetapi apa yang kita pentingkan ialah hasrat benar-benar menyedari hakikat menginsafi hakikat yang sebenar-benarnya. Saya berasa insaf bukan sahaja daripada parti Pembangkang, ada juga segelintir satu dua orang Melayu yang bolehlah saya katakan berwajah, bersifat Melayu tetapi dengan penjajah Inggeris menjajah negeri kita ini, mereka telah dapat mencapai ke tahap yang tinggi lebih daripada orang Melayu itu sendiri. Ini bukanlah ramai tetapi seorang berdua apatah lagi kalau orang Melayu itu sudah beristerikan orang putih—orang

Inggeris maka lagaknya bukan sahaja dia bercakap dalam bahasa Inggeris, cara hidupnya pun cara Inggeris, di rumah bela anjing besar. dalam rumah ada bar untuk minum, tiap-tiap pagi minum arak, orang inilah yang membangkang Akta-akta yang semacam ini. Ini memang terdapat dan ini memang ada. Memang tidak dinafikan tetapi mulai daripada hari ini insaf, insaf seinsaf-insafnyalah bahawa keberanian Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri dan Kerajaan Barisan Nasional mengemukakan pindaan Akta Bahasa ini bukanlah untuk memulakan Bahasa Kebangsaan atau Bahasa Malaysia, tetapi sebagai melaksanakan bahasa yang sudahpun diterima oleh semua rakyat di dalam negara Malaysia ini.

Maka dengan harapan itu, Tuan Yang Dipertua, saya menyokong pindaan Rang Undang-undang Bahasa yang sedang dibentangkan ini.

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat dari Kinabalu.

5.17 ptg.

Tuan Mark Koding (Kinabalu): Tuan Yang Dipertua, masalah yang kita kena putuskan pada hari ini dalam Rang Undang-undang ini yang bermaksud memperluaskan penggunaan Bahasa Malaysia ke negeri Sabah dan Sarawak dan juga mensekukan ataupun menyamakan taraf penggunaan bahasa Inggeris oleh Ahli-ahli daripada Sarawak dan Sabah dengan Ahli-ahli dari Semenanjung di dalam Dewan Parlimen. Soalnya sama ada masanya sudah tiba untuk kita mempertimbangkan dengan tujuan meluluskan pindaan ini. Kalau kita tinjau dari segi peruntukan Perlembagaan yang khas ditujukan kepada negeri-negeri Sabah dan Sarawak iaitu Article 161 mengandungi suatu jaminan bahawa negeri-negeri itu iaitu Sabah dan Sarawak akan terus dibenarkan menggunakan bahasa Inggeris selama

sekurang-kurangnya ditetapkan minima 10 tahun dan kiraan 10 tahun ini bermula daripada Hari Malaysia. Kalau dikira sekarang negeri Sabah dan Sarawak mencapai kemerdekaan melalui Malaysia iaitu daripada 16hb September 1963 sudah 20 tahun, Tuan Yang Dipertua.

Dalam kes Sabah khusus di mana dalam tahun 1973, Dewan Undangan Negeri telah meluluskan satu pindaan kepada Enakman Bahasa Kebangsaan. Dan dalam tahun yang sama Dewan Undangan Negeri juga telah meluluskan pindaan kepada Perlembagaan Negeri dengan memasukkan Article 11 (a) yang bermaksud bahawa dalam Urusan Mesyuarat Jawatankuasa Kabinet hanya Bahasa Malaysia yang digunakan. Dalam Mesyuarat Dewan Undangan Negeri Bahasa Malaysia juga digunakan walaupun keadaan pada hari ini bahasa Inggeris masih juga dibenarkan. Jadi, pada pendapat saya masa yang sudah berlanjutan 20 tahun ini sepatutnya tidak perlu bagi kita melaksanakan penggunaan dan perluasan Bahasa Kebangsaan ini. Maksud saya, sepatutnya kita tidak perlu sampai kepada jangka masa panjang 20 tahun untuk mengambil tindakan melaksanakan Bahasa Kebangsaan ini.

Dalam hubungan kedudukan di Negeri Sabah, Kerajaan Negeri Sabah telah mengakui akan kemantapan penggunaan Bahasa Malaysia di negeri Sabah dalam masa 10 tahun daripada Hari Malaysia dan kalau ditinjau tuduhan-tuduhan daripada parti Pembangkang mengatakan bahawa Rang Undang-undang ini tidak berperlembagaan. Saya suka bertanya dalam aspek mana pindaan ini tidak berperlembagaan? Pihak Pembangkang menyebut bahawa Rang Undang-undang ini dibuat tanpa perundingan ataupun, dengan izin, consultation dengan Kerajaan-kerajaan Negeri Sabah dan Sarawak, tetapi saya berpendapat bahawa Rang Undang-undang ini sesungguhnya

berperlembagaan. Macam mana tidak? Di Dewan yang mulia ini pun cukup Ahli-ahli daripada Sabah dan Sarawak yang akan menyokong pindaan ini dan dalam hal Sabah sendiri sudah lama menerima soal pengluasan penggunaan Bahasa Kebangsaan. Jadi soal-soal referendum tidak perlu sama sekali oleh kerana wakil-wakil yang dipilih dalam Dewan Undangan Negeri dan Dewan yang mulia ini mewakili hasrat rakyat di negeri Sabah bahawa referendum itu tidak perlu; cukuplah, memadai dengan mereka di Dewan Rakyat dan di Dewan Undangan Negeri menyuarakan persetujuan bahawa pengluasan penggunaan Bahasa Kebangsaan ini dikuatkuasakan.

Saya suka membawa sedikit kenyataan yang berlaku di kawasan saya di mana dikira agak terpencil juga, di mana di kawasan saya lebih kurang 90% berasal daripada keturunan suku kaum Dusun yang mana ada di kalangan kami yang gemar dipanggil Kadazan; saya sendiri, Tuan Yang Dipertua, gemar disebut Dusun. Di Ranau, di mana daerah saya berasal. Sekolah Menengah Kerajaan Mat Salleh, mengambil sempena nama pejuang Sabah—Mat Salleh, dalam tahun 1978 apabila pada pertama kalinya SRP diperkenalkan, pencapaian murid-murid di sana merupakan yang kedua terbaik di seluruh Sabah (*Tepuk*), suatu kawasan yang terpencil di mana murid-murid sekolah adalah daripada suku keturunan Dusun dan bukan Melayu. Ini membuktikan bahawa orang Sabah generasi muda berkemampuan menggunakan Bahasa Malaysia ini dengan begitu mantap sekali.

Satu lagi contoh, Tuan Yang Dipertua, di daerah yang sama yang disebut “daerah di bawah angin” bukan “land below the wind”—Ranau, di bawah kaki Gunung Kinabalu, di situ saya suka mempelawa Ahli-ahli DAP untuk pergi ke kedai-kedai Cina dan cuba bertutur dalam Bahasa Cina

kepada anak peranakan, mereka semua yang mana antara ibu dan bapanya adalah suku keturunan Cina dan sebaliknya adalah orang Dusun, bahasa perhubungan di dalam rumah bukan Cina dan bukan Dusun, tetapi Bahasa Malaysia. Begitu juga halnya di Penampang, di Kota Belud, di Keningau, saya boleh menjemput mana-mana Ahli, bila-bila masa, Ahli daripada Sabah untuk menyokong ataupun memperkuat dakwaan itu. Jadi dimanakah hakikat, dimanakah kebenaran tuduhan mengatakan bahawa di Sabah dan Sarawak penggunaan Bahasa Malaysia ini belum lagi luas.

Tuan Yang Dipertua, dalam ceramah-ceramah yang diadakan di kampung-kampung di mana para hadirin adalah kesemuanya daripada suku keturunan Dusun di kawasan saya, saya jarang-jarang sekali menggunakan bahasa Dusun dan apabila mereka mengemukakan soalan dalam dialog, kesemua soalan itu adalah dalam Bahasa Malaysia dan bukan Bahasa Cina, bukan bahasa Dusun, bahasa Inggeris langsung tak ada (*Tepuk*), padahal mereka ini ada bahasa ibunda iaitu bahasa Dusun. Di dalam rumah sendiri, seperti saya kalau saya bercakap dengan ibubapa saya atau adik dan abang saya, tidak pernah menggunakan sepatah pun bahasa Inggeris tetapi dapat juga bercakap dalam Bahasa Malaysia walaupun kurang fasih, walaupun ada kepincangan. Maksud saya, orang-orang Dusun sekarang dan suku kaum bumiputera bukan Melayu di Sabah sekarang ini kalau ada kecitaan terhadap Bahasa Malaysia, kemampuan untuk mempelajari bahasa itu akan dapat membuktikan kepada negara ini bahawa Bahasa Malaysia sesungguhnya bahasa perpaduan.

Tuan Yang Dipertua, saya kesal apabila mendengar setelah beberapa tahun kita merdeka, di Semenanjung ini pun masih ada lagi Ahli-ahli yang

kurang fasih dalam Bahasa Malaysia, sama ada mereka itu sengaja tidak mahu mempelajari atau benar-benar tidak mempunyai bakat untuk menguasai Bahasa Malaysia ini, saya tidak tahu, tetapi di mana ada kemahuan di situ ada jalan dan kejayaan, nescaya mendapat kejayaan.

Saya suka membawa satu cadangan ataupun saranan, Bahasa Malaysia ini kita akan hanya dapat betul-betul menerima pengertian Bahasa Malaysia cuma dengan cara bertutur dalam bahasa itu dan membaca karya-karya dalam Bahasa Malaysia dan menulis dalam karya-karya dalam Bahasa Malaysia tetapi saya tahu intelek-intelek daripada DAP memandang rendah terhadap buku-buku novel tulisan, barangkali Shahnnon Ahmad dalam "Ranjau Sepanjang Jalan" atau sebagainya kerana tidak setaraf dengan taraf pelajaran mereka.

Kalau benar perkara ini berlaku alangkah sedihnya, alangkah marahnya Ahli-ahli Wakil Rakyat mengabaikan tugas. Tidak ada gunanya, Tuan Yang Dipertua, kita cuba mempelajari Bahasa Malaysia dengan membaca tulisan-tulisan dalam bahasa Inggeris mengenai Bahasa Malaysia. Kalau kita umpamanya membaca M. B. Hooker, Reading, dengan izin, in Malay ada, walaupun kita faham sedikit sebanyak tetapi pengertian dan keseronokan memahami Bahasa Malaysia itu tidak dapat dirasai sebenarnya. Lainlah halnya kalau kita membaca Penghantar Undang-undang Adat di Malaysia, karya Dr Abdullah Sidek dalam Bahasa Malaysia, apabila kita baca dan kita perbandingkan dengan tulisan dalam bahasa British itu dan tulisan orang tempatan, nyata sekali, Tuan Yang Dipertua, bahawa tulisan, pembacaan, karya dalam Bahasa Malaysia mengenai soal-soal Bahasa Malaysia lebih berkesan dan mendatangkan banyak pengajaran,

pengetahuan, ilmu kepada kita. Jadi, maksud saya janganlah mencari-cari buku-buku tulisan Bahasa Malaysia yang mempunyai bahasa-bahasa teknologi yang dalam-dalam, saya ingat sampai bila-bila pun mereka yang bermaksud untuk menguasai Bahasa Malaysia, cita-citanya tidak akan tercapai. Hanyalah dengan mencari buku-buku yang simple sahaja, tulisan Bahasa Malaysia, peringkat demi peringkat kita pertingkatkan pembacaan dan pengetahuan. Oleh kerana dengan cara membaca sahajalah terutamanya buku-buku sastera' Melayu kerana dalam soal-soal kesusasteraan ini sebuah bidalan yang dapat diucapkan dalam setengah minit kalau dihuraiakan dalam bahasa biasa akan memakan masa sepuluh, dua puluh minit. Itulah keistimewaan Bahasa Malaysia.

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat, saya berharap ini tidak jadi kelas, darjah (*Ketawa*). Ini Dewan Rakyat.

Tuan Mark Koding: Maksud saya, Tuan Yang Dipertua, sepatutnya Ahli-ahli yang masih lagi belum fasih, termasuk saya juga, kita sama-sama mencari jalan dan cadangan yang saya buat itu tadi, saya berpendapat satu-satunya jalan kita dapat menguasai Bahasa Malaysia.

Tuan Yang Dipertua, Ahli-ahli Parlimen daripada Sabah yang hampir-hampir kesemuanya daripada golongan muda dapat menguasai Bahasa Malaysia walaupun saya ulangi sekali lagi, ada terdapat kepincangan tetapi dapat menyampaikan maksud dan memadailah kalau ada taraf yang begitu. Jadi, sebagai wakil Rakyat, kami semua mewakili standard Bahasa Malaysia di negeri Sabah, jadi cukuplah suatu bukti yang Ahli-ahli Parlimen daripada Sabah dan Sarawak dapat berbicara, bertutur dalam Bahasa Malaysia dengan cukup sempurna sebagai suatu bukti bahawa tidak perlulah kita buat referandum

itu yang dicadangkan oleh DAP. Ada cukup wakil di sini dan kita bergantung harap kepada mereka ini untuk menjalankan kewajipan masing-masing.

Dengan itu, Tuan Yang Dipertua, saya sesungguhnya menyokong Rang Undang-undang (Pindaan) ini.

Timbalan Yang Dipertua: Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka.

5.35 ptg.

Tuan Lim Kit Siang (Kota Melaka): Tuan Yang Dipertua, dalam dua hari ini Ahli-ahli Yang Berhormat daripada Barisan, baik pun daripada Semenanjung atau Sabah dan Sarawak ada menumpukan serangan mereka terhadap Ahli-ahli DAP daripada Kuching, Ahli Yang Berhormat dari Sibu dan Ahli Yang Berhormat dari Sandakan oleh kerana menentang Rang Undang-undang di hadapan kita dan ramai Ahli-ahli Yang Berhormat daripada Barisan pun ada membuat satu gambaran seolah-olah parti DAP menentang Bahasa Malaysia sebagai bahasa rasmi dan kebangsaan dan ada juga beberapa Ahli Yang Berhormat ada mengecam bahawa DAP atau ahli-ahli kita dari Kuching, Sibu dan Sandakan tidak taat-setia kepada negara kita.

Saya rasa sangat kesal bahawa adalah Ahli-ahli Yang Berhormat yang ada ambil sikap yang begitu tidak rasional, yang tidak mahu menerima hujah-hujah yang waras yang ada dikemukakan oleh rakan saya daripada Sabah dan Sarawak.

Hujah-hujah pertama yang mustahak ialah bahawa Rang Undang-undang ini untuk memperluaskan dan meminda Akta Bahasa Kebangsaan sepatutnya mendapat consultation dan persetujuan rakyat daripada Sarawak dan Sabah sebelum dibentang di Dewan yang mulia ini.

Sarawak dan Sabah masuk Malaysia di tahun 1963 daripada keadaan yang khas yang masa itu pun ada menimbulkan banyak ketegangan pembantahan daripada lapisan orang-orang rakyat di Sabah dan Sarawak oleh kerana mereka antara beberapa sebab takut bahawa dalam Malaysia mereka akan didominasi oleh Semenanjung Malaysia dan sampai hari ini pun masih ada fikiran-fikiran di kedua-dua negeri ini mengenai dominasi peranan Semenanjung Malaysia dalam perkara-perkara dan masalah-masalah di kedua-dua negeri ini.

Tuan Yang Dipertua, integrasi nasional di Malaysia harus melibatkan bukan sahaja mengintegrasikan rakyat yang berbeza-beza keturunan, tetapi territorial integration khususnya antara Malaysia Barat dan Malaysia Timur dan tentulah proses integrasi nasional akan lebih berkesan dan lebih berjaya.

Kalau sebelum satu Rang Undang-undang seperti yang ada di hadapan kita dibentang kepada Dewan yang mulia ini dapat consultation dan persetujuan rakyat kedua-dua negeri ini oleh kerana apa yang terlibat ialah subject yang khas untuk kedua-dua negeri sebelum memasuki untuk menubuhkan Malaysia.

Tuan Yang Dipertua, daripada segi kepentingan national integration dan perpaduan nasional, kita perlu ingat bukan sahaja perkataan Perlembagaan tetapi semangat Perlembagaan pun patut dihormati dan itulah satu sebab yang besar kenapa ada keraguan-keraguan dan tentangan terhadap Rang Undang-undang di hadapan kita, bukan oleh kerana sesiapa yang menentang Bahasa Malaysia sebagai Bahasa Rasmi dan Bahasa Kebangsaan. Di sini saya rasa perlu bagi pihak Ahli dan bagi pihak parti saya untuk menitikberatkan bahawa parti saya menyokong tanpa syarat kedudukan Bahasa Malaysia sebagai Bahasa Rasmi dan Bahasa

Kebangsaan, tetapi masalah yang dihadapi oleh kedua-dua negeri ialah sama ada Bahasa Inggeris patut diteruskan untuk satu masa, satu tempoh lagi supaya hak-hak dan aspirasi rakyat di Sarawak dan Sabah boleh dapat disalurkan, boleh dapat representation yang efektif baik pun di peringkat Parlimen ataupun di peringkat Dewan Undangan Negeri.

Saya rasa ini satu soalan yang patut dikemukakan kepada rakyat di Sarawak dan rakyat di Sabah dahulu dan kalau rakyat Sabah dan rakyat Sarawak merasakan sebagai contoh memerlukan satu tempoh untuk melanjutkan penggunaan bahasa Inggeris untuk 10 tahun atau lebih saya rasa kita patuh, kita rela menerima pandangan-pandangan itu dengan hormat dan tanpa reaksi yang sangat ekstrem dan yang sangat irrational, yang mengecap dan melebalkan sesiapa yang ada pandangan seperti itu sebagai tidak taat setia, sebagai anti-nasional dan untuk mereka yang ada buat serangan itu bahawa Ahli-ahli Yang Berhormat dari Kuching, Sandakan dan Sibu tidak taat setia oleh kerana mereka mencadangkan bahawa penggunaan bahasa Inggeris mungkin patut dilanjutkan lagi bagi satu tempoh bahawa mereka tidak taat setia. Adakah ini bererti bahawa Ahli-ahli Yang Berhormat yang buat tuduhan itu pun menuduh dan mendakwa bahawa semua Ahli-ahli Dewan Undangan Negeri di Sarawak yang membenarkan bahasa Inggeris digunakan dalam Dewan Undangan Negeri Sarawak semua tidak taat setia, termasuk pemimpin-pemimpin Barisan Nasional di peringkat negeri Sarawak?

Kalau kita mahu menggunakan hujah-hujah yang begitu irrational, kita pun boleh katakan bahawa mereka yang buat hujah-hujah seperti ini mereka tidak taat setia kepada Malaysia sebagai satu konsep di mana ada mengamalkan parliamentary democracy, di mana ada membenarkan

pandangan-pandangan yang berbeza bahawa mereka tidak taat setia kepada Malaysia yang berlandaskan atas Perlembagaan Malaysia yang membenarkan kalau disetujukan menggunakan bahasa Inggeris di Sabah dan Sarawak dilanjutkan lagi untuk satu tempoh. Mereka yang buat tuduhan itu adalah mereka tidak taat setia kepada Perlembagaan Malaysia dan kalau mereka tidak taat setia kepada Perlembagaan Malaysia mereka sendiri tidak taat setia kepada Malaysia mereka tidak taat setia kepada Malaysia.

Tuan Yang Dipertua, sebab itulah hujah-hujah yang utama ialah dalam perkara ini daripada semangat Perlembagaan, daripada semangat Federalisma bahawa patutlah sebelum Rang Undang-undang ini dikemukakan kepada Parlimen bahawa rakyat Malaysia di Sabah dan Sarawak patutlah dapat diberikan satu peluang untuk memberikan pandangan. Sungguhpun ada Ahli-ahli Yang Berhormat daripada Barisan Nasional mengatakan bahawa mereka sudah dapat mandat oleh kerana mereka dapat kemenangan dalam pilihanraya umum di tahun lepas, kita patut faham bahawa kemenangan dalam pilihanraya umum bukan satu blank—bukan satu blank cheque—yang memberikan kuasa untuk buat apa sahaja pun boleh buat, tetapi ada batas.

Kalau kita mahu sistem parliamentary democracy kekal dan berjaya, kita mesti faham hak-hak minoriti, bukan sahaja oleh kerana majoriti menang dalam pilihanraya umum boleh buat apa sahaja. Tidak boleh. Kalau kita tahu negara kita, kalau kita mahu sistem politik kita kekal, pihak majoriti pun patut menghormati pandangan-pandangan minoriti dan tidak cuba steam-rol pandangan-pandangan mereka dan mendakwa mereka ada mandat boleh buat apa sahaja. Itu salah. Selain

daripada satu isu yang ada dikemukakan kepada rakyat yang spesifik semacam ini satu referendum sama ada rakyat di Sabah dan Sarawak bersetuju bahawa Rang Undang-undang ini dikemukakan dan diluluskan barulah boleh kata ada mandat. Kalau tidak, janganlah saya harap di masa hadapan apa-apa yang dikemukakan dikatakan bahawa kami ada mandat. Itu bukan mandat. Itu adalah percubaan untuk tukar satu kemenangan kepada satu blank cheque dan kalau ada blank cheque tentulah ada salahgunakuasa dan sistem parliamentary democracy tidak boleh dikekalkan.

Tuan Mohamed Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali: (*Bangun*)

Tuan Yang Dipertua: Yang Berhormat beri jalan?

Tuan Lim Kit Siang: Oh! bila-bila.

Tuan Mohamed Tajol Rosli bin Mohamad Ghazali: Tuan Yang Dipertua, saya ingin bertanya kepada Ahli Yang Berhormat dari Kota Melaka sama ada ucapan beliau tadi mendapat mandat daripada ahli-ahli DAP yang datang daripada kawasan luar bandar kerana kita juga tahu bahawa DAP bukan hanya mewakili mereka yang tinggal di kawasan-kawasan bandar tetapi juga mereka yang tinggal di kawasan-kawasan luar bandar kerana DAP juga mempunyai cawangan DAP luar bandar?

Tuan Lim Kit Siang: Tuan Yang Dipertua, apabila saya berucap dan kemukakan pandangan di Dewan yang mulia ini kita bercakap bagi pihak parti dan termasuk ahli-ahli dan penyokong-penyokong parti kita dengan mandat untuk buat begitu, tetapi itu bukan bererti bahawa apabila Barisan Nasional menang dalam pilihanraya umum boleh datang ke sini dan mengatakan bahawa mereka ada satu blank cheque, mahu buat apa pun boleh buat. Itu lain hal.

Dalam dua hari ini saya rasa kesal bahawa Ahli Yang Berhormat rakan-rakan saya daripada Kuching, Sibuan dan

Sandakan menjadi sasaran personal attack. Saya rasa ini satu perkara yang sangat dikesali oleh kerana apabila mereka berucap di Dewan yang mulia ini mereka bercakap bukan atas kepentingan sendiri tetapi untuk mewakili fikiran-fikiran dan aspirasi rakyat dalam Sarawak dan Sabah sungguhpun dalam negeri Sabah ada "dictatorship" (*Tepuk*).

Mereka bercakap bagi pihak rakyat di Sarawak dan Sabah dan bukan untuk bahawa mereka mahu bercakap supaya mereka boleh terus bercakap bahasa Inggeris. Itu satu perkara prinsip supaya sesiapa yang dipilih daripada kawasan-kawasan negeri Sabah dan Sarawak bolehlah ada peluang yang penuh untuk melahirkan fikiran-fikiran, aspirasi dan hasrat rakyat Sarawak dan Sabah. Untuk ketiga-tiga rakan saya mungkin kalau mahu cakap dalam Bahasa Malaysia tidak begitu fasih, lebih fasih dalam bahasa Inggeris, tetapi kalau Rang Undang-undang ini diluluskan tentulah mereka akan cuba dengan sedaya-upaya untuk belajar, tetapi prinsipnya, ialah Dewan yang mulia ini tak patut untuk menidakkan hak-hak seorang Wakil Rakyat daripada Sarawak dan Sabah untuk menggunakan bahasa Inggeris oleh kerana pada keseluruhannya untuk Sarawak dan Sabah belum sampai masa sedia untuk meluluskan atau melaksanakan Rang Undang-undang ini. Kalau tidak hak-hak rakyat di Sabah dan Sarawak adalah menidakkan, sebab itu janganlah menganggap perkara ini sebagai satu perkara personal, satu perkara sendiri, untuk kepentingan sendiri.

Saya tahu sungguhpun ada Ahli-ahli Yang Berhormat daripada Barisan Nasional yang kata bahawa semua orang dalam Dewan ini fasih dalam Bahasa Malaysia selain daripada 2-3 orang ahli DAP daripada Sabah dan Sarawak. Kita tahu ini tidak benar, kita tahu di Sarawak ada Ahli-ahli Parlimen, ada Menteri pun tidak fasih dalam Bahasa Malaysia kalau mahu

nama saya boleh namakan siapa, kalau mahu cakap sendiri panggil dia berdiri untuk bercakap—tidak boleh cakap, tetapi dia diam-diam setuju oleh kerana whip cakap setuju, hati tidak setuju, tetapi oleh kerana perintah—setuju. Ini menyukarkan peranan mereka sebagai Wakil Rakyat, ini akan memastikan bahawa mereka tidak boleh menjadi Wakil Rakyat yang berkesan (effective). Tetapi oleh kerana takut, sungguhpun pengundi-pengundi mereka tidak sokong, mungkin cawangan-cawangan parti mereka tidak sokong, datang ke sini, mereka sokong—tentang hati mereka, tentang conscience mereka. Itulah kita cakapkan Semenanjung Malaysia, Sarawak dan Sabah dan sebab itulah oleh kerana latarbelakang di mana Sabah dan Sarawak bercantum, dengan wujudnya Malaysia mahulah kita serahkan perkara ini kepada rakyat Malaysia di Sarawak dan Sabah bagi mendapatkan satu consultation dan satu persetujuan sama ada masanya sudah sampai, dan janganlah ada empty mengatakan orang yang cakap begitu, tidak setia dan lain-lain.

Tuan Yang Dipertua, sebenarnya apakah tujuan Rang Undang-undang yang di hadapan kita sekarang ini dibentangkan? Oleh kerana hal politik, oleh kerana dalam mesyuarat Parlimen bulan Oktober sampai Disember yang lalu pertama kali dalam sejarah Malaysia, dalam sejarah Parlimen Malaysia, semenjak Sabah dan Sarawak masuk Malaysia tahun 1963, suara rakyat khasnya suara rakyat Sarawak boleh didengar dengan lantang, dengan kuat di mana Ahli Parlimen rakan saya dari Sibul dan Bandar Kuching ada menyuarakan dengan lantang dan kuat aspirasi rakyat Malaysia di negeri Sarawak. Sebab itulah ada muncul gerakan ini untuk tarik balik, untuk lucutkan hak rakyat Sarawak dalam perkara ini supaya mereka kedua-dua yang tidak boleh fasih menggunakan bahasa,

tidak boleh dapat peluang untuk menyalurkan untuk menyuarakan suara rakyat di Sarawak.

Dalam masa 20 tahun ini dalam Parlimen semenjak saya menjadi Ahli Parlimen daripada tahun 1969 sampai sekarang suara Sarawak hampir tidak dengar; suara Sabah, tidak payah cakaplah, baru suara diktator. Suara rakyat Sarawak yang didengar dalam Parlimen dalam bulan Oktober sampai Disember yang lalu lebih banyak daripada 20 tahun ini. Dengan sebab itu mahu menyekat suara Ahli Sibu dan Ahli dari Bandar Kuching. Kenapa mahu main politik dalam perkara ini, kenapa mahu menyekat peluang di mana rakyat kita di Sarawak dan Sabah boleh didengar di Dewan yang mulia ini? Kalau kita mahu nasional integrasi, itu pun mustahak khasnya di Sabah sistem politik begitu totalitarian.

Tuan Yang Dipertua, Yang Berhormat dari Gerik ada mengatakan bahawa UMNO tidak ada di Sabah dan di Sarawak, mereka memberi kebebasan kepada parti-parti Barisan Nasional di Sabah dan Sarawak untuk membuat apa-apa keputusan, DAP ada di Sabah dan Sarawak, DAP neo-colonial

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat sila tumpukan kepada tajuk asal.

Tuan Lim Kit Siang: Ya, itu jawapan kepada apa yang ditimbulkan, kalau boleh ditimbulkan tentu boleh dijawab, kalau tidak boleh dijawab tidak patut ditimbul

Timbalan Yang Dipertua: Jangan keluar jauh sangat.

Tuan Lim Kit Siang: Tidak keluar! Dan orang-orang yang banyak bercakap mengenai nasional integrasi patutlah ucap tahniah kepada DAP untuk menjadi perintis (pioneer) sebagai parti yang tunggal dalam Malaysia, Pan-Malaysia, Sub-Malaysia, National Integration seluruh

Malaysia tidak had kepada daerah, tidak macam UMNO di Semenanjung sahaja—sempit sectional, peninsular. Kalau kita mahu bercakap berkenaan nasional integrasi, kita mahu cakap mengenai nasional integrasi oleh kerana bukan sahaja nasional integrasi, integrasi rakyat berlainan keturunan, tetapi territorial integrasi.

Seorang Ahli Yang Berhormat: Boleh lelong.

Tuan Lim Kit Siang: UMNO boleh lelong. Dan kalau kita mahu tanya sama ada mahu cakap dengan ikhlas dan jujur atau untuk mahu cakap-cakap sahaja. Kalau mahu bercakap integrasi—itu point, tentulah patut bukan sahaja mahu ucap tahniah kepada DAP, tetapi mahu lebih Persatuan-persatuan yang ada se Malaysia dan kalau kita mahu cakap mengenai nasional integrasi, kita mahu semua rakyat diberi lebih peluang untuk bercampur, untuk bergerak dan bukan yang sekarang Tuan Yang Dipertua, saya mahu transit ke Labuan pun tidak boleh, mahu turun di Labuan pemerintah di Sabah anggap jatuh, takut.

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat ini mana berkaitan dengan Akta ini.

Tuan Lim Kit Siang: Ya, nasional integrasi.

Timbalan Yang Dipertua: Ini Akta Bahasa Kebangsaan bukan integrasi Yang Berhormat.

Tuan Lim Kit Siang: Itu nasional integrasi.

Timbalan Yang Dipertua: Ini jauh sangat.

Tuan Lim Kit Siang: By the way.

Timbalan Yang Dipertua: By the way, sampai situ, Yang Berhormat.

Tuan Lim Kit Siang: Itu by the way, sebab itu nasional integrasi mahu

kajilah semula. Ini semua dasar-dasar yang menyekat, yang takut Ahli Parlimen pergi ke tanahair sendiri, Sabah ialah tanahair Malaysia, bumi (soil), saya pun bukan sesiapa diktator.

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat, saya percaya . . .

Tuan Lim Kit Siang: Dengan sebab itulah kalau mahu nasional integrasi cakap dengan jujur.

Timbalan Yang Dipertua: Ini Akta Bahasa Kebangsaan, jangan lupa.

Tuan Lim Kit Siang: Ya, apabila kita kata oleh kerana ada peruntukan di Perlembagaan kita bawa untuk satu mark tempo, oleh kerana keadaan yang khas dalam Sabah dan Sarawak, Bahasa Malaysia, Bahasa Inggeris boleh diteruskan apabila dibincang sama ada ini patut dilanjutkan atau disekat, diberhentikan janganlah menggunakan tuduhan-tuduhan tidak taat setia dan lain-lain. oleh kerana kalau mahu cakap begitu, baik, kita debate kita tidak taat setia, orang yang mahu hadkan seorang MP pergi kawasan bahagian Malaysia, mereka taat setia kepada Malaysia. Itulah saya harap boleh jadi satu ingatan untuk masa depan.

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat dari Tanjong Karang.

6.00 ptg.

Datin Paduka Zaleha binti Ismail (Tanjong Karang): Tuan Yang Dipertua, saya turut serta menyokong pindaan Akta Bahasa Kebangsaan, 1963/67 untuk diperluaskan kuasanya ke Sabah dan Sarawak bukanlah kerana saya ini hanya kerana Ahli Barisan Nasional tetapi adalah kerana saya mempunyai penuh keyakinan bahawa apa yang dilakukan oleh Kerajaan adalah untuk mencapai matlamat perpaduan sepenuhnya.

Sungguhpun Yang Berhormat dari Kpong menyatakan bahawa banyak

faktor-faktor lain yang perlu untuk perpaduan sepenuhnya tetapi beliau mesti sedar bahawa bahasa adalah alat utama untuk menghubungkan setiap rakyat Malaysia. Kalau tidak ada asas bagi komunikasi dan perhubungan maka sukarlah faktor-faktor lain itu akan dapat kita sambungkan.

Kedua-dua negeri telah diberi masa tempoh 10 tahun memperlengkap dan menyediakan dari bagi memenuhi pelaksanaan Akta ini. Tuan Yang Dipertua, 10 tahun bukanlah sekelip mata, saya tidak tahu, dengan izin, time zone mana yang digunakan yang mengatakan 10 tahun itu sekelip mata sahaja. Sesiapa juga yang mengatakan bahawa rakyat Sabah dan Sarawak belum lagi bersedia adalah memperkecilkan kebolehan rakyat Sabah dan Sarawak dalam perkara ini dan juga memperkecilkan dan menidakkan usaha-usaha Kerajaan khususnya Kementerian Pelajaran melalui Sistem Pelajaran Kebangsaannya yang telah dapat mencapai kejayaan-kejayaan yang cemerlang seperti yang telah diperkatakan oleh Yang Berhormat dari Kinabalu tadi. Pihak Kementerian Pelajaran juga melalui Dewan Bahasa dan Pustaka telah beberapa tahun meletakkan cawangan-cawangan Dewan Bahasa dan Pustaka di Sabah dan Sarawak guna memperkemas, memperlengkapkan usaha-usaha Kerajaan ke arah memperluaskan penggunaan Bahasa Kebangsaan ini di Sabah dan Sarawak.

Kemampuan Bahasa Malaysia dalam bidang-bidang ilmiah juga telah dapat dibuktikan oleh Kerajaan kita. Kita lihat sahajalah pengajaran ilmiah di peringkat pengajian tinggi di universiti-universiti. Apa yang diperkatakan iaitu minta 10 tahun lagi untuk rakyat Sabah dan Sarawak adalah sikap yang memundurkan dan saya yakin rakyat Sabah dan Sarawak tidak mahu diperkecil dan dimundurkan. Sikap dan anggapan bahawa apa yang dilakukan dengan pindaan Akta

Bahasa Kebangsaan memperluaskan kuatkuasanya ini sebagai penjajahan adalah rasa saya bukan sikap atau anggapan rakyat Sabah dan Sarawak tetapi adalah cerita rekaan, cerita dongeng dari DAP sahaja (*Tepuk*).

Saya telah banyak kali pergi ke Sabah dan juga ke Sarawak memberi ceramah-ceramah kepada kumpulan-kumpulan wanita sama ada di luar bandar ataupun di bandar Kuching sendiri dan di Kota Kinabalu tetapi tidak pernah saya diberitahu bahawa ceramah-ceramah saya dalam Bahasa Malaysia tidak difahami. Jadi dimanakah alasan yang memperkatakan bahawa mereka belum lagi bersedia dan belum boleh menggunakan Bahasa Kebangsaan?

Saya masih tertanya-tanya apakah muslihat Ahli-ahli Yang Berhormat dari parti Pembangkang khususnya DAP bermati-matian mempertahankan Bahasa Inggeris. Mereka menyatakan ini adalah hak. Hak itu adalah termaktub dalam undang-undang dan apabila undang-undang itu dimansuhkan dan undang-undang lain diadakan, diberikan peruntukan maka kita terpaksa mengikut undang-undang yang baru.

Pada anggapan saya benarlah seperti yang disebutkan oleh beberapa Ahli Yang Berhormat bahawa kemungkinan ini bolehlah kita tafsirkan sebagai membuktikan arah hala kesetiaan mereka masing-masing. Berasaskan kepada penggunaan Bahasa Malaysia dalam interaksi sehari-hari antara berbagai kaum di Malaysia ini di semua peringkat, dari yang paling rendah di pasar sehinggalah kepada tempat yang paling tinggi dan mulia iaitu di Dewan ini, di Parlimen; semua boleh berkomunikasi dalam Bahasa Malaysia sehinggakan mereka yang tidak pandai menulis, tidak pandai membaca semuanya boleh berhubung antara satu sama lain melalui Bahasa Malaysia. Dengan itu jelas bahawa Bahasa Malaysia adalah

paling sesuai sebagai alat perpaduan bagi kepentingan integrasi nasional yang banyak diperkatakan dan dipertikaikan oleh Yang Berhormat dari Kota Melaka tadi.

Ahli Yang Berhormat dari Pembangkang ada yang menuduh mengatakan mereka yang bercakap bahasa Inggeris di luar Dewan sebagai bermuka dua. Jadi kalau kita mengetahui empat bahasa, kita bermuka empat? Agaknya mereka ini tidak tahu bahawa kita di dalam Dewan ini menggunakan Bahasa Malaysia adalah kerana kita ini menunjukkan bahawa kita tahu hak kita dan tahu pula mengikut peraturan dan menghormati keluhuran Undang-undang.

Mereka yang masih mempertahankan kegunaan bahasa Inggeris sebagai bahasa rasmi atau bahasa yang mesti digunakan dengan seluas-luasnya sudah ketinggalan zaman. Bahasa Inggeris dituduh dibuangkan. Kita tidak membuang bahasa Inggeris tetapi dipinda kegunaannya mengikut keadaan kemajuan bangsa Malaysia sendiri dan mengikut peredaran zaman. Kalau dahulu semasa kita dijajah kita patuh mempelajari bahasa Inggeris, tungkus-lumus semuanya mempelajari bahasa Inggeris. Kalau bertutur bahasa lain daripada bahasa Inggeris kena fine 5 sen, 10 sen di sekolah, kerana kita mengikut peraturan iaitu kalau tidak ada kepujian dalam bahasa Inggeris tidak dapat kerja; kalau tidak ada kepujian dalam bahasa Inggeris tidak dapat masuk pelajaran tinggi dan sebagainya. Jadi sekarang ini kita telah memerintah sendiri, maka sudah wajarlah kita meletakkan di tempat yang paling tinggi bahasa kita sendiri.

Saya ingin bertanya kepada Ahli Yang Berhormat dari parti Pembangkang yang mempertahankan bahasa Inggeris khasnya dari Sabah dan Sarawak, berapa peratuskah rakyat Sabah dan Sarawak yang boleh

bertutur dalam bahasa Inggeris; berapa peratus pula yang bersekolah dalam bahasa Inggeris yang boleh menulis dan membaca dalam bahasa Inggeris, dan adakah Ahli Yang Berhormat berhubung dengan rakyat dalam kempen-kempen pilihanraya juga dalam bahasa Inggeris? Saya yakin Ahli Yang Berhormat menggunakan bahasa anak watan, bahasa ibunda dan/atau Bahasa Malaysia. Kalau menggunakan bahasa Inggeris, saya yakin Ahli-ahli Yang Berhormat tentu kalah sebabnya pengundi-pengundi tidak faham apa yang diperkatakan.

Ahli Yang Berhormat dari Kuching semalam ada menyatakan bahawa hanya wanita dalam Dewan ini yang mengetahui berapa teruk melahirkan anak. Benar, kalau benar-benar kita tahu berapa teruk, berapa susah, berapa payahnya kita hendak melahirkan negara Malaysia, maka sudah tentulah ibu yang mempertarungkan nyawanya dalam melahirkan seorang anak itu hendak anaknya maju semaju-majunya dan tidak mahu anaknya buta huruf, tidak mengenal bahasa ibundanya sendiri (*Tepuk*).

Kesimpulannya, saya sukalah mengingatkan terutama kepada Ahli-ahli Yang Berhormat dari DAP, ada pepatah Melayu yang mengatakan bahawa "bahasa menunjukkan bangsa". Oleh itu kalau mereka mengaku rakyat Malaysia dan bangsa Malaysia tentulah mereka tidak membangkang pindaan Akta Bahasa Kebangsaan 1963 ini untuk memperluaskan kuatkuasanya ke Sabah dan Sarawak dan saya tetap menyokong sepenuhnya pindaan Akta ini bagi mencapai matlamat yang hendak dituju oleh Kerajaan Barisan Nasional bagi faedah rakyat.

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat dari Matang.

6.11 ptg.

Tuan Mohamad Razlan bin Haji Abdul Hamid (Matang): Tuan Yang Dipertua, di sini saya bangun bagi membahas dan menyokong Rang Undang-undang yang bernama Satu Akta Bahasa Kebangsaan 1963 dan bagi memperluaskan kuasa Akta itu yang mana hendaklah dipakai di seluruh Malaysia yang dibawa dan dikemukakan oleh Yang Berhormat Timbalan Menteri di Jabatan Perdana Menteri pada 15-3-83 yang baru lalu.

Tuan Yang Dipertua, sebagaimana yang kita sedia maklum dan sebagaimana yang diketahui umum yang mana sejak negara kita Malaysia merdeka dari tahun 1957 dan juga yang mana negeri-negeri Sabah dan Sarawak sejak mencapai kemerdekaan melalui Malaysia pada 1963 sehingga sekarang Sabah dan Sarawak telah pun mencapai kemerdekaan selama kurang lebih 20 tahun. Maka wajarlah negeri-negeri Sabah dan Sarawak yang mana kedua-dua negeri ini telah berganding bahu bersama-sama Tanah Melayu ketika itu, berjuang untuk mencapai kemerdekaan negeri-negeri tersebut dari penjajahan British pada tahun 1963. Juga dengan tercapainya kemerdekaan negeri-negeri Sabah dan Sarawak dengan kehendak pemimpin-pemimpin dan rakyat-rakyat di negeri tersebut untuk bersama-sama pemimpin-pemimpin dan rakyat Tanah Melayu ketika itu untuk diwujudkan sebagai sebuah negara yang merdeka, sebuah yang mana lahirlah negara Malaysia yang berdaulat dan makmur di bawah satu bendera.

Dari faktor-faktor ini maka kita sebagai rakyat Malaysia yang taat setia yang tidak berbelah bahagi mestilah menerima hakikat yang sebenarnya iaitu sebagaimana yang termaktub di dalam Perlembagaan Negara kita ini, iaitu Bahasa Malaysia sebagai Bahasa Kebangsaan di negara Malaysia yang tercinta ini.

Tuan Yang Dipertua, saya rasa sungguh terkilan dan hairan sekali berhubung dengan masalah Akta Bahasa Kebangsaan yang di persoalkan oleh wakil-wakil DAP dari Sandakan, dari Sibü, dari Kuching termasuk juga wakil-wakil dari Semenanjung Malaysia iaitu wakil dari Kepong, wakil dari Jelutong dan juga wakil dari Kota Melaka. Mereka ini tidak menyetujui supaya Bahasa Kebangsaan ataupun Bahasa Malaysia diperluaskan penggunaannya ke Sabah dan Sarawak, konon-kononnya Sabah dan Sarawak belum boleh menerima konsep penggunaan Bahasa Kebangsaan sepenuhnya di negeri-negeri tersebut ketika ini atau dewasa ini.

Di sini dapatlah kita menilai dan meneliti tentang ketaatannya mereka ini kepada negara ini dalam masalah Bahasa Kebangsaan. Walhal kalau kita kaji Sabah dan Sarawak telah pun mencapai kemerdekaan sejak 20 tahun yang lampau dan rakyat-rakyat di Sabah dan juga di Sarawak telah menerima dasar Pelajaran Kebangsaan iaitu Bahasa Kebangsaan. Tetapi mengapa pula wakil-wakil dari Sandakan dan juga Sibü serta Kuching menentang habis-habisan Akta ini. Adakah mereka ini cuba menjadi jaguh atau hero kepada sesuatu kaum sahaja di sana? Sebenarnya kita sedar bahawa kebanyakan rakyat-rakyat di Sabah dan Sarawak walaupun di Sarawak apa yang dipersoalkan oleh wakil dari Kepong tadi mengatakan bahawa orang-orang Melayu di Sarawak cuma 18% tetapi wakil dari Kepong harus sedar bahawa masalah bahasa ataupun masalah penduduk atau masalah kaum itu tidak menjadi persoalan oleh kerana di dalam sesebuah negara yang merdeka lagi berdaulat yang mana dalam segi perlembagaannya yang menyatakan bahawa Bahasa Malaysia sebagai Bahasa Kebangsaan ataupun di dalam sesuatu negara itu yang mana contohnya katalah seperti di Indonesia, ataupun di Thailand

ataupun di Filipina bahkan termasuk di Amerika Syarikat sendiri.

Saya rasa wakil dari Kepong sudah lupa bahawa rakyat Amerika Syarikat itu adalah terdiri dari berbilang kaum, ada orang-orang daripada Britain, ada kaum-kaum daripada Eropah yang berlainan bahasa, ada daripada Afrika yang dipanggil orang-orang Negro, semasa mereka datang ke Amerika, saya masih tidak lupa semasa saya mempelajari sejarah Amerika Syarikat "The History of the United States" yang mana rakyat-rakyat di negara tersebut apabila mereka sampai ke Amerika Syarikat orang-orang daripada Poland, daripada Italy, daripada France, daripada Germany, daripada Scandinavia, bahawa mereka ini apabila mereka sampai ke Amerika Syarikat mereka terpaksa belajar Bahasa Kebangsaan di negara tersebut iaitu bahasa Inggeris. Jadi mengapa dengan sekelip mata apa yang diperkatakan oleh wakil dari Kepong—10 tahun dikatakannya sekelip mata—ini yang menghairankan tetapi rakyat di sana, benar dalam sekelip mata sahaja, iaitu dalam setahun dua tahun mereka mempelajari, mereka boleh menguasai bahasa Inggeris dengan baik.

Satu lagi untuk pengetahuan saudara-saudara kita daripada Pembangkang DAP tahukah wai saudara-saudara bahawa rakyat Amerika Syarikat iaitu "Peace Corps" yang datang ke negara kita, mereka datang mempelajari Bahasa Malaysia di Hawaii untuk mempelajari dalam masa dua minggu. Dalam masa dua minggu mereka sudah mengetahui perkataan-perkataan dalam Bahasa Malaysia. Kemudian didatangi mereka ke Malaysia ini dan dalam masa sebulan sahaja mereka boleh menguasai Bahasa Malaysia, inikan pula rakyat yang dilahirkan di negara ibundanya sendiri, mereka tidak dapat menguasai bahasa ibunda Bahasa Kebangsaan. Inilah yang menghairankan kita.

Ini cuma saya rasa, Tuan Yang Dipertua, kalau saya sebut nanti wakil-wakil daripada DAP menyatakan saya ini bukanlah pula patuh Standing Orders begitu begini semua. Tetapi kadang-kadang terbayang di kepala saya, adakah mereka-mereka ini dalam mempersoalkan, mempertahankan bahasa Inggeris ini seolah-olah mereka itu adalah wakil daripada seorang orang putih pula. (*Tepuk*) Jadi umpamanya di Sarawak, di Sabah ada pula agen-agen British: You orang pertahankanlah bahasa Inggeris. Begitulah agaknya.

Tuan Sim Kwang Yang: (*Bangun*)

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhormat beri jalan?

Tuan Mohamad Razlan bin Haji Abdul Hamid: Saya izinkan.

Tuan Sim Kwang Yang: Terima kasih.

Timbalan Yang Dipertua: Yang Berhorat cuba cakap dalam Bahasa Malaysia. (*Ketawa*)

Tuan Sim Kwang Yang: Saya minta Ahli Yang Berhormat dari Matang mengkaji perkara yang diadakan sekarang di Singapura di mana salah satu bahasa rasmi bukanlah bahasa Singapore tetapi bahasa Inggeris. Adakah itu maksud semua rakyat di Singapore are "agents for colonialism"?

Tuan Mohamad Razlan bin Haji Abdul Hamid: Terima kasih, untuk makluman Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching, Singapura dia begini, dia sebuah negara yang kecil.

Tuan Daud bin Dato' Haji Taha: (*Bangun*).

Tuan Mohamad Razlan bin Haji Abdul Hamid: Saya izinkan.

Tuan Daud bin Dato' Haji Taha: Tuan Yang Dipertua, Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching salah,

yang sebenarnya bahasa rasmi di Singapura

Timbalan Yang Dipertua: Mungkin dia jawab semua sekali.

Tuan Daud bin Dato' Haji Taha: Bahasa rasmi di Singapura ialah bahasa Melayu bukan bahasa Inggeris. Pentadbirannya dalam bahasa Inggeris.

Tuan Mohamad Tajol Rosli bin Mohamed Ghazali: (*Bangun*)

Timbalan Yang Dipertua: Beri jalan?

Tuan Mohamad Razlan bin Haji Abdul Hamid: Di izinkan.

Tuan Mohamad Tajol Rosli bin Mohamad Ghazali: Tuan Yang Dipertua, saya hendak bertanya Ahli Yang Berhormat dari Matang sama ada beliau akan teringat hendak mengucapkan tahniah dan syabas serta terima kasih kepada Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching yang telah menggunakan Bahasa Kebangsaan sebelum Akta ini diluluskan di Parlimen. (*Tepuk*)

Tuan Sim Kwang Yang: (*Bangun*)

Timbalan Yang Dipertua: Beri jalan?

Tuan Mohamad Razlan bin Haji Abdul Hamid: Beri jalan.

Tuan Sim Kwang Yang: Just now I asked the question in Bahasa Malaysia at the request of the Member for Gerik as a gesture of goodwill. It would not be repeated again. (*Ketawa*)

Tuan Mohamad Tajol Rosli bin Mohamad Ghazali: Saya minta jalan, Tuan Yang Dipertua. Saya ingin minta kepada Ahli Yang Berhormat dari Matang supaya menyebut bahawa Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching telah terperangkap dalam perangkap yang dipasang oleh Ahli dari Gerik.

Timbalan Yang Dipertua: Itu tidak perlulah Yang Berhormat. (*Ketawa*) Sila beri jawapan kepada Ahli Yang Berhormat dari Bandar Kuching.

Tuan Mohamad Razlan bin Haji Abdul Hamid: Jawapannya?

Timbalan Yang Dipertua: Ya.

Tuan Mohamad Razlan bin Haji Abdul Hamid: Itu senang sahaja. (*Ketawa*) Perkaranya begini, Tuan Yang Dipertua. Oleh kerana wakil dari Bandar Kuching, saya dengar cara bercakap dan soal tadi dia terperangkap. Benar apa yang diperkatakan oleh wakil dari Gerik cara bunyi bahasa yang disoal dan diperkatakan tadi bunyi loghat Indonesia. Jadi saya terpaksa menjawab juga dengan loghat Indonesia, sebab benih-benih darah Indonesia itu ada juga.

Tuan Yang Dipertua, apa yang dipersoalkan oleh wakil dari Bandar Kuching tadi bahawa Singapura menggunakan bahasa Inggeris. Sebenarnya mengikut perlembagaan Singapura, Bahasa Kebangsaannya ialah bahasa Melayu. Tetapi dalam pentadbiran dan perhubungan seharian dipergunakan dalam bahasa Inggeris. Tujuannya Singapura menggunakan bahasa Inggeris kerana Singapura ini adalah sebuah negara yang kecil, jadi mereka itu hendak menarik pelancung dari seluruh dunia datang ke Singapura, jadi menggunakan bahasa Inggeris itu sahaja.

Dr Tan Seng Giaw: (*Bangun*)

Tuan Mohamad Razlan bin Haji Abdul Hamid: Minta jalan lagi?

Dr Tan Seng Giaw: Sejak bilakah Yang Berhormat dari Matang mewakili Singapura? (*Ketawa*)

Tuan Mohamad Razlan bin Haji Abdul Hamid: Tuan Yang Dipertua, terima kasih kepada wakil dari Kepong. Sebenarnya saya bukan wakil

daripada Singapura tetapi saya menjawab apa yang dipersoal oleh wakil dari Bandar Kuching. (*Tepuk*) Kerana mungkin mereka itu masih jahil tidak mengetahui dalam masalah ini apa yang berlaku di sekitar negerinya sendiri.

Tuan Yang Dipertua, di sini ingin saya menasihatkan wakil-wakil DAP sama ada dari Bandar Kuchingkah, atau Sandakan, Sibukah atau Kota Melakakah termasuk juga wakil dari Kepong tadi ini supaya berhati-hatilah dan harus berfikir dua kali sebelum menentang sesuatu cadangan baik yang dibawa oleh pihak Kerajaan. Ini adalah kerana untuk kebaikan dan kepentingan negara kita dan rakyat di seluruh negara kita Malaysia.

Selain daripada itu, Tuan Yang Dipertua, kita lihat, saya tidak payah sebut banyak negeri. Kita tengok negara-negara lain pun ada mempunyai Bahasa Kebangsaan sendiri. Tadi kita ada mempersoalkan wakil dari Kepong dan juga Kota Melaka yang mempersoalkan masalah di Jepun, di Korea yang mana rakyatnya meliputi satu-satu kaum. Tetapi kita mesti lihat juga kalau kita pergi ke Thailand, Thailand itu bukan keseluruhan rakyatnya terdiri daripada orang Thai atau Siam tetapi tahukah wahai saudara-saudara kita, rakyat-rakyat di Thailand itu ada lebihkurang 20% adalah terdiri daripada orang-orang Melayu yang mana di sebelah Selatannya ada empat wilayah yang pada suatu ketika dahulu adalah negeri Melayu iaitu Yala, Singgora, Patani dan Setul. Itulah empat negeri kesemuanya, tetapi rakyat Melayu di sana mereka boleh menguasai bahasa Thai. Bahasa pengantar sekolah semua mereka menggunakan bahasa Thai. Begitu juga dengan negara Indonesia. Kalau saudara-saudara pergi ke Indonesia kita berjumpa dengan orang-orang Tionghua mereka tidak bisa bercakap bahasa Tionghua, mereka bercakap

seharian dalam bahasa Indonesia yang baik. Inilah kita mesti mengikut contoh ini untuk sebagai satu identiti kepada negara kita.

Dr Tan Seng Giaw: (*Bangun*)

Tuan Mohamad Razlan bin Haji Abdul Hamid: Masa sudah pendek, tinggal dua tiga minit lagi. Saya habiskan, jadi saya tidak izinkanlah.

Tuan Yang Dipertua, dalam masalah bahasa ini, kalau wakil-wakil daripada Pembangkang mengenali dan mendampingi serta mengamalkan serta cuba mempraktikkan dalam percakapan seharian dalam Bahasa Kebangsaan ini, insya Allah barulah wakil itu dapat memahami. Tetapi apa yang menjadi kenyataan, mereka-mereka ini menjauhi dan sengaja tidak mahu mengambil tahu atau mengambil perhatian dan melatih diri mereka untuk mempelajari atau bercakap dalam Bahasa Kebangsaan. Bak kata Pepatah Melayu “tak kenal, tidak cinta, sudah kenal barulah cinta”. Jadi begitulah dalam masalah bahasa ini.

Tadi ada juga wakil dari Jelutong mempersoalkan masalah Bahasa Malaysia ini banyak pinjam daripada bahasa Inggeris tetapi wakil dari Jelutong itu lupa juga bahawa bahasa Inggeris banyak borrow from others, izinkan saya; pinjam daripada bahasa-bahasa Anglo-Saxon misalnya perkataan “garage” itu bahasa Perancis, “mirage” itu bahasa Perancis “algebra” itu bahasa Arab, “geometry” itu bahasa Arab. Banyak lagi perkataan-perkataan lain yang dipinjam daripada bahasa Scandinavia. Itu dalam masalah bahasa. Ini cuma kita ambil perkataan-perkataan itu serupa kita hendak memperkayakan bahasa itu.

Tuan Yang Dipertua, dalam masalah ini oleh kerana masa pun sudah pendek, kalau tidak, saya boleh cakap panjang lagi tetapi oleh kerana masa terlalu pendek bagi saya, maka dengan

ini saya menyokong Akta Bahasa Kebangsaan ini dipersetujui dan diterima bagi tahun 1983. Sekian.

Timbalan Yang Dipertua: Masa sudah cukup.

PENANGGUHAN MESYUARAT

Menteri Pelajaran (Datuk Dr Sulaiman bin Haji Daud): Tuan Yang Dipertua, menurut Peraturan Mesyuarat 16 (3), saya dengan hormatnya mengusulkan bahawa Majlis Mesyuarat ini ditangguhkan sekarang.

Timbalan Menteri Pelajaran (Dato Mohamed Khalid bin Yaakob): Tuan Yang Dipertua, saya mohon menyokong.

UCAPAN PENANGGUHAN

SEKOLAH-SEKOLAH DI KEPONG—MASALAH

6.30 ptg.

Dr Tan Seng Giaw (Kepong): Tuan Yang Dipertua, saya akan melanjutkan ucapan saya dengan kelajuan roket.

Saya bangun untuk membincangkan masalah-masalah yang dihadapi oleh Sekolah-sekolah di Kepong dari segi:

- (1) Keselamatan murid-murid yang menggunakan jalanraya yang berhampiran dengan sekolah-sekolah berkenaan;
- (2) Kesesakan di sekolah-sekolah;
- (3) Kekurangan kemudahan serta kewangan di sekolah-sekolah;
- (4) Banjir kilat yang menimpa sekolah-sekolah yang terletak di kawasan-kawasan rendah yang menyusahkan murid-murid dalam persekolahan mereka; dan
- (5) Kelemahan-kelemahan sistem KBSR, terutamanya sistem 3M serta kesulitan dengan

kelas-kelas POL, bahasa ibunda murid.

Saya hendak membangkitkan masalah lalulintas bagi murid-murid yang menggunakan jalanraya yang sibuk berhampiran dengan sekolah-sekolah terutama di Jalan Pahang seperti SRJK (C), Choong Hwa dan SRJK (C) Choong Nam. Memandangkan kemalangan-kemalangan sering

Dato' Haji Mohamed Suhaimi bin Dato' Haji Kamaruddin: On a point of order. Koram tidak cukup.

Timbalan Yang Dipertua: On a point of order, Yang Berhormat.

(Loceng dibunyikan: Ahli-ahli dikira, kurang 26 Ahli hadir).

Timbalan Yang Dipertua: Koram tidak cukup. Ahli-ahli Yang Berhormat, dewan ditangguhkan sekarang sehingga jam 3.00 petang hari esok.

Dewan ditangguhkan pada pukul 6.32 petang.